

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK  
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.  
OBNOVLJEN 2003.

# HRVATSKA RIJEČ



Financiranje hrvatskih udruga  
Želje, potrebe, mogućnosti



BROJ  
697

Subotica, 26. kolovoza 2016. Cijena 50 dinara



Otvorena Hrvatska  
čitaonica u Zemunu

Burzovne cijene  
žitarica i uljarica

Etno kamp  
Pjesma, ples, radionice...

INTERVJU  
Bruno Kovačević



## Najuspješnija Olimpijada u povijesti

# SADRŽAJ

## AKTUALNO

5

Deveti međunarodni skup u Golubiću  
**I HRVATI IZ SRBIJE NA SKUPU O  
HRVATSKO-SRPSKIM ODNOSIMA**



## RAZGOVOR

19

Dr. Dražen Marić, predsjednik udruge *Marija*  
**PRIZNANJE OD NAJBЛИŽIH**



## ŠIROM VOJVODINE

24-25

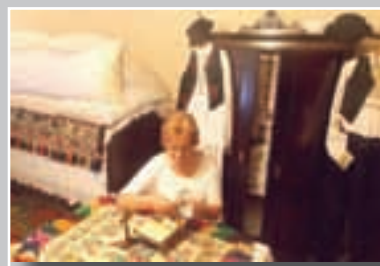
Sjećanje na vrdničke rudare  
**KRUH SA SEDAM KORA**



## REPORTAŽA

26-27

Šokačka etno kuća *Didina kuća*  
**HOD KROZ POVIJEST**



## KULTURA

32-33

Održana 20. slikarska kolonija *Bunarić*  
**SLIKARSKA DJELA KOJA NASTAJU U  
DRUŠTVU DOBRIH PRIJATELJA**



## SPORT

51

Monika Čonka, rukometašica, Sonta  
**KLJUČNA IGRAČICA**





**OSNIVAČ:**

Hrvatsko nacionalno vijeće

**IZDAVAČ:**Novinsko-izdavačka ustanova  
Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,  
24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)  
Ivan Gregurić, Mato Groznica,  
Zvonko Sarić, Josip Stantić, Thomas Šujić,  
Vesna Zelenika, Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**Ivan Karan  
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs**GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:**

dr. sc. Jasminka Dulić (hrurednik@tippnet.rs)

**POMOĆNIK I ZAMJENIK****GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

**LEKTORI:**Jelena Dulić-Bako  
Zlatko Romić**REDAKCIJA:**Davor Bašić Palković  
(urednik rubrike kultura i urednik *Kužiša*)  
Dražen Prčić  
(urednik rubrike sport i zabava)  
Željka Vukov  
(urednica društvene rubrike i urednica *Hrčka*)  
Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)  
Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)**ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:**

Mirko Kopunović (mkopunovic@hrvatskarijec.rs)

**TEHNIČKA REDAKCIJA:**Thomas Šujić (tehnički urednik)  
(tsujic@hrvatskarijec.rs)  
Jelena Ademi (grafička urednica)  
(jademi@hrvatskarijec.rs)**FOTOGRAFIJE:**

Nada Sudarević (nsudarevic@hrvatskarijec.rs)

**UREDNIK WEB IZDANJA:**

Dražen Prčić

**ADMINISTRACIJA:**Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)  
Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)  
Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)**KOMERCIJALISTICA:**

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

**TELEFON:** ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

**ŽIRO RAČUN:** 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tippnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** Sajnos doo Novi SadList je upisan u Registar javnih glasila  
Agencije za privredne registre Republike Srbije  
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација  
у публикацији Библиотека  
Матице српске, Нови Сад  
32+659.3(497.113)=163.42)

# Igre



Protekli tjedan obilježen je završetkom sportskih natjecanja na Olimpijadi u Riju i impresivnim brojem medalja koje su osvojile i Hrvatska i Srbija. Radujemo se medaljama, ali ćemo se još više radovati ako prestane verbalni rat između dvije zemlje, koji već predugo traje. U ponedjeljak je premijer Srbije Aleksandar Vučić najavio da će se od tog dana »članovi Vlade uzdržavati od bilo kakvih reakcija na izjave koje dolaze iz Hrvatske na račun Srbije«. U utorak se sastao u Beogradu s predsjednikom Srpskog narodnog vijeća Miloradom

Pupovcem koji su, kako prenose mediji, »konstatirali potrebu da se otklone opterećenja i tenzije u komunikaciji između Beograda i Zagreba«. Premijer je izrazio »opredjeljenje da se sva sporna pitanja u odnosima dviju država rješavaju međudržavnim dijalogom, uz uvažavanje argumenata objiju strana, bez javnih konfrontacija«.

Lijepo zvuči i nadajmo se da će biti tako, jer su tenzije proteklih tjedana unijele strah i zabrinutost među pripadnike hrvatske manjine u Srbiji. Malo kome je jasno o čemu se zapravo radi, a zaostrena retorika vraća nas u devedesete godine. A znamo što se onda događalo i kako se sve završilo. S tragičnim posljedicama za oba naroda.

Nude se i različita objašnjenja ovoga pravoga verbalnog rata tipa »sve je to zbog unutarnjih razloga, ili osobnih interesa, ambicija i karaktera pojedinih političara«. No, ako se oštra retorika i može objasniti predizbornom kampanjom u Hrvatskoj, čemu oštra retorika iz Srbije. Izbori su davno prošli, formirana je vlada. Prema Pupovcu, tenzije su se razvile najviše zbog inzistiranja Hrvatske na uvjetima koje Srbija treba ispuniti za otvaranje poglavlja 23 i 24 nakon čega su se stvari zakomplicirale. Među najvažnijim uvjetima na kojima Hrvatska inzistira je ukidanje zakona koji omogućuje Srbiji da sudi hrvatskim braniteljima i tajnih optužnica na temelju kojih je nedavno uhićen Osječanin Zdravko Hlobik u Bogojevu.

Iz Hrvatske i ovoga tjedna poručuju kako se neće dopustiti Srbiji da njeni sudovi procesuiraju hrvatske građane za kaznena djela na hrvatskom teritoriju. Hrvatski ministar Miro Kovač je poručio premijeru Srbije da ponese popis hrvatskih državljana za kojima je Srbija raspisala tjeralice ako kani doći u Dubrovnik, a čelnik HDZ-a Andrej Plenković je na predizbornom skupu u Osijeku poručio kako je »vrijeme da se stane s provokacijama, da se smire tenzije« i da se »neće dopustiti da zakon omogućuje Srbiji da njihovi sudovi procesuiraju naše sugrađane za kaznena djela na našem teritoriju«.

Posljednja vijest na ovu temu je da su u ime udruga hrvatskih gardijskih ratnih postrojbi i udruga Specijalne policije njihovi predsjednici Dražimir Jukić i Josip Klemm zatražili od predsjednice Hrvatske Kolinde Grabar-Kitarović da organizira radni sastanak s premijerom Vučićem kako bi se »napokon počelo kvalitetno raditi na pronalasku nestalih i rješavanju novonastale situacije«. Posljednje vijesti su i da premijer Vučić ne ide u Dubrovnik na Croatia summit i da Aleksandar Vulin nije ništa komentirao. Ovo posljednje daje nadu da će se stvari ipak promijeniti nabolje.

J. D.

## NEDOSTAJUĆI UDŽBENICI ZA OSNOVCE U PROCEDURI IZRADE

# Dio ove, dio sljedeće godine

*Jedan broj knjiga bit će u đačkim rukama do 1. rujna, drugi je u pripremi, treći čeka odobrenje za tiskanje, prenosi RTS*

Oko 100 udžbenika nedostajalo je osnovcima osam nacionalnih manjina: albanskoj, bošnjačkoj, bugarskoj, hrvatskoj, mađarskoj, rumunjskoj i rusinskoj i svi ti udžbenici sada su u proceduri izrade, kažu u Zavodu za udžbenike i Ministarstvu prosvjete, prenosi RTS.

»Jedan broj knjiga bit će u đačkim rukama do 1. rujna, drugi je u pripremi, treći čeka odobrenje za tiskanje. Sve tri strane: Ministarstvo prosvjete, predstavnici osam nacionalnih manjina i Zavod za udžbenike, koje su prije pet mjeseci potpisale sporazum o osiguravanju nedostajućih udžbenika na jezicima manjina, zadovoljne su dogovorenim«, navodi se u prilogu RTS-a koji je objavljen u drugom dnevniku 22. kolovoza.

RTS navodi kako je za ovu namjenu izdvojeno 134 milijuna dinara.

»Mislim da ćemo time zao-kružiti kompletan posao za udžbenike za osnovnu školu. Ono što jeste veliko pitanje jesu udžbenici za srednju školu koji posao nismo niti načeli«, isti-

če predsjednik IO Hrvatskog nacionalnog vijeća **Darko Sarić Lukendić**.

»Zavod za udžbenike je preuzeo obvezu osigurati 27 nedostajućih udžbenika u modelu



nastave na bosanskom jeziku. Na taj način, dakle, pripadnici bošnjačke nacionalne zajednice zaokružili su proces nastave na bosanskom jeziku«, kazao je **Esad Džudžo** iz Nacionalnog vijeća bošnjačke nacionalne manjine.

Pripadnici bugarske manjine zadovoljni su što će poslije 30

godina, prvi put, imati sve udžbenike do VI. razreda i za prvu godinu gimnazije. Nacionalno vijeće albanske nacionalne manjine udžbenike tek priprema, jer je sporazum potpisao

**Fejzulahu**, direktor OŠ *Sezai Suroi* u Bujanovcu.

U Zavodu za udžbenike tvrde da dosadašnja procedura teče bez problema.

»Državni izdavač je osigurao nedostajuće udžbenike za svu djecu koja pohađaju nastavu u Srbiji, samim tim ispunio je obvezu akcijskog plana koji se odnosi na nacionalne manjine u okviru poglavlja 23«, tvrdi **Jelena Jovanović** iz Zavoda za udžbenike.

Trenutno 46 naslova čeka posljednje odobrenje pred tiskanje.

»Dinamika je propisana ugovorima i nije ista za sve udžbenike. Naravno, za ovu školsku godinu ne očekujemo da će stići, ali već za narednu očekujemo da ćemo imati sve predmete«, navodi **Milovan Šuvakov** iz Ministarstva prosvjete.

»Sporazumi koji su potpisani ove godine odnose se samo na nastupajuću školsku godinu. Sljedeće godine oni će svakako biti obnovljeni«, kazala je za RTS **Suzana Paunović** iz Kancelarije za ljudska i manjinska prava.

## DRŽAVNI URED ZA HRVATE IZVAN HRVATSKE

### Dodijeljeno 125.000 kuna

Temeljem provedenog 1. javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Hrvatske, Državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske donio je odluku o dodjeli financijske potpore za 2016. Raspoređena su sredstva u iznosu od 1.186.000 kuna, od toga za institucije, udruge i pojedince iz Srbije 125.000 kuna.

Sredstva su dobili:

Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo* iz Subotice za projekt *Realizacija projekata za djecu i mladež* dobilo je 15.000 kuna.

Hrvatsko kulturno umjetničko društvo *Vladimir Nazor* iz Sombora za projekt *Obnavljanje prostorija društva* dobilo je 20.000 kuna.

Hrvatsko nacionalno vijeće iz Srbije za projekt *Osnaživanje kadrov-*

*skih resursa hrvatske zajednice u Vojvodini* 60.000 kuna.

Osnovna škola *Matija Gubec* Tavankut za projekt *Međunarodni likovno-literarni natječaj »Bogatstvo različitosti«* povezivanje Hrvata iz Vojvodine, Makedonije i Rumunjske 20.000 kuna i

**Radmila Čapo** i **Tomislav Šeremet** dobili su jednokratnu financijsku potporu u iznosu od po 5.000 kuna.

## Danas sjednica HNV-a

U prostorijama Hrvatskog nacionalnog vijeća (Preradovićeve 13) danas, 26. kolovoza, će biti održana 40. redovita sjednica. Među 15 točaka dnevnog reda bit će i one koje se tiču odluke o dodjeli sredstava hrvatskim udrugama, kao i one o razrješenju i imenovanju članova upravnih i nadzornih odbora Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, odnosno Hrvatske riječi. Početak je u 18 sati.

## DEVETI MEĐUNARODNI SKUP U GOLUBIĆU

# I Hrvati iz Srbije na skupu o hrvatsko-srpskim odnosima

*Predstavnici Srba iz Hrvatske su očitovali potporu ostvarivanju prava Hrvata u Srbiji po modelu koji uživaju i imaju Srbi u Hrvatskoj*

**U** Golubiću kraj Obrovca (Hrvatska) od 19. do 21. kolovoza održan je znanstveni skup i skup političara koji je posvećen hrvatsko-srpskim društveno-političkim odnosima. Skup su organizirali Centar za istoriju, demokraciju i pomirenje iz Novog Sada i Udruga za povijest, demokraciju i pomirenje iz Golubića i predstavlja deveti po redu međunarodni skup (znanstveni simpozij) o hrvatsko-srpskim odnosima pod nazivom »Hrvatsko srpski odnosi; izbjeglice i migranti, mirna koegzistencija i rješavanje krize«. Skup u Golubiću je okupio relevantne političke aktere na državnoj i lokalnoj razini, predstavnike civilnog sektora, medija, neovisne eksperte itd.

## ODNOSI NA NAJNIŽOJ RAZINI

Premda je tema bila pretežito usmjerena na neriješena pitanja i izazove koje sa sobom donosi migrantska kriza, na skupu je bilo riječi i o drugim relevantnim pitanjima, pa tako i aktualnim položajima hrvatske zajednice u Srbiji i srpske u Hrvatskoj. Otvorena pitanja koja postoje i dalje između dvije države dodatno su produbljena pogoršavanjem migrantske krize koja je pogodila i teritorij zapadnog Balkana. Viđenje postojeće situacije i pregled aktualnog položaja Hrvata u Srbiji, kao i mogućih perspektiva unaprjeđenja dao je predsjednik

Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini **Tomislav Žigmanov**, a prenosi press služba ove stranke.

Žigmanov je istaknuo da predstavnici Hrvata u Srbiji, ali i sami pripadnici hrvatske zajednice, nastoje biti aktivni subjekti u političkim događajima koji će svojim djelovanjem aktivno doprinostiti boljem i transpa-



rentnijem donošenju odluka koje su bitne za Hrvate u Srbiji. Osvrćući se na postojeće stanje u hrvatsko-srpskim odnosima Žigmanov je naglasio kako je situacija na najnižim mogućim razinama od 90-ih godina, pri tom smatrajući da odgovornost leži u djelovanju pojedinih političkih aktera koji su bili aktivni 90-ih godina. Zbog takvog djelovanja, smatra Žigmanov, hrvatska zajednica u Srbiji se stigmatizira, instrumentalizira kao jedan od glavnih krivaca, isključuje se iz donošenja odluka koje su bitne za njezin položaj...

Predstavljajući aktualni položaj hrvatske zajednice u

Srbiji, Žigmanov je istaknuo nekoliko ključnih problema. Prvi problem predstavlja neriješeno pitanje političkog predstavljanja koje se i unatoč međudržavnoj obvezi Srbije spram Hrvata na njezinom teritoriju i dalje ne poštuje, dok istovremeno postoji ignoriranje hrvatske zajednice kao relevantnog političkog faktora i partnera u Srbiji.

Potom se, prema Žigmanovu, nastavljaju i redaju neriješena pitanja kao što su gašenje lokalnih medija u procesu neodgovarajuće i neosmišljene privatizacije kao što je bio slučaj s Radio Subotica koji je imao izuzetan značaj za informiranje pripadnika hrvatske zajednice.

## IGNORIRANJE PROBLEMA

Kao jedan od ključnih problema Žigmanov je istaknuo i nebrigu nadležnih tijela i države za zločine koji su se dogodili 90-ih nad pripadnicima hrvatske zajednice u Srbiji, posebice na teritoriju Vojvodine.

Žigmanov je istaknuo da pitanje ratnih zločina s aspekta žrtava Hrvata u Srbiji ostaje neriješeno, za zločine nad Hrvatima u Vojvodini nitko skoro nije odgovarao, tužiteljstvo za ratne zločine u Srbiji ovo pitanje nije niti razmotrilo na odgovarajući način niti se njime bavilo. Ovo pitanje je veoma bitno ako se u vidu ima da su Hrvati u Vojvodini pretrpjeli teška razaranja, što na fizičkom, što na duhovnom planu.

Izlaganje predsjednika DSHV-a izazvalo je veliku pažnju zbog zatomljenosti ove teme i nedovoljnog znanja javnosti o ovom problemu, a sami predstavnici Srba iz Hrvatske su očitovali potporu ostvarivanju prava Hrvata u Srbiji po modelu koji uživaju i imaju Srbi u Hrvatskoj. Na koncu, predsjednik DSHV-a iskazao je spremnost i neophodnost

daljnijeg sudjelovanja Hrvata iz Srbije u sličnim inicijativama, jer se, kako je naveo, samo dijalogom i razumijevanjem mogu riješiti postojeći problemi, a Hrvati u Srbiji svakako jesu politički partner koji teži suradnji i razumijevanju. U znanstvenom dijelu skupa nastupio je i politolog **Darko Baštovanović**, koji je izložio rad na temu »Prava nacionalnih manjina u procesu regionalne suradnje i EU integracija na zapadnom Balkanu – Aktualni položaj hrvatske nacionalne manjine u Srbiji i mogućnosti unaprjeđenja u procesu EU integracija«.



## OLIMPIJSKE IGRE U RIO DE JANEIRU

# Najuspješnija Olimpijada u povijesti

*Hrvatska (10) i Srbija (8) ostvarile su rekordnu žetvu medalja*

**N**a prvim modernim olimpijskim igrama u Ateni 1896. godine sudjelovalo je 285 sportaša (samo muškarci) iz 13 zemalja koji su se natjecali u 9 sportova i 43 sportske discipline. Stotinu dvadeset godina kasnije, na netom završenim XXXI. Ljetnim igrama u Rio de Janeiru natjecalo se kroz 306 natjecanja u 28 sportova blizu 11.000 sportaša iz 207 zemalja. Medalje je osvojilo 87 država, a Hrvatska je na konačnoj ljestvici uspješnosti zauzela izvrsno 17. mjesto s ukupno 10 osvojenih olimpijskih odličja (5 zlatnih, 3 srebra i 2 bronce), dok Srbija zauzima 32. mjesto (2 zlata, 4 srebra, 2 bronce). Za obje zemlje ove su Igre najuspješnije u njihovoj sportskoj povijesti.

## CITIUS, ALTIUS, FORTIUS

»Brže, više, jače« je poznato olimpijsko geslo (riječi dominikanca **Henry Martin Didona**), te tzv. utješni moto »Važno je

sudjelovati« (izreka pensilvanijskog biskupa **Ethelberta Talbota** na misi za sudionike OI u Londonu 1908.) i skupa predstavljaju glavni natjecateljski poriv svih sudionika svake Olimpijade. Naravno, uz znatno izmijenjene okolnosti suvremenog profesionalnog sporta u kome je važno jedino ostvariti rezultat (pobijediti, ponekad i po svaku cijenu). No, duh olimpizma i njegovanje zajedništva među svim sudionicima i dalje je pokretačka snaga na kojoj počiva najveća sportska manifestacija svjetskog sporta, san svakoga sportaša i sportašice. Najljepši primjer pokazale su atletičarke **Abbey D'Agostino** (SAD) i **Nikki Hamblin** (NZL), koje su nakon Amerikankinog pada u polufinalnoj utrci na 5.000 metara i Novozelandskinog vraćanja po nju, skupa trčale sljedeća četiri kruga i zajedno posljednje ušle u cilj. Organizatori su znali vrednovati ovaj fair play potez koji je zadivio cijeli sportski svijet i

obje nagradili mjestom u finalnoj utrci.

## AFIRMACIJA MALIH ZEMALJA

Relativno manje države poput Hrvatske i Srbije, uspjesima svojih sportaša i sportašica imaju priliku, barem na dvotjedni trenutak, skrenuti pozornost

brončana **Blanka Vlašić** (skok u vis) dijeli visoko drugo mjesto (1. Velika Britanija, 2. Hrvatska, Njemačka) među europskim državama u ovom olimpijskom sportu. Kao što posebno raduje činjenica osvajanja prvih medalja u jedrenju (zlatni **Šime Fantela** i **Igor Marenčić** u 470, **Tonči Stipanović** srebro u laseru), te potvrđene dominacije u



Vaterpolisti Srbije

svjetske javnosti i na vrlo efektan način afirmirati svoj narod i zemlju iz koje dolaze. Osobito kada jedna zbilja mala država kakva je objektivno Hrvatska sa svojih svega 4,5 milijuna stanovnika uspije osvojiti 5 zlatnih medalja, te još isto toliko onih nešto slabijeg sjaja (3 srebra i 2 bronce) i na konačnoj tablici osvajača odličja zauzme visoko 17. mjesto. Značajan je uspjeh osvajanja medalja u šest sportova (atletika, veslanje, boks, trap, vaterpolo, jedrenje), te činjenica da hrvatska atletika s 3 osvojene medalje: zlatne **Sandra Perković** (disk) i **Sare Kolak** (koplje),

dvije prestižne veslačke discipline (zlatna braća **Valent** i **Martin Sinković** u dvojcu na pariće i za tisućinku srebrni **Damir Martin** u samcu) i gađanju glinenih golubova – trap (**Josip Glasnović**). **Filip Hrgović** je osvajanjem bronce vratio hrvatski boks na popis osvajača medalja dok su vaterpolisti na putu obrane zlata iz Londona 2012. zaustavljeni u velikom finalu protiv Srbije.

Iskreno, niti najveći optimisti nisu mogli potpisati rekordnih 10 olimpijskih odličja za Hrvatsku na Olimpijadi u Rio de Janeiru.



Marenčić, Perković i Fantela

Kao što je i rekord od 8 medalja veliki poticaj za daljnji razvoj pojedinih sportova u Srbiji i nastavak afirmacije impresivnih dostignuća u pojedinim momčadskim natjecanjima. Osvajanjem zlata u vaterpolu (jedinog koje joj je nedostajalo) ova generacija je zaokružila sve najveće uspjehe, baš kao što je hrvač **Davor Štefanek**, jedinom pojedinačnom zlatnom medaljom za svoju zemlju, uspio objediniti naslov svjetskog i olimpijskog prvaka. Srebrna taekwondašica **Tijana Bogdanović** i kajakaši **Marko Tomićević** i **Milenko Zorić**, te brončana skakačica u dalj **Ivana Španović** su pružili svoj vrijedni pojedinačni doprinos, priključivši se odličjima u košarci (srebro u muškoj i bronca u ženskoj konkurenciji) i odbojci (žensko srebro).

## DRUGA STRANA MEDALJA

Najteže i zasigurno u karijeri svakog sportaša najvažnije ih je osvojiti, jer Olimpijada je tek svake četiri godine i mnogo



Sara Kolak

truda, napora i životnog odricanja treba uložiti kako bi se stiglo do olimpijskih odličja. Kao što smo već rekli, donose veliku afirmaciju zemlji svojih natjecatelja, a koliko je povratna sprega države u financijskom vrednovanju najrespektabilnijih sportskih dometa.

Hrvatski osvajači medalja se osjećaju pomalo zaknuti

(prosvjed predsjednika HOO-a **Zlatka Mateše**), jer je prema važećem pravilniku zlato stipendirano sa svega 13.900 eura, srebro vrijedi 8.700 a bronca samo 6.150. S druge strane granice, Srbija je znatno podigla vrijednost svojih olimpijskih medalja, pa pojedinačno zlato vrijedi čak 45.000 eura, dok momčadsko donosi 40.000 svakom zlatnom olimpijcu. Najizdašnija je bila premija za potencijalno zlato Singapura (900.000 eura) i Azerbajdžana (450.000), dok među svjetskim sportskim velesilama najbolje plaćaju Talijani (160.000), Rusi (117.000) i Australci (113.000). Zanimljivo je istaknuti kako najveća svjetska sportska sila i osvajač najviše odličja na Igrama u Brazilu 121 (46 zlata, 37 srebra i 38 bronci) najsajjniju medalju

plaća svega 22.500 eura, ali zlatni olimpijci poslije budu višestruko nagrađeni kroz druge vidove premiranja (savezi, sponzori...).

## ŽIVOT POSLIJE OLIMPIJADE

Svečanim zatvaranjem u noći nedjelje 21. kolovoza pala je zavjesa na XXXI. Ljetne olimpij-

ske igre i život se ponovno vraća u normalu uobičajene svakodnevice svakoga sportaša i sportašice. Nakon kraćeg odmora, svi se vraćaju napornim treninzima i budućim natjecanjima, započinjući novi četverogodiš-



Hrvatski osvajači olimpijskih odličja

nji olimpijski ciklus usmjeren prema sljedećim igrama 2020. godine u Tokiju. Gašenjem reflektora javnosti mnogi se, nažalost, ponovno vraćaju u mrak svojih konstantnih problema akutne besparice i nemogućnosti potpunog i kvalitetnijeg financiranja potrebitih sportskih aktivnosti. Najbolju ilustraciju spomenutih navoda izrekao je prvi osvajač zlatne medalje za Hrvatsku na ovim igrama Josip Glasnović, aludirajući kako bi prihvatio posao i u javnoj čistoći samo da više nije nezaposlen. S druge strane, vaterpolist Srbije **Andrija Prlainović** dajući izjavu neposredno nakon dobijanja zlatne medalje je istakao kako bi država i njene strukture morale sustavnije ulagati u sport, jer unatoč velikim uspjesima u ovom sportu mnogi klubovi su u stečaju ili se gase zbog pomanjkanja financijskih sredstava za daljnje djelovanje.

Vrhunski sport, ali ne samo vrhunski, već odavno nije utemeljen na amaterizmu i entuzijazmu onih koji se njima bave kao svojom profesijom. Kao što ni duh olimpizma u 21. stoljeću nema baš previše zajedničkog sa svojom pretečom s

konca 19. stoljeća. Ali, kada se pogledaju sjajni i veliki rezultati koje postižu sportaši i sportašice malih zemalja sa zbilja malim godišnjim proračunima ulaganja u pojedine sportske discipline, onda se nameće zaključak

kako entuzijazma, i pored svega, još uvijek ne nedostaje. Jer kako drukčije pojasniti želju i volju za treningom kada se nema za elementarne životne uvjete.

*Važno je sudjelovati*, davno je rečeno.

*Važno je pobjeđivati i opstati kako se zna i umije*, kažu sportaši.

Slijede nova natjecanja. Državna, kontinentalna i interkontinentalna, s mislima koje će se polagano početi usmjeravati prema sljedećoj Olimpijadi. Novi olimpijski ciklus je započeo već u ponedjeljak i na tom putu slijede nova odricanja i borba s vjerojatno najtežim protivnikom svih sportaša iz malih i nedovoljno razvijenih zemalja. Besparicom i akutnim nedostatkom financijskih sredstava.

Duh olimpizma živi i živjet će sve dok bude sporta i sportaša, jer nastup na Olimpijadi je san svakoga tko se barem jednom okušao u nekoj sportskoj disciplini. I uvijek će biti velikih šampiona i malih heroja, kako je to već posljednjih 120 godina pod olimpijskim krugovima.

Do viđenja, Rio.

Dobar dan, Tokio.

**Dražen Prčić**



## BURZOVNE CIJENE ŽITARICA I ULJARICA, S POSEBNIM AKCENTOM NA PŠENICU

# Ljetna hibernacija



*Nakon što su odmah poslije žetve po višim cijenama prodali pšenicu koju su morali, poljoprivrednici se odlučili na čekanje boljih dana što pokazuju i podaci da u kolovozu nije prodana ni četvrtina u odnosu na srpanj \* I pored evidentne neisplativosti gajenja pšenice, razlozi za njezinu sjetvu u subotičkom ataru uvjetovani gotovo ultimativno: plodoredom i aridnim terenom \* Uljana repica, pivarski ječam, a napose kukuruz, pokazali se kao zadovoljavajuće rješenje*

Iako već odavno nije raritet, činjenica da je cijena kukuruza viša u odnosu na pšenicu i dalje je jedan od zanimljivijih burzovnih detalja čije uzroke ni oni bolje upućeni u ovu problematiku jednostavno ne znaju objasniti. Naime, cijena kukuruza na Produktnoj burzi u Novom Sadu 17. kolovoza iznosila je 18,20 dinara (bez PDV-a) za kilogram dok se za pšenicu plaćalo 14,80, što je čak 3,40 dinara više. Kada se tome doda podatak, također s Produktne burze, da se pšenicom nije trgovalo od 15. do 19. kolovoza, onda ova nelogičnost (bar za ovdašnje poljoprivrednike) dobija svoj logičan epilog.

Epilog je, naime, taj da su poljoprivrednici koji nisu odmah nakon žetve morali prodati žito (kako bi platili podignute kredite, podmirili ugovorne obveze, isplatili arendu ili iz nekih drugih razloga) usred ljeta u »trgovinskoj hibernaciji«, jer čekaju bolje dane, odnosno cjenovne tikove koji obično dolaze u prosincu ili siječnju. A to sebi, bar kada je riječ o subotičkom ataru (iako je vjerojatno tako i u drugim dijelovima Vojvodine), može priuštiti tek između 5 i 10 posto velikih gospodarstava koji raspolažu, što kao vlasnici što kao zakupci, skoro polovicom obradivog zemljišta.

## NADVLACENJE ŽIVACA

Započeti niz nelogičnosti nastavimo od njegovog početka: cijena pšenice neposredno nakon završetka žetve bila je viša u odnosu na trenutačnu i iznosila je oko 16 dinara (također bez PDV-a) za kilogram. Direktor subotičke *Agrotehnike* (koja se također bavi trgovinom žitaricama) **Pavle Kujundžić** za *Hrvatsku riječ* kaže kako je uzrok ovako niskoj cijeni pšenice, i neposredno nakon žetve i sada, dvojak: ovom kulturom jesenas je zasijano oko 600.000 hektara, te rekordan prinos od blizu 2,9 milijuna tona, od čega je skoro polovica tržišni višak. Tu treba imati u vidu da dobar rod nije zabilježen samo u Srbiji nego i u drugim zemljama tako da početna cijena od 16 dinara za kilogram i nije bila neko veliko iznenađenje. Međutim, i pored toga što se naše tržište ravna uglavnom prema cijenama pšenice na burzi u Budimpešti, Kujundžić kaže kako se nakon utvrđivanja cijene četiri-pet domaćih veli-



kih otkupljivača – svjesnih da ljudima hitno treba novac, ali i svog nesankcioniranog monopolskog položaja – lako dogovore da ju još malo obore. U svemu ovome, naravno, značajnu ulogu igraju još dva faktora: prvi, čisto tržišni a koji se odnosi na ponudu i potražnju, a drugi psihološki u kom je pobjednik onaj s jačim živcima (odnosno ekonomskom moći). U prilog tome Kujundžić kaže da se pšenica razmjerno teško prodaje, a kao ilustraciju za to navodi podatak da je u srpnju otkupljeno oko 200.000 tona, a u kolovozu ni četvrtina od toga. I ovaj dio priče o pšenici najvećim se dijelom odnosi na velika gospodarstva koja već odavno imaju svoje skladišne prostore i na taj način mogu parirati svojim bogatijim (ili: »bogatijim«, s obzirom na to da manji otkupljivači do gotovine nerijetko također dolaze zahvaljujući kreditima) »poslovnim partnerima«. Manja gospodarstva, naravno, niti raspolažu skladišnim prostorima niti bi im to u ovakvim uvjetima bilo isplativo.

A kada smo već kod isplativosti, recimo da je ove godine poljoprivrednik koji je zasijao pšenicu, uz prosječan prinos od 6 do 6,5 tona po hektaru (subotički atar) ostvario prihod od 100.000 dinara dok su ga ulaganja za istu površinu stajala između 80 i 85 tisuća. Ako se ovaj računici pridodaju troškovi rada i amortizacija strojeva, teško da se uz ove cijene može govoriti i o »pozitivnoj nuli«, a kamoli o profitu u proizvodnji pšenice.

Na vječito pitanje: što, onda, poljoprivrednike tjera na proizvodnju kulture za koju unaprijed mogu pretpostaviti da im neće donijeti zaradu slijedi i – bar za subotički atar – vječiti odgovor: plodored i veoma aridna konfiguracija terena s prosječnim godišnjim oborinama od nešto više od 600 litara po četvornom metru. Plodored je, naime, taj koji uvjetuje bolji rod drugih kultura, a aridnost tla ne

dopušta sijanje, recimo, šećerne repe kao što je to slučaj u Potisju ili zapadnoj i južnoj Bačkoj, primjerice. Naravno, sve bi se to dalo popraviti jednom jednostavnom, ali skupom mjerom – navodnjavanjem. Međutim, ako se sjetimo da je u našoj zemlji tek nešto više od jedan posto površina pod sustavom za navodnjavanje i da smo po tome na začelju zemalja u Europi, priča o tome više podsjeća na puste želje nego li na realno ostvarive planove.

Nelogičnostima oko proizvodnje i otkupa pšenice kod nas tu nije kraj. Dovoljno je sjetiti se samo s koliko su negativne energije domaće udruge poljoprivrednika (napose u Vojvodini i Mačvi) do prije samo nekoliko godina sačekivali informacije o tome da će cijena pšenice biti 22 ili 23 dinara, te ne samo razmišljali nego i glasno najavljivali prosvjede u vidu (omiljenih im) blokada cesta. Ove godine, međutim, iako su uoči žetve govorili o tome kako im svaka cijena ispod 20 dinara samo uvećava gubitak u proizvodnji, cijenu od 16 dinara prihvatili su šutke, kao i sadašnju od 14,80.

## NAJAVE I PODSJEĆANJA

Kujundžić, koji je i sam bio aktivan u subotičkoj Udruzi poljoprivrednika, kaže kako je ranije postojao čvrst nukleus da se u Srbiji poljoprivrednici povežu u jake organizacije, ali i dodaje kako je vlastima (»i ovima i onima«) jedini cilj bio da do toga ne dođe. Ako na stranu ostavimo zašto to nije dobro ni za državu ni za poljoprivrednike (jer bi nas razglabanje o tome odvelo u posve drugom smjeru), ostaje činjenica koju i sugovornik priznaje da su tome jednako krivi i sami poljoprivrednici. Na upit što je tomu razlog, on kaže kako je u početku to bilo »pitanje liderstva« među poljoprivrednicima, a kasnije i do sada nedobijeni odgovor »što je kome (od »poljoprivrednika lidera«, prim. a.) obećano«. Epilog toga je kao i općenito u društvu: šute poljo-

privrednici, šute radnici, šute umirovljenici... I trpe.

Ništa bolje najave ne stižu niti kada je riječ o još jednoj značajnoj ratarskoj kulturi: suncokretu. Iako su poljoprivrednici očekivali cijenu od 38 do 40 dinara za kilogram, Kujundžić kaže kako su sve glasnija šaputanja da od toga neće biti ništa, te da će se proizvođači morati zadovoljiti iznosom između 30 i 33 dinara. Razlog tomu je najavljeni dobar rod ove uljarice, ali sugovornik kaže kako se ne bi trebalo previše iznenaditi da takve prognoze omanu. Kao primjer za to on navodi lijepe i velike, ali šuplje glave suncokreta zbog toga što je u vrijeme njegova cvjetanja na mnogim mjestima izostala oplodnja. Ako je ovo točno (a vidjet će se vrlo brzo) zaključak se nameće sam i to u vidu pitanja: trebaju li se poljoprivrednici radovati manjem rodu kako bi se radovali višoj cijeni?

I što se, onda, u ovako ograničenim vremensko-pedološkim uvjetima kakvim raspolaže subotički atar uopće i isplati uzgajati u ratarstvu? Odgovor sve više daju sami poljoprivrednici: kulture koje sazrijevaju ranije. Naime, već duži niz godina pokazalo se kako su uljana repica i ječam (napose onaj pivarski) ekonomski mnogo isplativije kulture za uzgoj u odnosu na kulture koje moraju proći sve češće faze »varljivog ljeta«. Tu nije riječ samo o ekstremnim sušama kakve smo imali 2003. i 2012. nego i o sve češćim vremenski nepogodama u kojima su tuče (poput one nedavne u somborskom ataru) sve izvjesnije. Ako bismo sad priču opet usmjerili u pravcu našeg očajnog sustava protugradne obrane, otišli bismo svakako u jednu nečasnou oblast kao što je to, recimo, naša politika. Ali, i pored toga što su se navedene kulture dokazale isplativijima u odnosu na pšenicu ili suncokret, postavlja se pitanje zašto ih, bar u subotičkom ataru, nema na većim površinama? Odgovarajući na ovo pitanje Kujundžić kao primjer uzima ječam. Onaj obični limi-

tiran je činjenicom da je stočni fond dobrano desetkovan, pa je i potražnja za ovom kulturom ograničena. Drugim riječima, prevelike površine pod stočnim ječmom vrlo brzo bi mu oborile cijenu i na taj način ga svrstale u rang isplativosti pšenice. Kada je o ovom drugom riječ, pivarska industrija je (postala) mnogo rigoroznija, što se prije svega odnosi na njegovu kakvoću, a za drugu upotrebu nije, te je na taj način i rizik njegove proizvodnje mnogo više u odnosu na kvalitativno nedefinirano tržište ostalih ratarskih kultura.

I konačno, vratimo se opet pšenici, odnosno dilemi: krije li se nakon pitanja je li žito strateška ili tržišna roba i odgovor treba li država imati utjecaja na njegovu cijenu ili ne? Iako će većina reći kako je pšenica roba poput svih ostalih, te je stoga treba prepustiti slobodnom tržištu (u našem slučaju otkupljivačima-monopolistima), Kujundžić kaže kako je istina ipak negdje na sredini. On kaže da se u razvijenim zemljama krušno žito itekako tretira kao strateška roba, te da se u njegovoj zaštiti koristi niz mehanizama: od poticaja (koji svojom visinom amortiziraju niže otkupne cijene) do, u ekstremnijim slučajevima, garantirane (istina, nešto umanjene) prosječne cijene u prethodne tri godine.

A kod nas – kada su problem i lagerovanje (1 posto na mjesečnoj razini) i otkupljivači-monopolisti i niske cijene – taj se nedostatak rješava na najjednostavniji način: sjetvom kukuruza, koji će, sva je prilika, i ove godine imati dobar rod, što znači i do vagona po hektaru. Pomnožimo li viši urod kukuruza s njegovom višom cijenom, lako možemo doći do zaključka kako će pšenica, koja se i tako ne razvrstava po kvaliteti, sve više služiti kao stočna hrana, a kukuruz... Pa, on je i tako zdraviji. A u slučaju da mu opadne cijena, tu su stari dobri čardaci. Iz kojih se u bilo koje doba može upotrijebiti kao ogrjev. Logično, zar ne?

Z. R.

BRUNO KOVAČEVIĆ, SPORTSKI NOVINAR I AUTOR FILMA *GNOTHI SEAUTON*

*Ideja o filmu rodila se još davne 1999. godine*

*\* Snimljeno je 220 sati dokumentarnog materijala \* Objedinjena priča o životu ski obitelji Kostelić*



# Potpuna afirmacija dugogodišnje vizije

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Ljetna Olimpijada u Rio de Janeiru je najuspješnija u povijesti hrvatskog sporta, ali i zimske olimpijade su zahvaljujući brojnim osvojenim medaljama Janice i Ivice Kostelić bile izuzetno uspješne. Sportski novinar i urednik na hrvatskoj televiziji Bruno Kovačević godinama je pratio cijelu sportsku karijeru najpoznatije hrvatske ski obitelji, a iz golemog snimljenog materijala nastao je film *Gnothi Seauton* koji se natjecao za Oscara u konkurenciji dokumentarnih filmova.

**HR:** Kada se u Vašoj glavi rodila ideja o mogućnosti realiziranja filma koji bi pratio sportsku sudbinu obitelji Kostelić?

Bilo je to, zapravo, kada se Janica prvi puta ozbiljnije ozlije-

dila, 16. prosinca 1999. godine. Tada sam počeo nešto ozbiljnije snimati, a nakon toga su ljudi koji su znali za tu moju ideju kazali kako sam naprosto pogriješio. Govorili su mi: »Počeo si nešto raditi, ulažeš u nešto od čega na koncu neće biti ništa«. A meni se baš tada upalila lampica i pomisao: ako se nakon ovoga vrati i počne pobjeđivati, to je onda nešto zbilja veliko!

**HR:** Što se u međuvremenu događalo?

Janica je bila na rehabilitaciji godinu dana, polagano se vraćala natrag na stazu i potom je već počela pobjeđivati. Potvrda njezine svjetske kvalitete stigla je na Olimpijadi u Salt Lake Cityju gdje je osvojila zlatnu medalju u kombinaciji i tada smo počeli već mnogo ozbiljnije raditi na cijelom filmskom projektu.

**HR:** Opće je poznato kako je obitelj Kostelić, ponajprije tata Ante, vrlo specifična i na svoj način pomalo problematična za komunikaciju. Kako ste Vi uspjeli toliko im se približiti i s okom kamere ulaziti toliko blizu?

Meni je Gips (nadimak Ante Kostelića) bio trener u ski klubu Medveščak, u vrijeme moje najranije mladosti, a on se svojevremeno u mlađim danima družio i s mojim ocem kada su skupa skijali, tako da sam bio u potpunosti upućen u cijeli obiteljski background i priču obitelji Kostelić. Dobro sam znao kakav je osobenjak, da ne razgovara puno s ljudima, da voli čitati knjige i kada sam 1992. godine počeo raditi na Hrvatskoj televiziji, on me

je pozvao doma u njihov mali stan od četrdesetak četvornih metara u centru Zagreba. Tamo su bili kreveti u jednoj sobi, a pored njih ski pancerice, bušilice, kombinezoni, kacige, ski vrata i na neki način mi je već tada otvorio ulaz u njihovu obiteljsku intimu. Meni se sve to učinilo izuzetno zanimljivim i specifičnim i počeo sam njihovu priču ozbiljnije pratiti.

**HR:** No, podsjetimo još jednom naše čitatelje kako je to izgledalo na samom početku kada nije sve baš bilo lagano?

Da je ona, kojim slučajem Amerikanka, Kanađanka ili Njemica ona bi uzela milijune za ono što je napravila u svojoj karijeri. Međutim, kod nas ipak je to bila jedna velika stvar, velika avantura u početku i tek



su kasnije to sportski krugovi ozbiljnije počeli zamjećivati njezine rezultate. Danas je već opće poznato kako je Janica, skupa sa svojom obitelji, u razdoblju od svoje devete do šesnaeste godine veliku muku mučila kako doći do sponzora. Ne samo do sponzora koji bi dali novac, već i do onih koji bi dali rukavice, skije i ostale neophodne dijelove sportske opreme. Cijeli taj mukotrpan posao je odradivao tata Ante, a potom se uključio i direktor hrvatskog ski tima **Vedran Pavlek**, zahvaljujući kojem je sve postavljeno na vrlo zdrave noge i danas hrvatski ski savez je odlično organizirana institucija.

**HR:** Što je Janicu i Ivicu Kostelić činilo drugačijima od drugih skijaša i skijašica?

Janica je trenirala puno više od drugih skijašica, Ivica također, i zapravo Gipsova ideja vodilja je bila da mora mnogo više vremena, više snježnih dana provesti na samoj stazi. U moje vrijeme je bilo super ako si imao 50 dana na snijegu, a oni su već uveli praksu da to mora biti barem 150 i do čak 180 dana na snijegu. To je bio mnogo veći broj snježnih dana nego što su imale brojne reprezentacije poput Italije, Francuske ili Njemačke koje su na snijegu provodile negdje oko 100 dana. To se pokazalo kao jedna značajna prevaga u odnosu na druge rivale i odličan trenerski iskorak koji se u vremenu njihove adolescencije pokazao vrlo djelotvornim.

**HR:** Vratimo se ponovno sferi nastajanja Vašega filma. Kako je sve to dalje izgledalo u njegovoj realizaciji?

Mi smo nastavili dalje kontinuirano pratiti i snimati sve moguće detalje koji bi mogli biti zanimljivi za zamišljeni film. Kako nisam imao nikakvu potporu za svoju ideju u Hrvatskoj, otišao sam u jednu banku u Austriji i uzeo dugoročan kredit s rokom otplate od deset godina, jer sam iskreno vjerovao kako cijela ova priča na

koncu može biti nešto zbilja veliko. Uredno sam svakoga mjeseca isplaćivao kreditne obroke, a kako ni Hrvatska televizija niti itko drugi to nije želio pratiti postao sam na određeni način *one man band*, iznajmljujući kamermane diljem svijeta gdje god su Kostelići nastupali i gdje god sam mislio kako bi moglo biti zanimljivog filmskog materijala. Imao sam uz sebe **Ranka Varlaia** i **Robertu Petrinca**, redatelja i montažera koji su uz mene bili od samih početaka i priča je išla svojim tijekom iz dana u dan, mjesec za mjesec.

**HR:** Koliko je ukupno materijala snimljeno tijekom svih proteklih godina?

Snimljeno je 220 sati materijala koji je poslije korišten za potrebe montaže filma, što je u nekom prosjeku bilo između 20 i 30 dana godišnje, opet ovisno je li se radilo o olimpijskoj godini kada je bilo mnogo više natjecateljskih dana i posve običnoj godini. No, bilo je situacija kada određeni snimljeni materijal, na koncu, nije imao nikakvog smisla jer na određenom natjecanju nije zabilježen nikakav vredniji rezultatski domet. Puno je bilo, primjerice, situacija kada smo bili prisiljeni i određeni snimljeni materijal baciti, jer izuzev pojedinih atraktivnijih sekveneci ostalo nije imalo uporabnu vrijednost u kontekstu buduće filmske priče.

**HR:** Što je bilo najteže snimati?

Teško mi je reći što je bilo najteže, ali svakako najspecifičnije je bilo na Olimpijadi u Salt lake Cityju 2002. godine, jer je prije toga, zbog ozljede, Janica imala svega 40 ski treninga i od nje tamo nitko nije nešto pretjerano očekivao. I zapravo smo tamo, kada smo išli snimati, puno više očekivali od Ivice nego od nje. Jer, Ivica je te godine pet puta pobijedio u utrkama Svjetskog kupa i realno je bilo za očekivati da bi mogao uzeti medalju u slalomu. A priča se posve okrenula, što je donijelo dodatnu atraktivnost cijelom

priči, jer je nešto najzanimljivije kada se posve neočekivano dogodi.. A to je ono što zapravo najjače pokreće sportaše i cijelu naciju koja ih prati.

**HR:** Kako su Janica i Ivica doživljavali sva ta snimanje i učestali pogled kamere na sve što rade?

U početku je sve shvaćeno kao neka lagana zafrkancija, »otdreniraš« i poslije odeš kod Brune i on ti postavi nekoliko pitanja, ali kasnije kada sam im pojasnio cijelu koncepciju, a to je bilo negdje 2000. godine, onda su se već počeli podrobnije interesirati za detalje vezane uz budući film. Osobito Ivicu, koji je želio više znati kako izgleda scenarij, u kom će to smjeru ići i sl. Primjerice, kada se on ozbiljnije ozlijedio i ležao je u bolnici u Baselu potpuno izgubljen ne znajući je li to znači i potpuni kraj karijere, on mi je rekao: »Vidi, nikoga od novinara nisam pustio u svoju sobu, samo ću tebi reći sve kako se osjećam, ali mislim kako ćeš na koncu sve to morati baciti u smeće jer sumnjam da ću se ikada više vratiti natrag na stazu.«

**HR:** Kada ste se odlučili finalizirati postojeći materijal i početi ga pretvarati u film?

Prvi film iz postojećeg materijala *Dnevnik pobjednika* smo dovršili 2002. godine, no to je bio samo jedan segment njihovog života, rada i treninga. Iza 2006. godine, kada su već svi uvidjeli vrijednost cijele priče, počeli su me sponzori tjerati da napravim drugi film, ali nisam još želio to konačno uobličavati bez kompletne priče s ostalih olimpijada (Torino, Soči...) Jer, prvi film je bio namijenjen isključivo za hrvatsko tržište, a s drugim sam želio izaći na svjetsko tržište i konkurenciju za dokumentarnog *Oscara*. Na koncu se sve baš tako dogodilo i moja vizija je doživjela potpunu afirmaciju kroz ovaj snimljeni film koji u potpunosti objedinjuje cijelu ovu fantastičnu priču o ski obitelji Kostelić

**HR:** Naziv filma je posve neuobičajen i molimo Vas pojasnite nam što znači *Gnothi Seauton*?

U prijevodu sa starogrčkog to znači *Upoznati samoga sebe*. Kako su oni praktično cijeloga života svojevrtni vukovi samotnjaci i kao čovjek koji je s njima proveo određeni dio njihovog života shvatio sam kako je to ponekad bio doslovno životinjski život. Jer, primjerice u kolovozu, rujnu i listopadu na glečerima su na visini od 4.500 m, gore u 15 sati prestaje žičara, svi dolaze u dolinu a oni ostaju gore u nekom motelčiću od 5-6 soba i praktično ostaju sami po cijele dane i noći sve do sutrašnjeg treninga u 6.30 ujutro. Proveo sam puno vremena s njima u takvim specifičnim situacijama, jer gore nema interneta, nema zvukova, čak ni ptica i kukaca. Totalna izolacija.

**HR:** Kako ocjenjujete percepciju publike nakon što je *Gnothi Seauton* već poprilično zaživio u javnosti nakon brojnih kino projekcija?

Film je neko vrijeme bio u kinima, čekamo službene rezultate i trebao bi biti najgledaniji dokumentarni film u Hrvatskoj. Reakcije izvana su vrlo pozitivne, imali smo svjetsku premijeru u Los Angelesu, pa smo bili pozvani u Dohu i još nekoliko velikih svjetskih gradova. Stručnjaci iz svijeta filma su suglasni kako bi se trebao napraviti i igrani film, ali to je jedan veliki posao za koji će trebati još nekoliko godina. Uspijemo li u tome, to će biti velika stvar i za Hrvatsku, jer na svijetu ima oko 21.000 televizijskih postaja i njegovo prikazivanje bi kontinuirano moglo prezentirati jednu lijepu, pozitivnu sliku o našim sportašima i državi iz koje dolaze. Naravno, ako se i kada se bude snimao, inzistirat ću da se pojedini dijelovi snimaju upravo u Hrvatskoj (Mljet, Dubrovnik...) i na taj način dodatno promoviraju naše prirodne ljepote.

## FINANCIRANJE HRVATSKIH UDRUGA

# Između želja, potreba i mogućnosti

»Ponekad mi se čini da je rad u kulturno-umjetničkim društvima kao neki mađioničarski trik. Izvana sve izgleda savršeno, a to na kakve sve načine dobivamo ono je što se ne vidi«, kaže predsjednik KUD-a Hrvata Bodrog Željko Šeremešić

Natječajni Hrvatskog nacionalnog vijeća, Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, Veleposlanstva Republike Hrvatske, natječajni srbijanskog Ministarstva kulture i Pokrajinskog tajništva za kulturu, kao i natječajni lokalnih samouprava načini su na koji hrvatske udruge dolaze do novca potrebnog za financiranje redovite djelatnosti, održavanje tradicionalnih manifestacija i drugih programa. Novca nika da nije dosta, pa mnogo toga počiva na entuzijazmu članova koji ne štede ni svoje slobodno vrijeme, pa ni novca da pomognu. A kada fali novca uvijek se otvara i pitanje načina raspodjele i kriterija koji prevladavaju u toj raspodjeli.

## (NE)PRAVIČNA RASPODJELA

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo *Vladimir Nazor* iz Sombora obilježiti će krajem ove godine 80-tu objećnicu kontinuiranog rada. Kako će to funkcionirati i kako će financirati knjigu koju tim povodom planiraju tiskati u ovoj udruzi još ne znaju.

»Naše financiranje u najvećem dijelu je financiranje preko projekata kojima apliciramo na natječaje. Ali ta sredstva toliko su skromna da bismo, da nemamo prihoda od izdavanja poslovnog prostora u najam, mogli staviti ključ u bravu. Primjerice, republičko Ministarstvo kulture je

ove godine dodjeljivalo sredstva za *Dužionicu* i to tako da je novac dobiven za organizaciju subotičke *Dužijance* i bunjevačke *Dužionice* u Somboru (200.000 dinara), a mi kao nositelji proslave hrvatske *Dužionice* u Somboru, i to 81., nismo dobili ni dinara. Rekao bih da je to nepoznavanje lokalnih prilika, što jeste i bit će veliki problem sve dok postoji ovakva centralizacija. To isto važi i za HNV. Pred HNV-om je bio natječaj Pokrajinskog taništva za kulturu, gdje su hrvatske udruge tražile više od 13 milijuna dinara, a dodijeljeno je oko 1,5 milijuna dinara, a 500.000 će rasporediti ZKVH, koji će opet prema svojim kriterijima novac dodijeliti udruagama kulture. Mi kao jedna velika uduga koja djeluje u Somboru oštećeni smo, jer smo izravnati s udruagama koje rade u svojim sobama i u svojim obiteljima. Znači, nikako nismo zadovoljni«, kaže predsjednik HKUD-a *Vladimir Nazor Mata Matarić*.

On podvlači da su smanjena i sredstva koje *Nazor* dobiva od Grada Sombora i to po natječaju za KUD-ove nacionalnih zajednica, gdje je ova udruuga dobila 95.000 dinara, dok je bunjevačkoj udruzi pripalo više od 320.000 dinara. Ono što *Nazor* dobiva još od grada je plaćanje koreografa za šest mjeseci, a grad je financijski pomogao i održavanje *Dužionice*. Međutim, izostala je financijska potpora

za tiskanje *Miroljuba*, kako od grada tako i HNV-a, pa postoji bojazan da umjesto četiri puta na godinu *Miroljub* izlazi dva puta.

Značajna pomoć i potpora ipak stiže od veleposlanstva Republike Hrvatske koje je prihvatilo pet *Nazorovih* projekata u ukupnom iznosu od 24.000 kuna. No, i kada novca nema dovoljno, tu su članovi Udruge da podupru onoliko koliko mogu i tamo gdje mogu. Tako su veslači *Salašari somborski* snosili dio troškova odlaska na Neretvu i sudjelovanja na *Maratonu lađa*, trošak odlaska u Zadar na seminar za koreografe također je plaćen iz osobnog džepa. Sve što treba da se uradi radi se uz pomoć volontera, a gosti *Nazora*, umjesto hotelskog smještaja, borave u kućama svojih domaćina.

Slična je situacija i u Bregu, jer su članovi HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević* na nekoliko gostovanja otišli zahvaljujući pomoći samih mještana ovog sela.

»Sudjelujemo na natječajima od lokala do Beograda i Zagreba i na natječajima hrvatskih institucija u Srbiji. Nekada dobijemo novac, nekada ne. Rako bih da sve ovisi od toga koliko smo mi u stranju ispratiti sve te natječaje i sudjelujemo na njima, ali bez tog novca mi ne bismo mogli raditi i ostati. Opet, i ta sredstva omogućuju ono osnovno funkcioniranje i održavanje mani-

festacija, a sve ostalo ovisi od entuzijazma članova i njihove sposobnosti da osiguraju dodatna sredstva, pa makar to bilo i prikupljajući dobrovoljne priloge u selu, što naši članovi i rade. Zahvaljujući priložima mještana i napose jednoj obitelji sudjelovali smo na *Đakovačkim vezovima*, na Festivalu nacionalnog folkloru u Boljevcu, na proslavi Velike Gospojine u Odžaku. Po mom sudu, ako se u udruzi nešto radi to treba i pokazati, znači treba primiti goste i uzvratiti posjet, a to se ne može bez novca«, kaže predsjednik HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević Marin Katačić*.

On smatra da se sredstva mogu malo bolje, odnosno ravnopravije raspoređivati i ponavlja da od toga ovisi opstanak udruuga, napose u malim sredinama.

## NOVCA NIKAD DOSTA

U HKPD *Matija Gubec* iz Rume kažu da imaju korektnu suradnju s lokalnim vlastima, tako i s pokrajinskim institucijama, Hrvatskim nacionalnim vijećem i Veleposlanstvom Republike Hrvatske. »Sredstva koja dobivamo od tih institucija svakako nisu dovoljna da isfinanciramo naše aktivnosti, tako da bez priloga članova i prijatelja Društva ne bismo mogli normalno funkcionirati. Problem je što sve naše aktivnosti moramo detaljno isplanirati već počet-



kom godine kada se raspisuju natječaji. Ukoliko nam se ukaže prilika za neko gostovanje ili kakvu drugu aktivnost tijekom godine, ako je prethodno nismo isplanirali i za nju aplicirali na nekom natječaju, imamo veliki problem da je ispratimo. Što se tiče iznosa odobrenih sredstava, korektno bi bilo reći da su ona, iako nedovoljna, ipak u skladu s financijskim mogućnostima institucija koja ih odobravaju i koje se ipak trude koliko je to moguće, izaći u susret našim zahtjevima. Do značajnog smanjenja dobivenih sredstava došlo je jedino od pokrajinskih institucija zbog sveukupnog stanja u pokrajinskom proračunu početkom godine, dok su odobrena

čajima APV. Na republičkoj i lokalnoj razini ne postoje posebne proračunske stavke i natječaji koji su namijenjeni samo manjinama. Bez pozitivne diskriminacije u ovoj sferi ne možemo reći da se prava manjina poštuju. Treći veliki problem su natječajne procedure. Većina natječaja raspisuje se početkom godine. Odluke o iznosu sredstava se donesu do polovice godine, a sredstva stignu na račun udruge najranije u listopadu. To je malo smiješno, jer svi žele da se sredstva potroše namjenski do kraja godine. Ovakvim procedurama udruge su blokirane veći dio godine, jer jednostavno nemaju sredstva. Ako se nešto želi ostvariti prije listopada, udruge

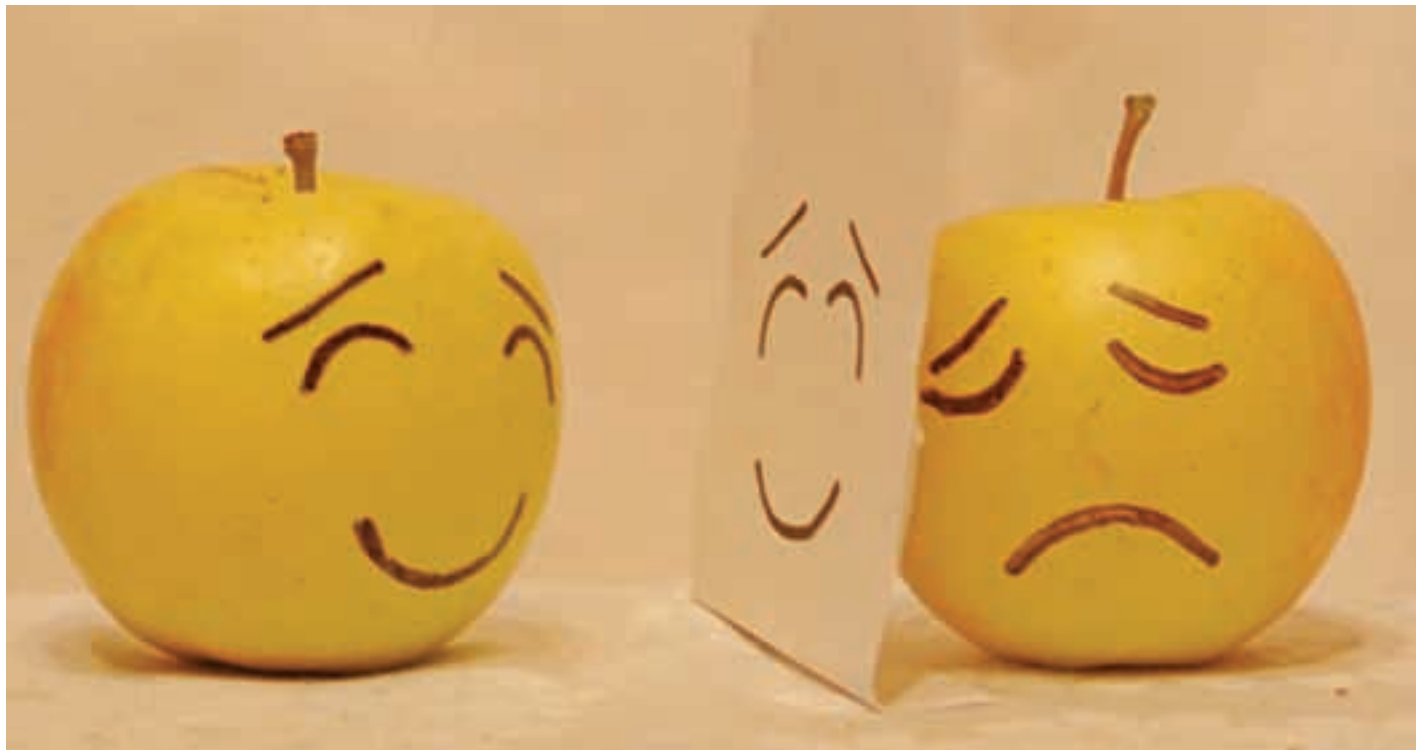
## OSLONAC NA HRVATSKE INSTITUCIJE

Na financiranje putem natječaja koje raspisuju hrvatske institucije u Srbiji i Veleposlanstvo Republike Hrvatske oslanjaju se i u KUD-u Hrvata *Bodrog* u Monoštoru. Poslije dužeg vremena stigla su za ovu udugu i sredstva iz gradskog proračuna.

»Imamo nekoliko redovitih manifestacija po kojima je sada naša udruga postala prepoznatljiva i za neko uvođenje novih nemamo više ni fizičkih mogućnosti. Podsjetit ću da su naše redovite manifestacije Godišnji koncert, *Zavitni dan*, Festival marijanskog pučkog pivanja,

Kako doći do dodatnog novca? Šeremešić kaže da bi to mogla biti komercijalizacija manifestacija, ali samo bi se mali broj njih mogao komercijalizirati, kao što su to u Monoštoru Pokladni maskenbal ili *Alasi i bečari*.

»U udrugama kulture danas su oni pravi zaljubljenici koji su spremni dio svog slobodnog vremena posvetiti radu u udruzi. Ako se u taj kontekst stavi i to da pripadamo hrvatskoj zajednici, onda je slika koliko je danas teško baviti se kulturom kompletna. Prisustvovao sam sastancima naših udruga gdje se raspravljalo o raspodjeli novca i o tome da li netko dobiva više



sredstva od drugih institucija, manje-više u granicama očekivanih«, ističe tajnik HKPD-a **Matija Gubec Nikola Jurca**.

Za predsjednika HKC *Srijem – Hrvatski dom Krunoslava Đakovića* najveći problem jest nedostatak novca.

»Iako je Srbija u suficitu ove godine, sredstva za financiranje kulture i manjina su znatno smanjena. Drugi veliki problem je što ne postoji sustavno financiranje manjinskih udruga. Ovaj sustav postoji samo na natje-

se moraju zaduživati, najčešće privatno, od svojih članova ili slično ili čekati da plate račune naknadno, što nitko ne voli. Ovo onda naravno predstavlja problem za pravdanje dobivenih sredstava, jer su potrošena prije nego su dobivena. Sami iznosi dobiveni u Srbiji su minimalni i jednostavno nedostadni za učiniti bilo što konkretno. Da nema pomoći Republike Hrvatske, naše udruge ne bi mogle opstati«, navodi Đaković.

*Divanim šokački, Alasi i bečari*, božićni koncert, Pokladni maskenbal. Tu je stalni rad s pjevačkim grupama i folklornom sekcijom. I sve to moramo odrađiti bez velikih novaca, što znači da se svaki dinar pažljivo troši. Ponekad mi se čini da je rad u kulturno-umjetničkim društvima kao neki mađioničarski trik. Izvana sve izgleda savršeno, a to na kakve se sve načine dovijamo ono je što se ne vidi«, kaže predsjednik KUD-a Hrvata *Bodrog* **Željko Šeremešić**.

nego što bi trebalo, a onda netko drugi bude zakinut za taj novac. Mislim da oni koji raspoređuju novac po natječajima prate i druge načine financiranja udruga«, kaže Šeremešić i dodaje da su u monoštorskoj udruzi zadovoljni onim što dobivaju, zadovoljni su time što su njihove manifestacije nešto po čemu se Monoštor prepoznaje i ono najvažnije: uvijek ih isprati puna dvorana gledatelja.

**Z.Vasiljević i S.Darabašić**

## MEĐUNARODNA MANIFESTACIJA ZLATNI DAN VINA U SRIJEMSKOJ MITROVICI

# Prezentacija dobrog vina

*Na pitanje da li i koliko Srijemci danas piju vino odgovor jednog od izlagača je bio da, nažalost, danas Srijemci piju, ali sve manje dobrog vina, a sve više uvoznog koje je lošije kvalitete*



Srijemci kažu da vino liječi i srce i dušu. U prilog tomu govori i činjenica da je i sve veći broj štovatelja vina učlanjenih u udruge. A sve to duguju, opet kažu, rimskom caru **Marcusu Aureliusu Probusu** koji je počeo gajiti novu poljoprivrednu kulturu u panonskim krajevima – vinovu lozu. Prvi trsovi zasađeni su na brdu Alma mons kod Sirmija u blizini sela Šuljam. Probusovi vojnici su u mirnodopsko doba popravljali putove i tvrđave, gradili hramove, isušivali močvare, sadili vinograde do danas sačuvane i poznate kao Rajnsko i Srijemsko-fruškogorsko, odnosno smeđevsko vinogorje. Probus je bio ne samo ljubitelj i štovatelj vina, već rodonačelnik vinske kulture u Srijemu, pod čijom su vlašću oko Sirmija, te na blagorodnim padinama Fruške gore, nicali prvi vinogradi na tim prostorima. U čast rimskog imperatora promoviranje njegovog lika i djela, a ujedno i vina ne samo s prostora Srijema nego i iz ostalih regija, Udruga štovatelja vina *Marcus Aurelius Probus*, i ove su godine organizirali, petu po redu, internacionalnu svečanost *Zlatni dan vina* gdje su gosti imali priliku degustirati vina koja su izlagači imali u svojoj velikoj ponudi.

## POPULARIZACIJA CARSKOG PIĆA

U odnosu na ostala pića, vino nekako uvijek prednjači. Članovi Udruge štovatelja vina kažu da rade na tomu da vino



postane još popularnije. Upravo ovakve manifestacije su dobar način da se vinari upoznaju s vinskom kulturom:

»Osim toga što nam je bila želja da promoviramo lik i djelo imperatora Probusa iz Srijemske

Mitrovice nekadašnjeg Sirmijca, pinoira vinove loze i kulture vina na ovim prostorima, želja nam je bila da okupimo i što veći broj vinara iz Srijema i iz cijele regije. Ova manifestacija je samo jedan od načina na kojoj

kulture. Proračun nam je ove godine znatno manji kao i svim udrugama u gradu, ali to nije razlog da se ovakva jedna dobra priča ne nastavi. Posjetiteljima nudimo široku lepezu raznih vrsta vina da degustiraju i kao i uvijek, predstavljamo i naše likovne umjetnike. Ljudi su već naviknuti na ovu manifestaciju, oni vole vino i već znaju da se ona u ovo doba godine održava i posjećuju nas«, ističe predsjednik udruge **Ivan Tatić**

## NASTAVLJAČI TRADICIJE

Osim promidžbe vina i vina-rija iz cijele regije, ovo je još jedan od načina da se osim prezentiranja vina promovira i sam grad, antički Sirmij:

»Izuzetno je važno da se ova manifestacija održava u našem gradu, jer je upravo ovdje rođen Marcus Aurelius Probus, čiji smo mi nastavljači tradicije, štovatelji njegova lika i djela i nadasve vina. Nadam se da će se iz godine u godinu ona još više razviti i da će izlagača biti mnogo više«, navodi predsjednik skupštine Udruge štovatelja vina iz Srijemske Mitrovice **Goran Mihajlović**.

Zbog smanjenog proračuna ovogodišnja manifestacija je bila u nešto skromnijem izdanju, ali ne manje važnijem u odnosu na prethodne godine. Ove godine,



osim iz Srijema, sudjelovali su i vinari s lijeve i desne strane Save i Dunava, ali nažalost vinari iz Hrvatske, s kojima udruga iz Srijemske Mitrovice veoma uspješno surađuje, zbog obveza nisu mogli doći:

»Goste iz Hrvatske očekujemo već idući mjesec. A u pitanju je vinarija *Citrus* iz Lovasa vlasnika **Marijana Burgera** s kojim uspješno surađujemo već godinama. To je ozbiljna vinarija koja je lijepo zastupljena u mnogim europskim zemljama, a popunjava i cijelu obalu Dalmacije. Oni su spremni za produbljivanje suradnje i realiziranje jednog uspješnog projekta«, ističe **Predrag Ivanček** iz Udruge štovatelja iz Srijemske Mitrovice. A kako navodi, prvi korak ka realiziranju tog projekta je već učinjen. Ostvareni su prvi kontakti, posjeti i promocija vina iz Srijema u Hrvatskoj, a sada slijede konkretni koraci:

»Pokušat ćemo kroz te projekte da vina naših vinara plasiramo u Hrvatskoj i stvorimo uvjete po uzoru na njih, kako bismo se pripremili za ulazak u EU. Trebamo učiti od njih, da uvidimo kroz čega su sve prošli, koje su sve probleme imali kako bismo bili spremni za budućnost koja dolazi«.



### DOBRA GODINA

Potvrdu da je ovakva manifestacija dobar način prezentiranja vina dali su i predstavnici nekoliko vinarija iz Srijema, nagovještavajući dobro i kvalitetno vino ove godine:

»Vinogradari ove godine imaju lijepo grožđe, jer je godina bila dobra, s dosta sunca koje je sačuvalo rod. Samo da lijepo sunčano vrijeme ostane do berbe i nema sumnje da ćemo ove godine imati kvalitetna vina i količinski i kvantitativno«, ističe **Darko Mecing** iz vinarije

*Probus* iz Srijemskih Karlovaca.

»Ova manifestacija je veoma važna i lijepa i bilo bi dobro da postane lijepa tradicija. Članovi Udruge štovatelja vina iz Srijemske Mitrovice se unatoč financijskim teškoćama trude održati i to je za svaku pohvalu.

Veoma je važno da je nastavi-mo upravo zbog vinarstva i naše kulture ispijanja vina«.

A na pitanje da li i koliko Srijemci danas piju vino odgovor jednog od izlagača je bio da nažalost danas Srijemci piju, ali sve manje dobrog vina, a sve više uvoznog koje su lošije kvalitete. Nismo pitali za razloge ali se naslućuju. Čini se da je plići džep postao jedan od razloga i prilikom odabira vina, a možda su ovakve manifestacije upravo jedan od načina da se nešto u tom smislu i promijeni:

»Ovdje dođu vinari s izuzetno dobrim vinima, a posjetitelji mogu degustirati koliko god žele i ujedno kupiti neku bocu vina. A vino može povezati mnoge ljude, zato se i trudimo da se rado odazovemo na ovakve manifestacije, da se i mi vinari družimo, razmjenimo iskustva i degustiramo vina iz naših podruma«, navodi **Milorad Vujević** iz vinarije *Mačkov podrum* iz Iriga.

**S. Darabašić**

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Odsjek za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

#### OBAVJEŠTENJE O DONESENOM RJEŠENJU DA NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJA PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

za projekt »Izgradnja ekonomskog objekta – objekta za uzgoj svinja« na katastarskoj parceli 26866 KO Stari grad, Kelebija, ulica Graničarska br. 53 (46.165862°, 19.567836°), nositelja Zubkov Đurđinka, Kelebija, Graničarska br. 53.

Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavještenja u sredstvima informiranja. Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na Internet adresi: [http://www.subotica.rs/documents/zivotna\\_sredina/Resenja/IV-08-501-173-2016.pdf](http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/IV-08-501-173-2016.pdf)

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

#### OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta JKP *VODOVOD I KANALIZACIJA* Subotica, Trg Lazara Nešića br. 9 podnio je dana 18. 8. 2016. godine pod brojem IV-08-501-263/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta: »Bušenje i opremanje i povezivanje istražno-eksploatacionog bunara B-3/I na lokalitetu Mala Bosna«, na katastarskoj parceli 38704/2 KO Donji Grad, Subotica, ulica Veljka Vlahovića bb (46.038960°, 19.573564°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu [zivotnasredina@subotica.rs](mailto:zivotnasredina@subotica.rs).

# Dan Grada Subotice

## OD 26. KOLOVOZA DO 23. RUJNA

### GALERIJA DR. VINKO PERČIĆ

*Samoodrživi sustavi apsurdna* – izložba **Stevana Kojića**

Od 30. kolovoza do 5. rujna

### MEMORIJALNI NOGOMETNI TURNIR STEVAN ČELE VILOTIĆ

Od 31. kolovoza do 4. rujna

### GALERIJA GRADSKE SUVENIRNICE, PRIZEMLJE GRADSKE KUĆE

*Izbor secesijskih objekata i detalja subotičkog arhitekta Titusa Mačkovića*, izložba **Željka Vukelića**

## 30. KOLOVOZA

### GRADSKI MUZEJ SUBOTICA

*Uvod u scenografiju, primijenjenu umjetnost i slikarstvo Pála Petrika povodom 100 godina od rođenja umjetnika* – predavanje s projekcijom, povjesničarke umjetnosti, dr. **Olge K. Ninkov**

### FILMSKI KLUB ORIENT

Kratki filmovi subotičkih autora

## 31. KOLOVOZA

### GRADSKI MUZEJ SUBOTICA

Izložba slika *Radovi bečkih baroknih majstora u Vojvodini* i predavanje restauratorice dr. **Zsuzsanne Korhecz Papp**, 12 sati

### ART KINO LIFKA

Nobelovci na filmu: *Anikina vremena* (Ivo Andrić, 1961.), 17 sati

### PREDVORJE GRADSKE KUĆE

Izložba *Subotica iz ptičje perspektive*, 18 sati

## ČETVRTAK, 1. RUJNA

### SVEČANI ULAZ GRADSKE KUĆE

Nastup Subotičkog puhačkog orkestra, 9 sati

### SVEČANI ULAZ GRADSKE KUĆE

Podizanje gradske zastave, 9.30 sati

### VELIKA VIJEĆNICA GRADSKE KUĆE

Svečana sjednica Skupštine grada, 10 sati

### GRADSKA KNJIŽNICA

Otvorenje izložbe: *Razvitak subotičke zavičajne knjige od polovice XVIII. stoljeća do danas*, 11 sati

### CENTAR GRADA

Kazališna predstava *Maškarada*, Dječje kazalište Subotica, 17.30 – 18.20

### GRADSKI MUZEJ SUBOTICA

*Legat Ane Bešlić u Gradskom muzeju Subotica* – predavanje s projekcijom, povjesničarke umjetnosti **Ljubice Vuković Dulić**, u prostoru Izložbe međuratne jugoslavenske umjetnosti iz zbirke Gradskog muzeja Subotica, 18 sati

### PROZIVKA

Kazališna predstava *Tobi*, Dječje kazalište Subotica, 18.30 – 19.20

### VELIKA BINA – TRG SLOBODE

Koncert Vojvođanskog komornog orkestra, 20.30 – 22.00

### VELIKA BINA – TRG SLOBODE

Gala program Budimpeštanskog operetskog kazališta, 22.00 – 23.00

### VELIKA BINA – TRG SLOBODE

Koncert akustične gitare, **Pely Barna**, rok pjevač i kantautor (Budimpešta), 23.00 – 24.00

## PETAK, 2. RUJNA

### OPĆA BOLNICA SUBOTICA

Posjet gradonačelnika bebama rođenim na Dan grada, 11 sati

### BAJMAK

Kazališna predstava *Kolovoz u okrugu Osage*, Kiš teatar Fondacije Danilo Kiš, 20.30 – 22.00

### VELIKA BINA – TRG SLOBODE

Koncert sastava *Perpetuum mobile*, 20.30 – 22.00

### VELIKA BINA – TRG SLOBODE

Koncert *Lexington* benda, 22.00 – 24.00

## SUBOTA, 3. RUJNA

### ZOO VRT

Kreativna radionica, **Bjanka Čuturilo**, 10.00 – 12.00

### PARK FERENCA RAICHLA

Nastup mladih subotičkih bendova, organizator Fondacija *Danilo Kiš*, 21.00 – 23.00

### ULICA MATIJE KORVINA

*Orange party*, 23 sata

## NEDJELJA, 4. RUJNA

### ZOO VRT

Glazbena radionica, **Anikó Kiss**, 10.00 – 12.00

## DRUGI UPISNI ROK NA FAKULTETIMA I VISOKIM ŠKOLAMA

# Ima slobodnih mjesta

**N**a najvećoj državnoj visokoobrazovnoj ustanovi u Subotici, Ekonomskom fakultetu, za drugi upisni rok ostalo je 297 slobodnih mjesta za samofinancirajuće studente, na dva odjeljenja.

»U Subotici ima 178 slobodnih mjesta, a u Novom Sadu 119. U drugom konkursnom roku Ekonomski fakultet ima mogućnost upisati 1 posto od ukupne proračunske kvote studenata s invaliditetom, pripadnika romske nacionalne manjine, kao i studenata koji su srednju školu završili u inozemstvu a imaju državljanstvo Srbije. Polaganje prijemnog ispita bit će održano

5. rujna u 10 sati na obje lokacije. Kandidati polažu dva od pet ponuđenih predmeta. Školarina za naše studente iznosi 96 tisuća dinara, a studenti imaju mogućnost školarinu platiti u čak 9 rata. Na taj način je fakultet izašao u susret kandidatima, vodeći računa o teškoj materijalnoj situaciji u kojoj se nalaze«, kaže rukovoditelj studentske službe Ekonomskog fakulteta **Stevica Divnić**.

Za razliku od Ekonomskog fakulteta, oni koji se u drugom roku odluče za studiranje na Građevinskom fakultetu imaju se mogućnost školovati o trošku državnog proračuna.

»Na proračunu je ostalo 52

mjesta na osnovnim studijama na svim smjerovima, za konstrukcije, za hidrotehniku, prometnice i arhitektonsko inženjerstvo. Za samofinanciranje su ostala 34 slobodna mjesta, a školarina iznosi 72 tisuće dinara. Prijava je 1. i 2. rujna od 10 do 13 sati, polaganje prijemnog je 6. rujna u 11 sati. Preliminarni popis bit će objavljen 7., a konačni 16. rujna kako bi se studenti koji dolaze s drugih fakulteta ili su položili matematiku na drugim fakultetima mogli upisati«, kaže prodekan za nastavu Građevinskog fakulteta prof. dr. **Daniel Kukaras**.

Na Visokoj tehničkoj školi strukovnih studija preostalo je

111 slobodnih mjesta za brucše, od kojih 76 na proračunu. Prijavljivanje kandidata će biti organizirano 1. i 2. rujna dok će prijamni ispit iz matematike, osnova računarstva ili opće kulture biti održan 5. i 6. rujna. Za one koji se ne uspiju upisati na proračun, školarina će iznositi 89 tisuća dinara.

Preostalih slobodnih mjesta poslije prvog upisnog roka ima i na Visokoj školi strukovnih studija za obrazovanje odgajatelja i trenera. Od 128 mesta za koje mogu konkurirati kandidati, 27 je o trošku proračuna i to samo na studijskom programu za obrazovanje odgajatelja.

VELEPOSLANSTVO REPUBLIKE HRVATSKE

KONZULARNI ODJEL - B E O G R A D

Kneza Miloša 82, 11000 Beograd, Republika Srbija

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Republici Srbiji, daje sljedeću

## OBJAVU O BIRAČIMA

Izbori za zastupnike u Hrvatski sabor održat će se u subotu 10. rujna i u nedjelju 11. rujna 2016. godine od 7.00 do 19.00 sati u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu, Kneza Miloša 82/I kat i u Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6.

SVI BIRAČI OBVEZNI SU PROVESTI PRETHODNU I AKTIVNU REGISTRACIJU BIRAČA KAKO BI MOGLI PRISTUPITI GLASOVANJU NA IZBORIMA I TO:

Birači S PREBIVALIŠTEM u Republici Hrvatskoj koji će se zateći u inozemstvu na dane održavanja izbora trebaju obaviti PRETHODNU registraciju

Birači koji NEMAJU PREBIVALIŠTE u Republici Hrvatskoj trebaju obaviti AKTIVNU registraciju

Birači koji posjeduju e-osobnu iskaznicu s prebivalištem u Republici Srbiji, ne moraju se aktivno registrirati

REGISTRACIJA BIRAČA OBAVLJAT ČE SE, OVISNO O MJESTU GLASOVANJA, U VELEPOSLANSTVU REPUBLIKE HRVATSKE U BEOGRADU (KONZULARNI URED) I GENERALNOM KONZULATU REPUBLIKE HRVATSKE U SUBOTICI.

ROK ZA POSTUPAK PRETHODNE I AKTIVNE REGISTRACIJE BIRAČA ISTJEČE 31. KOLOVOZA 2016. GODINE

Državljeni Republike Hrvatske mogu obaviti uvid u registar birača, temeljem svog OIB-a ili MBG i prezimena na internetskoj stranici Ministarstva uprave <https://uprava.gov.hr>

Na navedenoj stranici dostupni su i obrasci potrebni za aktivnu i prethodnu registraciju.

Zahtjevi za aktivnu i prethodnu registraciju podnose se osobno u Konzularnom uredu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici i to radnim danom od 9.00 do 13.00 sati, a mogu se podnijeti i putem e-mail adresa navedenih u ovoj objavi.

Zahtjev treba sadržavati ime i prezime, datum i mjesto rođenja, adresu prebivališta te kontakt telefon ili e-mail adresu. Zahtjev se vlastoručno potpisuje, a uz njega se prilaže preslika važeće identifikacijske isprave.

Za sve informacije možete se obratiti:

Veleposlanstvu Republike Hrvatske, Konzularni ured, Beograd, Kneza Miloša 82/I kat

tel.( 011) 3679 140; fax (011) 3613 566 ili na e-mail [crocons.beograd@mvep.hr](mailto:crocons.beograd@mvep.hr)

Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Subotici, Maksima Gorkog 6

tel. (024) 656 900; 656 907; fax (024) 556 158 ili e-mail: [gkrh.subotica@mvep.hr](mailto:gkrh.subotica@mvep.hr)







# Kakvo je Vaše iskustvo s nastavom na hrvatskom jeziku?



**MARINA PIUKOVIĆ,**  
Subotica

## Drugačiji odgoj



Kako donijeti odluku u koji razred, koju školu upisati dijete, omogućiti mu dobro obrazovanje, dobru učiteljicu, nastavnike, razred, sve što ga u obrazovnom ali i odgojnom dijelu odrastanja očekuje?

Kao majka četvero djece ove školske godine upisala sam svoje treće dijete u prvi razred osnovne škole. Izbor je, kao i kod predhodnih dvoje, bila škola *Ivan Milutinović* koja nam je po lokaciji najbliža, a pruža mogućnost upisa djeteta na hrvatski. Ne očekujem da se sve moje želje ispune u osnovnoj školi, nego se nadam dobroj osnovi za budući život. Smatram da su moje dvije kćerke u osnovnoj školi dobile, osim obrazovanja, i njegovanje običaja i tradicije i da su bile zaštićene od loših utjecaja koji u drugim razredima postoje, jer naša djeca ipak donose od kuće nekako drugačiji odgoj; nema psovki, ruganja, tolerancija je na višoj razini, prijateljstvo se drugačije njeguje i ti međuljudski, međudječji odnosi su drugačiji. Sve to naravno dolazi iz obitelji, ali sve naše obitelji se trude njegovati ove vrednote pa to onda i u školi lakše ide. Najljepše mi je kad čujem nastavnike koji ulaze u druge odjele, pa su oduševljeni našom djecom i govore kako vole doći u njihov razred i raditi s njima, da su poslušni, radni, pametni... Njihov izbor za upis u srednjoj školi na žalost nije mogao biti na hrvatskom, jer ga u Subotici nemamo. One postižu odlične uspjehe i u srednjoj školi, što znači da je osnova dobra. Radujem se što razmišljaju o fakultetskom obrazovanju u Hrvatskoj!

N. S.

**NADA VUKOVIĆ,**  
Subotica

## Ispunjena očekivanja



Majka sam troje djece, a dvoje mi idu u školu. Sin će sada u drugi, a kćerka u prvi razred u OŠ *Matko Vuković* na hrvatskom jeziku. Glavni razlog zašto sam ih upisala u hrvatske odjele je očuvanje naše tradicije. Želim da naša *grana* opstane ovdje u zemlji u kojoj živimo i da se svi držimo zajedno. Također, bitno mi je i da njihovo školovanje dobije i jednu duhovnu dimenziju kroz vjeronauk i općenito spominjanje vjere i Boga u školi, a to nastava na hrvatskom jeziku pruža. Zadovoljna sam rezultatima koje sam dobila, za sada su u potpunosti ispunjena sva moja očekivanja, a najbitnije je to da je i moj sin zadovoljan. Sretan je u školi i mlađoj sestri je isto savjetovao da se upiše u hrvatski odjel. »Vidjet ćeš kako će ti biti dobro«, nagovarao ju je. Tako sam odlučila i nju upisati u školu na hrvatskom jeziku. Jako sam zadovoljna učiteljicom koja predaje mom sinu, ali i sastavom učenika u njegovom razredu. Tako se poklopilo da su to uglavnom djeca naših prijatelja i onda se druže i u školi, na vjeronauku i privatno. U školi nisam uočila nikakvu podjelu i izdvajanja među djecom koja idu u hrvatske i srpske razrede. Svi se lijepo druže u dvorištu i hodnicima i to me posebno veseli. Što se tiče udžbenika, nema problema. Bile su neke male oscilacije, ali to je sve nebitno i neznatno. Nikakvih većih problema nije bilo i o svemu smo obavijášteni na vrijeme. Čitatelji smo *Hrcka*, a čak je bio i sin u njemu jednom kad je pravio kolač...

J. D. B.

**JADRANKA HORVACKI,**  
Đurđin

## Snalazimo se



Imam četvero djece, dvoje su mi završili osnovnu školu na hrvatskom jeziku u Đurđinu, a najmlađa kći će sada krenuti u osmi razred, također na hrvatskom jeziku. Starija djeca nisu nastavila srednjoškolsko obrazovanje na materinjem jeziku, ali kći, koja će sada u osmi razred, planira upisati opći smjer Gimnazije na hrvatskom jeziku. Kao veliku prednost obrazovanja na hrvatskom jeziku ističem da su to uglavnom odjeli s manjim brojem djece nego na srpskom, što znači da su predavanja manje ometana i učiteljice, odnosno nastavnici, se mogu bolje posvetiti svakom učeniku ponatopore. U našoj školi je česta situacija da do IV. razreda djeca idu u kombinirane odjele, ali mislim da to nije nikakav problem za njih. Naravno, kako kaže moj suprug, da nisu išli u hrvatski odjel, tko zna bi li uopće išli na more, što im je ovdje bilo omogućeno. Hvala za tu pogodnost! Što se tiče knjiga, koje su nezaobilazna tema kad se govori o hrvatskim odjelima, uvijek su bile problem jer su stizale na početku drugog polugodišta. Iako je tad školska godina bila na svojoj polovici, učitelji i učenici su se uvijek nekako snašli. Mislim da nije problem ni učiti iz fotokopiranih knjiga ili papira, bitna je motivacija. Manjih konfliktinih situacija zbog pohađanja nastave na hrvatskom jeziku je bilo s početka, kad su mi starija djeca išla u školu, i možda ih je čak više bilo s nastavnicima u školi nego s mještanima sela, ali sada se sve smirilo i svelo »pod normalno«. Da imam još djece, i sljedeće bih upisala u hrvatski odjel, bez razmišljanja.

J. D. B.

**RAZGOVOR POVODOM DODJELE NAGRADE  
DRUŠTVA IVAN ANTUNOVIĆ RADIO MARIJI:**
**DR. DRAŽEN MARIĆ,  
PREDSJEDNIK UDRUGE MARIJA**

# Priznanje od najbližih

**N**a književnoj večeri uoči manifestacije *Dužijanica*, kao i svake godine do sada, Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost *Ivan Antunović* dodijelilo je nagradu, odnosno pohvalilo rad jedne udruge. Ovogodišnja nagrada je pripala Radio Mariji.

Subotičanin dr. **Dražen Marić** od 2014. godine predsjednik je Udruge *Marija*, koja pravno i financijski stoji iza Radio Marije. Diplomirao, magistrirao i doktorirao je na Ekonomskom fakultetu u Subotici iz znanstvene oblasti marketing i zaposlen je na istom, uskoro u zvanju docenta. Oženjen je i otac, kako kaže, dvije princeze i jednog nasljednika.

**Što za Radio Mariju znači nagrada za uspješan rad koju je dobila od Društva Ivan Antunović?**

Svaka nagrada za uloženi trud i rad u očuvanju Radio Marije kao jedinog katoličkog radija u Srbiji puno znači. Svaki novi slušatelj, svaki zadovoljni stari slušatelj, svaka utješena i potrebna duša koja se »napije čiste vode« s izvora odnosno valova Radio Marije za nas predstavlja neprocjenjivo životno iskustvo. To je opipljivi znak da ono što radimo ima smisla i svrhe. Međutim, kada se dobije priznanje od svojih najbližih, onda je to ipak nešto posebno. U tom svjetlu vidimo nagradu Društva *Ivan Antunović*. Zasigurno da nam je, pored svih koje smo dobili, jedna od najdražih upravo zbog toga jer je stigla direktno iz naše zajednice. Smatramo da najprije zajednica sama mora prepoznati vrijednosti u sebi da bi ih prepoznali i drugi, izvan zajednice. Dobivena nagrada upravo je potvrda toga, a rad koji dijelimo sa zajednicom kroz naše volontere i suradnike, kroz svećenike i djelatnike, kroz slušatelje i sve one koji su na neki način povezani s projektom Radio Marije sada ima i službeno utemeljenje. Unatoč svim problemima, ovakve nagrade nam svima daju snagu da se u pouzdanju u Boga i dalje borimo za opstanak i što je moguće bolju kvalitetu Radio Marije u našoj zemlji.

**Kad je nastala Udruga Marija? Koji je njezin osnovni zadatak?**

Udruga *Marija* osnovana je prije deset i više godina. Kroz sve ovo vrijeme njezini

se ciljevi i zadaci nisu mijenjali, već se kroz statut Udruge olakšavao i poboljšavao njezin rad. Osnovni zadatak Udruge jeste da pravno i financijski pokrije kompletan rad na projektu Radio Marije u Srbiji. Prema tome su usklađeni i njezini ciljevi i zadaci, da bude u službi jedinog katoličkog radija u našoj zemlji u punom i svakom smislu te riječi. Konkretno, preko Udruge se ugovaraju zakupi za fm predajnike, obavljaju sva plaćanja, konkuriraju za dodjelu sredstava po natječajima itd.

**Kakvu frekvenciju ima Radio Marija? Jeste li uspjeli dobiti regionalnu frekvenciju?**

Fm frekvencije imamo u Subotici, Somboru, Novom Sadu, Vrdniku i Nišu. Frekvencije u Subotici, Somboru i Novom Sadu dijelimo s mađarskom redakcijom Radio Marije, dok u Subotici i Somboru fm frekvenciju, tj. vrijeme dijelimo i sa Srpskom pravoslavnom Crkvom. Od potrage za regionalnom frekvencijom koja će biti samo u službi Radio Marije na hrvatskom i mađarskom jeziku se odustalo, jer nismo uspjeli pronaći trajne izvore financiranja koji bi tako skup projekt mogli pokriti u cijelosti. Ove godine trebao bi se raspisati natječaj za nove, slobodne fm frekvencije na republičkoj razini, pa ćemo kada se to dogodi, u saradnji s biskupima i našim glavnim financijerima iz Italije donijeti odluku hoćemo li i na koju fm frekvenciju još dodatno konkurirati.

**Koji su glavni izvori financiranja Radio Marije? Koji je omjer uposlenih i volontera?**

Udruga je neprofitna, što znači da nemamo niti jedan sekund komercijalnog programa na našem radiju. Financiranje Udruge odvija se isključivo preko donacija slušatelja i naših prijatelja iz Italije, iz svjetske obitelji Radio Marije – *World family of Radio Maria*. Imamo izuzetno mali proračun i na rubu smo opstanka! Imamo dva uposlena – jednog tehničara i jednog voditelja programa, dok je na porodičnom odsustvu naša treća uposlenica koja je također radila na uređivanju programa. Volontera ima, ali budući da je ovo projekt koji se zasniva na volonterizmu, moramo reći da bismo željeli da ih ima više. Svjesni smo situacije u kojoj se naša zemlja



nalazi i kako vremena za volonterizam gotovo i da nema jer je život poprilično težak, ali ipak apeliramo da se projekt poput ovoga uvrsti u neki vid podrške kroz volonterizam jer je ovo misija koja daleko nadilazi osobne interese! Kako volontirati? Slušanjem, prenosom svetih misa, molitvom, animacijom ostalih vjernika u svojim župnim zajednicama, prikupljanjem dobrovoljnih priloga... Sigurno ima prostora za sve! Proračun koji smo imali od wf sada je i više nego prepolovljen, a na ukupno pet natječajâ za koje smo aplicirali u zemlji ove godine nismo dobili ni dinara! Jedino je Grad Subotica dodijelio po natječaju sredstva za Radio Mariju!

**Koji su daljnji planovi za rad Radio Marije na hrvatskom jeziku u Srbiji?**

Svi planovi svode se na opstanak! Molimo i apeliramo – pomozite Radio Mariju u molitvama, volonterski i tko može novčano, jer je ona vaš radio i vaš projekt, a naša zajednička dika i ponos! Najpotrebnija nam je novčana pomoć. Nju svaki zainteresirani može dati svom župniku s naznakom imena i prezimena donatora, može osobno donijeti u studio, može ubaciti u kase Radio Marije koje su raspoređene po crkvama s naznakom da tada takvu donaciju dijelimo s mađarskom redakcijom. Donacija se može uplatiti i na tekući račun udruge *Marija* u *Intesa* banci na broj 160-324873-16, s naznakom »donacija«.

**J. Dulić Bako**

# Davni lik gradske ulice



NEKAD  
i  
SAD

Na staroj snimci, nastaloj prije Drugog svjetskog rata, prikazan je ugao ulica Maksima Gorkog i Braće Radić, što je u usporedbi s današnjim izgledom iste lokacije teško prepoznati. U drugom planu na staroj fotografiji nazire se toranj Evangeličke crkve, podignute početkom dvadesetog stoljeća.

Uz nekadašnju prizemnu kuću danas se nalazi jedno od najprometnijih gradskih raskrižja, jer je Ulica braće Radića postala poveznica k naselju *Prozivka*, najnaseljenijem dijelu Subotice, podignutom u moderno doba. Stara snimka odiše potpuno drugačijom atmosferom, nema gužve, putevi su od kocke, drvoređi mladi... Lokacija na snimci danas pripada naselju koga su Subotičani prozvali *Tokio*, po poslovnom centru na rubu novopodignutog urbanog bloka. Naime, objekti oko Senčanskog puta sve do Ulice braće Radić pretrpjeli su veliku štetu u bombardiranjima 1944. godine, što je zauvijek promijenilo izgled starih subotičkih ulica u ovom dijelu grada, sasvim blizu najužem centru. Krajem sedamdesetih godina prošlog stoljeća završeno je raščišćavanje cijelog gradskog bloka i počelo podizanje naselja višekatnica. Stariji Subotičani još pamte da se na lokaciji novog naselja, uz rub Ulice Maksima Gorkog, nalazila lijepa zgrada Ruffove tvornice bombona i čokolade, kasnije »starog 'Pionira'«.



K. K.



Piše: Zsombor Szabó

# U zdravom tijelu, zdrav duh

Svečanom ceremonijom 21. kolovoza bez većih problema završene su 31. po redu Olimpijske igre (OI), najveći sportski događaj ove godine. Tko traži dlaku u jajetu može ove igre kritizirati s raznih aspekata. Primjera radi, gradski promet nije uvijek najbolje funkcionirao (u kojem svjetskom velegradu nema problema, pitam se ja) ili: mjesecima prije početka iznenađeno je pronađen novi čudnovati virus, nazvan »zika«, koji prouzrokuje temperaturu, ali je opasan samo za trudnice (sportašice putuju na igre u poodmaklom drugom stanju?). Preporučali su sportašima i turistima da ne piju vodu ni iz gradske česme, pa nadalje voda u zaljevu, gdje su se po planu trebali održavati sportovi na otvorenim vodama je skroz prljava i zagađena, bilo je mnogo džeparenja i da ne duljim dalje, jer sam se sjetio jednog dječjeg događaja: vani sija sunce, sve je suho a klinac dođe doma, sav ublatnjav. Mama pita: »Dijete moje, kako si tako blatnjav kada je vani sve suho i uopće nema blata?« »Ima mama, ima samo ga treba potražiti« – glasio je odgovor. Svi ovi problemi su bili poznati i prije devet godina kada je Međunarodni Olimpijski komitet (MOK) donio odluku da se u Riu održe OI. Mnogi smatraju da je ovo bila prije svega politička odluka. S ovim se mogu složiti, jer od kontinenta u Južnoj Americi još nisu održavana ova vrhunska sportska natjecanja. Naravno, ima tu i biznisa, jer OI su dobra prilika da neki velegrad riješi određene infrastrukturne, urbanističke probleme i uz to i da zaradi od prodaje ulaznica i od turista. Jedna velika američka kompanija, koja ima lanac brze hrane, reagirajući na vijesti o prljavoj i nezdravoj hrani u Riu, ubacila se u »biznis« nudeći zdravu i čistu hranu turistima (kao da je



Spomenik posvećen subotičkim olimpijcima, rad Antuna Rudinskog.

brza hrana zdrava?!), o preprodaji ulaznica zbog čega je uhićen i jedan irski član MOK-a da ne govorimo.

## MALO POVIJESTI, MALO POLITIKE I STATISTIKE

Klasične OI održavane su u Grčkoj; po predanju, u vrijeme održavanje igara nije se ratovalo. Mogli su se natjecati samo muškarci. Klasične sportske discipline su bile trčanje, skok u dalj, bacanje diska i koplja, hrvanje i »šakanje« (preteča boksa). Danas ima sve više i više disciplina koje po mom mišljenju nemaju baš mnogo veze sa sportom, među njima je i taekwondo ili badminton. OI su obnovljene koncem XIX. stoljeća, s ciljem da se održavaju svake četvrte godine. Nažalost, neke igre po redosljedu nisu održavane zbog svjetskih ratova, a danas se ratuje na raznim prostorima planeta. Zato su ove godine na

iza Francuske. Brojanje medalja i proslava sportaša pomalo dobija i političku konotaciju. Sportaši se dočekuju većom pompom nego neki državnici, još ih treba dočekivati špalir gardista. Ako nismo uspješni na privrednom planu, zato smo najbolji npr. u vaterpolu. Dajmo narodu igre, a za kruh neka se snađu kako umiju i znaju.

## SUBOTICA GRAD SPORTOVA

Krajem XIX. stoljeća u Subotici, kao dinamičnom i napredan gradu, sport dolazi u »modu«, napose među višim i bogatijim slojevima. Braća **Vermes** na Paliću 1880. godine osnivaju gimnastičku udruhu *Ahiles* i organiziraju *Paličku olimpijadu*. Grad financira odlazak **Đure Stantića** na međuo-limpijsko natjecanje u Atenu, gdje osvaja zlato u brzom hodanju na duge staze. **Ivan Sarić** sa svojom ekipom, 1900. godine na Topčideru kralju **Aleksandru Obrenoviću** i Beograđanima prvi prikazuje nogomet, kao novu sportsku igru. Na ovim OI i mi Subotičani smo imali svog zlatnog olimpijca **Davora Štefaneka**, koji se uz pjesmu pojavio »narodu« na balkonu Gradske kuće (prije mnogo godina to je činio maršal **Tito**). Vremena se mijenjaju, jer, čini mi se, osnovni cilj sporta u zdravom tijelu, zdrav duh izgubio je svoje značenje. Djeca sve više izbjegavaju sate tjelesnog odgoja koje smo svojevremeno jedva čekali. Ako nam je učitelj u odmoru oduzeo krpenjaču, nastavili smo igrati nogomet s praznom konzervom, rizikujući da zakasnimo na sat. U svijetu interneta i tableta toga nema, u fizičkom smislu djeca su sve gojaznija, a oni koji se odlučuju za »vrhunski sport« spremni su upropastiti i zdravlje radi rezultata (i novca?!).

LIDIJA ŠOKAC, KUĆANICA

# Torte za izložbu

**T**ridesetdevetgodišnja Sončanka **Lidija Šokac**, po obrazovanju ekonomski tehničar, zaljubljenica je u izradu slastica, osobito torti. Od ranog djetinjstva, dok su se njezine prijateljice igrale lutkicama, ona bi svaki put kad bi se majka Marica prihvatila pripremanja kolača, ostavljala sve i gledala, a kad majka dopusti, pomalo i asistirala.

## PRVI KORACI U SLASTIČARSTVU

Lidiji su od najranijeg djetinjstva omiljene igračke bile kuhače, zdjele i ostalo kuhinjsko posuđe. Omiljene lokacije u kući

zivala u memoriju. Otac **András** danas umirovljenik, bio je pekar. I danas se sjećam njegovih slasnih peciva, koje bi pripremao doma kada bi bio dobre volje. To bi bio pravi blagdan za mene i sestru **Anu**, udanu **Forgić**, koja danas živi u Monoštoru, a profesionalno se bavi izradom torti i kolača. Naravno, u cijelom poslu otac bi imao i neizbježne pomoćnike, sa smijehom se Lidija prisjeća djetinjih dana u roditeljskoj kući.

Puno toga Lidija je željela uraditi i sama, ali male ruke nisu bile dorasle željama. Kako je odrastala, sve ozbiljnije se uključivala u pomoć majci, a već tijekom srednje škole puno kola-

izmišljanju i izradi raznih, kako slanih, tako i slatkih nadjeva», prisjeća se Lidija.

## BESKORISNO OBRAZOVANJE RADI OBRAZOVANJA

Poslije osnovne škole upisala je i uspješno završila srednju ekonomsku u Somboru. Bila je odličan učenik, ali nikakav studij nije upisivala, nadajući se poslu u struci. Nade su se izjalovile, zaljubila se u **Gorana**.

»Nakon završetka škole u meni je još nekako i tinjala nada da ću se uposliti i raditi ono što volim i što sam izučila. No, kako su godine prolazile, nada je splašnjavala. Poput mnogih,

planova, bez iole ozbiljnijih analiza potreba tržišta rada. Nisam bila nikakav izuzetak, u mojem okruženju vrlo su rijetki oni koji rade posao za koji su se školovali. Kako mi djeca odrastaju, sve više se plašim da i njih u ovoj državi čeka slična sudbina«, glasno razmišlja Lidija.

## HOBİ POSTAJE IZVOR PRIHODA

Lidija je razmišljala pragmatično, pa je brzo odustala od beskorisne potrage za izučenim i voljenim poslom.

»Izgubila sam svaku nadu za uposlenje u struci i u dogovoru s Goranom posvetila se kući, obitelji, kasnije i izradi kolača. Sve je počelo od izrade za mnoge neobičnih torti za moju djecu i za dječje rođendane naših prijatelja i bliže rodbine. Što sam više ulazila u tajne izrade torti, više sam se i zagrijavała za taj posao. Zanimljivo, to se dešavalo i s mojom sestrom. Njoj je danas i zvanično taj hobi prerastao u profesiju, registrirala je radionu za izradu torti i kolača. Poslije degustacija mojih slatkih kreacija na rođendanima, mnogi su me pitali da li bih htjela napraviti tortu i za rođendane njihove djece. Opet u dogovoru s mojim Goranom, kročila sam i na taj put. Puno sam eksperimentirala, kombinirala sam mnoge načine, pa sam došla i do nekih isključivo svojih kreacija. U osnovama torti zadržala sam starinski način i starinske materijale. Koliko god je moguće, izbjegavam gotove praškove i kremove koji su danas rašireni u prodaji. Ne kupujem ni gotove ukrase, izrađujem ih sama. Jeste to puno posla, izrada kvalitetnih ukrasa traži svoje vrijeme, ali imam zadovoljstvo, a to zadovoljstvo dijele i moje mušte-



bila su joj mjesta pored štednjaka i kuhinjskog radnog stola. Odrastala je uz majku koja je bila vrsna kućanica.

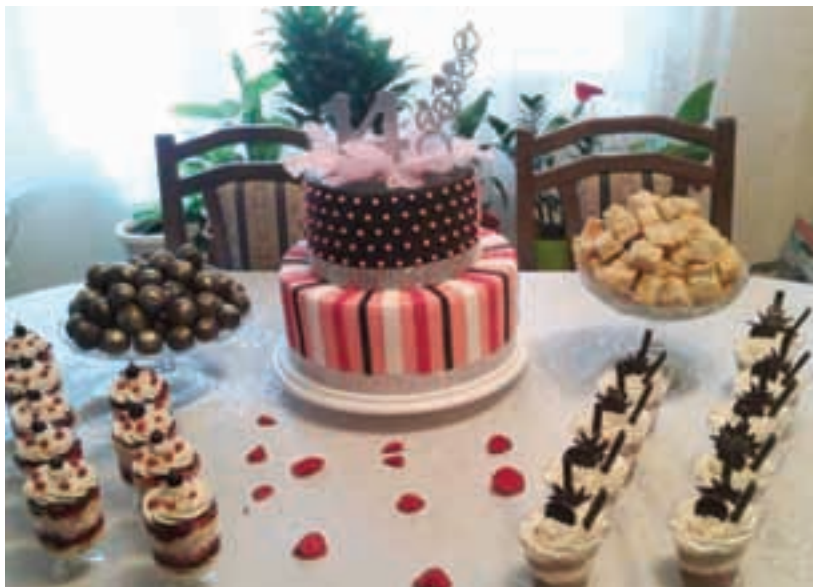
»Majka je za mene bila čarobnjak u kuhinji. Svaki njezin pokret pozorno sam upijala i ure-

ča i poneku tortu izrađivala je samostalno.

»Poput mnogih, prva slastica koju sam uradila bile su palačinke. Za mene je to već bila sitnica, a sestra i ja smo imale neko svoje interno natjecanje u

srednju školu sam završila, ali mi je diploma ostala beskorisna. Pripadnik sam generacija koje su u punom smislu žrtvovane radi najglupljeg mogućeg sustava školstva. U većinu škola učenici su upisivani bez ikakvih





rije da je svaka moja torta unikat. Stari majstori kažu da dobro urađen posao osigurava nove poslove. Tako se događalo i kod mene. Vremenom, porudbine su bivale veće i kompliciranije, pa danas radim dosta torti za mladence. Za razliku od tipskih ukrasa, rađenih serijski i puštenih u slobodnu prodaju, moji su svi redom jestivi«, kaže Lidija.

Na upit u čemu je tajna, samo se nasmijala i odgovorila »u praksi i u puno eksperimentiranja«. »Pojedinosti ne bih otkrivala, svi mi imamo neke svoje tajne u poslu kojega obavljamo«.

## PLANOVI

Lidija traži način na koji bi u svoj hobi uvela i neku sigurnost, neko sustavno rješenje.

»Ovaj posao nije tipski, ne može se svrstati niti u jednu ustaljenu kategoriju.

Mislim da je u nekom međuprostoru između starih zanata i umjetnosti. Istina, ima u sebi elemenata slastičarstva, ali nije klasično. Željela bih sve riješiti regularno, ali kad sam pojasnila knjigovođi što bih ja u stvari radila, u zakonskoj regulativi nije pronašao odgovarajuće rješenje. Zbog toga sada obavljam intenzivne konzultacije, jer bih ubuduće ovo željela raditi sukladno pozitivnim propisima ove države. No, tu se opet javlja jedan veliki problem, a to je, kao i u svakom drugom poslu, nedostatan tržište. Sonta kao tržište nedovoljna je da mi osigura bar prosječnu mjesečnu plaću i sredstva koja uzima država, a ja sama nisam u mogućnosti tražiti nova tržišta i raditi ovaj dio posla. Zbog toga bi me i radovalo ukoliko bi se iznašla mogućnost da svoj hobi smjestim u zakonske okvire«, završava priču Lidija.

Ivan Andrašić



## TJEDAN U BAČKOJ

### Osobni dojam

Kažu, takve zemlje kakva je plodna bačka ravnicama nema mnogo, ali kažu i da više nije dovoljno posijati, gledati u nebo i čekati što će Bog dati. Tako su orali, sijali i žnjeli naši djedovi, ali od tada se mnogo toga promijenilo. Promijenilo se toliko da maksim zemlje (18 jutara) više nije sigurnost za jednu obitelj. Promijenilo se toliko da se za zemlju sada otimaju oni što misle da se njive siju i oru iz džipova i kafića. Promijenilo se toliko da dobar poljoprivrednik danas nije onaj koji ne ispušta motiku iz ruku već onaj koji se drži računala i prati sve što je novoga u i oko poljoprivrede. Promijenilo se toliko da dobar poljoprivrednik nije onaj koji se drži tradicije i onoga što se stoljećima radilo na njivi, već onaj koji je spreman ići korak naprijed, rizikovati, pa i sijati ono što ova bačka ravnica nikada vidjela nije.

Tako tamo gdje je nekada nicalo i rađalo žito raste i cvjeta neven, tamo gdje je nekada vrijedna seljačka ruka brala kukuruz i sjekla kukurozovinu niču malinjac, i za ne vjerovati raste i rađa tamo i gdje nema zemlje. Jer svatko traži svoje mjesto pod suncem, pa i oni koji ne obrađuju tisuće hektara sve iz džipa i kafića (čast izuzecima), oni koji hoće na svom malom komadiću zemlje sijati i puno raditi, sve u nadi da će im se to vratiti, da će im ta zemlja dati barem onoliko koliko su novca, svog truda i brige uložili u nju. Iskreno da kažem oduševljavaju me ti ljudi, njihove priče, njihova posvećenost onome što rade.

Bez krika i jauka, na suncu i kiši, rade i idu naprijed. Lako je? Sigurno da nije. Nije lako do kasno brati povrće koje si prije toga morao posaditi i odgajiti, nije lako to isto povrće prodati sutra na tržnicama i onda opet sve u krug. I tako iz dana u dan. Ovo nije izmišljena priča već priča mojih prodavača na somborskoj tržnici. Tu su iz dana u dan, prvo oni a sada već i njihova djeca tek stasala do visine tezge. Svi nešto rade, nose, prodaju, a ne žale se. Kroz smijeh kažu: »kupili smo bungalov, a ne stignemo ni otići, a i kako. Evo sazrele nam i maline, treba i njihov brati, pa treba proširivati malinjak, pa će krumpir, pa će ono, pa će ovo i kako da stignemo, ali bit će«.

Ne žali se ni jedan mladi programer koji je četiri godine truda, rada, učenja, a bogami i novca uložio u svoju jedinstvenu ideju podizanja povrtnjaka u kome se biljke hrane vodom iz bazena s ribom. Konačno, poslije četiri godine ubira plodove svoga rada. Kaže, može i on poslije posla u tvrtki uzeti u ruke daljinski, ali ne ide to tako kada imaš troje djece od kojih trebaš napraviti ljude.

I mogla bih još nabrajati. Na sreću, ima takvih ljudi. Možda i više nego što mislimo, samo oni nisu glasni, ne laktaju se, ne sanjaju avione i kamione preko noći. Jednostavno žive svoj mali običan život.

Z. V.



## SJEĆANJE NA VRDNIČKE RUDARE

# Kruh sa sedam kora

***Eksploatacija mrkog ugljena u vrdničkom rudniku trajala je sve do 1965. godine, a rudnik je zatvoren 1968. \* Tridesetih godina prošloga stoljeća u oknu rudnika procurila ljekovita termalna voda kada su rudari napravili tri bazena što je bila preteča današnjem banjском turizmu u Vrdniku***

**P**odatak da je Vrdnik imao prvi rudnik mrkog ugljena i prvu prugu u Vojvodini danas je slabo poznat. Rudnik je počeo raditi 1804. godine i bio je jedan od najvećih rudnika na prostoru bivše Jugoslavije. Sveta Barbara i Dan rudara Srbije dva su iznimno važna datuma za Vrdnik. I ove godine u Vrdniku je 6. kolovoza obilježen Dan rudara kada su položeni vijenci na spomenik tragično preminulim rudarima 1958. godine. Ono zbog čega su Vrdničani među ostalim posebno ponosni jeste da je tridesetih godina prošloga stoljeća u oknu rudnika procurila ljekovita termalna voda kada su rudari napravili tri bazena što je bila preteča današnjem banjском turizmu u Vrdniku

## NE ZABORAVITI

Eksploatacija mrkog ugljena u vrdničkom rudniku trajala je sve do 1965. godine, a rudnik je zatvoren 1968. Rudnik je prvobitno pripadao pravoslavnom manastiru, nakon čega ga otkupljuje hrvatska grofovska obitelj **Pejačević**, a od 1871. godine vlasnik postaje **Gvido Pongrac** vlastelin iz Zagreba. Specifičnost Vrdnika upravo je u tome što je zahvaljujući rudniku postao multietnička sredina, jer su u Vrdnik dolazili rudari iz gotovo cijele bivše SFRJ. Kao takav, multietnički, ostao je do danas:

»Ne želimo da se ti rudari zaborave. Svake godine obilježavamo ovaj značajni datum, a ove godine i 70. obljetnicu od

izbijanja termalne vode u rudarskom oknu. Zahvaljujući tim ljudima koji su tu došli raditi iz svih krajeva bivše Jugoslavije, u Vrdniku je danas aktualan turizam. Na rudarskom groblju na spomen ploči nalaze se imena pet rudara različitih nacija, tragično nastradalih 1958. godine. U Vrdniku je nekada živjelo



čak 27 nacija i to uvijek u slozi. A tako je i danas. A rudnik i dalje živi upravo kroz tu termalnu vodu, za koju možemo zahvaliti rudarima«, istaknuo je predsjednik Udruženja rudara iz Vrdnika **Ivan Karačić**.

## BOLJI UVJETI ZA RAD

Jedan od redovitih posjetitelja na obilježavanju Dana rudara u Vrdniku bio je **Mihajlo Lesjak** iz Srijemske Kamenice, čiji je djed nekada dovodio rudare iz Slovenije u Vrdnik:

»Kada se u Vrdniku počeo

eksploatirati mrki ugljen, usfalilo je rudara koji bi ovdje radili. Posredstvom mog djeda koji je 1895. godine na neki način sudjelovao u organiziranju i dovođenju tih ljudi, u Vrdnik je došlo dosta rudara iz Slovenije. Ovdje su bili mnogo bolji uvjeti za rad. Nastanili su se u rudarskoj koloniji i svi su

rudarski posao se zna da je vrlo mučan i težak, čak i danas kada je zaštita mnogo uznapredovala. Jer nijedan rudar ne zna što ga čeka pod zemljom. A upravo jedan od mladih rudara poginuo je u Vrdniku 1958. godine čije se ime nalazi na spomeniku na rudarskom groblju«, sjeća se Lesjak.



se oni uglavnom ovdje i poženili, stvorili obitelj i ostali ovdje živjeti. Tako je bilo i s mojom rodbinom. Moj otac, moji stričevi, svi su oni rođeni ovdje i nastavili ovdje živjeti kao i ja«. »Spomenik na rudarskom groblju u Vrdniku predstavlja simbol tada već završne faze rudarstva i kopanja mrkog ugljena u Vrdniku. To je bilo 1958. kada sam imao 10 godina. To je već bilo razdoblje kada ugalj nije bio toliko konkurentan na tržištu. Kopali su se otvoreni kopovi, a ni energija se više nije koristila za željeznicu. Za

Također se sa sjetom sjeća i vremena kada je u Vrdniku živjelo 26 nacija i kada su u ovo fruškogorsko selo dolazili rudari sa svih strana kako bi se zaposlili:

»Kada su se naseljavali, nikome nije bila bitna nacija. Jedino je bilo važno da su dobri majstori, radnici i ljudi. Skupljani su iz jedne države, Austro-Ugarske i to je bila čisto ekonomska migracija. A među njima je bilo i dosta obrazovanih, veliki broj inženjera i ostalih obrazovnih profila.«

## PRETEČA RAZVOJA VRDNİKA

Obilježavanje ovog značajnog datuma je od velike važnosti upravo iz razloga što je rudnik bio preteča razvoja današnjeg Vrdnika:

»Da nije bilo rudnika, ne bi danas bilo ni Vrdnika ovakvog kakav je danas. Ne bismo imali ni toplice, ni velebni hotel kao ni bogato kulturno povijesno naslijeđe. Sve što se danas događa u Vrdniku možemo zahvaliti rudniku, a zahvaljujući njemu, Vrdnik je postao jedna multietnič-

ka sredina. Mislim da se to nikada neće promijeniti niti poremetiti, a na nama je kao predstavnicima lokalne samouprave, da iskoristimo sve korisne stvari iz prošlosti s ovih prostora, prezentiramo ih svojim posjetiteljima i uvrstimo u našu turističku ponudu. Siguran sam da će dio povijesti upravo vezan za vrdničke rudare, itekako biti interesantan brojnim posjetiteljima i turistima«, istaknuo je u ime lokalne samouprave Općine Irig **Miodrag Babić**.

S. Darabašić

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 20. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

#### OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA DAVANJE SUGLASNOSTI NA STUDIJ PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *TELENOR* DOO Beograd, Omladinskih brigada br. 90, podnio je dana 17. 8. 2016. pod brojem IV-08-501-256/2016, Zahtjev za davanje suglasnosti na Studij procjene utjecaja na životni okoliš projekta: bazne stanice za mobilnu telefoniju na lokaciji »Subotica 24« na katastarskoj parceli 6097/1 KO Donji Grad, ulice Đure Đakovića br. 1/a (46.099648°, 19.668901°).

Javni uvid u predmetni Studij može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat soba 226, svakog radnog dana od 10 do 12 sati od 22. 8. 2016. do 30. 9. 2016., a javna prezentacija Studija održat će se 3. 10. 2016. godine u 12 sati u prostorijama Odsjeka.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (Sl. glasnik RS br.135/04 i 36/09) objavljuje:

#### OBAVJEŠTENJE O PODNESENOM ZAHTJEVU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Nositelj projekta *VIP MOBILE* DOO Beograd, Omladinskih brigada 21 podnio je dana 12. 8. 2016. godine pod brojem IV-08-501-255/2016, Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni sredinu projekta: Radio-bazne stanice za mobilnu telefoniju »NS2474\_02 SU\_Subotica\_Mali\_Bajmok«, na katastarskoj parceli 33964/9 KO Donji Grad, Subotica, ulica Batinska 92-94 (46.078932°, 19.640386°).

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Odsjeka za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg Slobode 1, Gradska kuća, II. kat, soba 226).

Zainteresovana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ovog obavještenja mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gore navedenu adresu, ili elektronski na adresu [zivotnasredina@subotica.rs](mailto:zivotnasredina@subotica.rs).

## TJEDAN U SRIJEMU

## Ispuniti očekivanja

Jedanaestog kolovoza Srbija je dobila novu Vladu, a Srijemska Mitrovica ministra. Već duže vrijeme u javnosti se govorilo da će novi ministar poljoprivrede biti dojučerašnji gradonačelnik Srijemske Mitrovice **Branislav Nedimović**. To se i obistinilo, te je Nedimović na sjednici Narodne skupštine imenovan za ministra poljoprivrede i zaštite životnog okoliša. Inače, Nedimović nije prvi ministar iz Srijemske Mitrovice. Na čelu Ministarstva poljoprivrede u Vladi **Mirka Marjanovića** od 1997. godine do promjena 2000. godine bio je **Jovan Babović**, član Socijalističke partije Srbije. Dugi niz godina bio je jedan od rukovodilaca industrijskog kombinata *Sirmium*. Babović je odmah na početku istaknuo da će se zalagati za varijantu »bogat seljak – bogata Srbija« i tijekom prve godine njegovog rada Vlada je seljacima odobrila »direktne kredite«, a seljaci su bili dužni da dobivenim novcem kupe stoku. Međutim, bivši ministar poljoprivrede iz tog mandata, prema pisanju medija iz tog razdoblja, neslavno je završio jer ga se teretilo da je oštetio proračun Srbije za više od 24 milijuna dinara. Još jedan ministar iz Srijemske Mitrovice bio je **Goran Matić**. Godine 1999. postaje savezni ministar bez portfelja u kabinetu **Momira Bulatovića**, a u desetom mjesecu iste godine dolazi na čelo novoformiranog Saveznog ministarstva za informiranje gdje je ostao do promjena 2000. godine. Nedimović kao novi ministar poljoprivrede rekao je da je potpuno svjestan potencijala i nedostatka agrara i najavio skoro rješavanje problema u ovoj oblasti. Također, postoje najave da će jedan od prioriteta biti usklađivanje s europskom poljoprivrednom politikom, kao i da je veoma važno da se u narednih nekoliko mjeseci do godinu dana dobiju akreditacije za Upravu za agrarna plaćanja kako bi se moglo privući što više sredstava predviđenih za sektor ruralnog razvoja. Ruku na srce, pred novoimenovanim ministrom iz Srijemske Mitrovice nije nimalo lak zadatak s obzirom na to da svi vrlo dobro znamo kakvo je stanje u poljoprivredi. Naravno da će način na koji će Nedimović voditi svoje ministarstvo zavisiti prije svega od količine novca koji će biti izdvojen za agrar. I pored toga što svi vrlo dobro znaju za teško stanje u agraru, Srijemci se ipak nadaju da će im novi ministar izaći u susret i pomoći za iole bolju situaciju u poljoprivredi. A kako navode pojedini mediji, Nedimović će u svom resoru imati priliku realizirati upravo jednu od ideja pokrenutih u okviru NALED-a, a to je uvođenje sustava vaučera za sezonske radnike u poljoprivredi. Kao i više puta do sada, Srijemci se mogu samo nadati i čekati hoće li novimenovani ministar poljoprivrede ispuniti njihova očekivanja.

S. D.



## ŠOKAČKA ETNO KUĆA DIDINA KUĆA

# Hod kroz povijest



*Kada dođu posjetitelji i obiđu etno kuću obično kažu – svaka vam čast što ste to sačuvali. Moj odgovor je uvijek nismo to sačuvali mi već naši roditelji. Mi smo samo to iznijeli i pokazali, kaže Stanka Čoban*

Ako bi trebalo tražiti riječ koja najbolje opisuje Bač onda bi to bila riječ povijest, jer ovaj je maleni bački gradić sav satkan od povijesti. Povijesti koja seže do brončanog doba, a dio te bogate bačke povijesti su i Hrvati Šokci. U tu povijest Bača, a nadasve onu šokačku, utkana je i Šokačka etno kuća *Didina kuća*. Ušuškana iza crkve svetog Pavla čuva i svjedoči kroz fotografije, stari

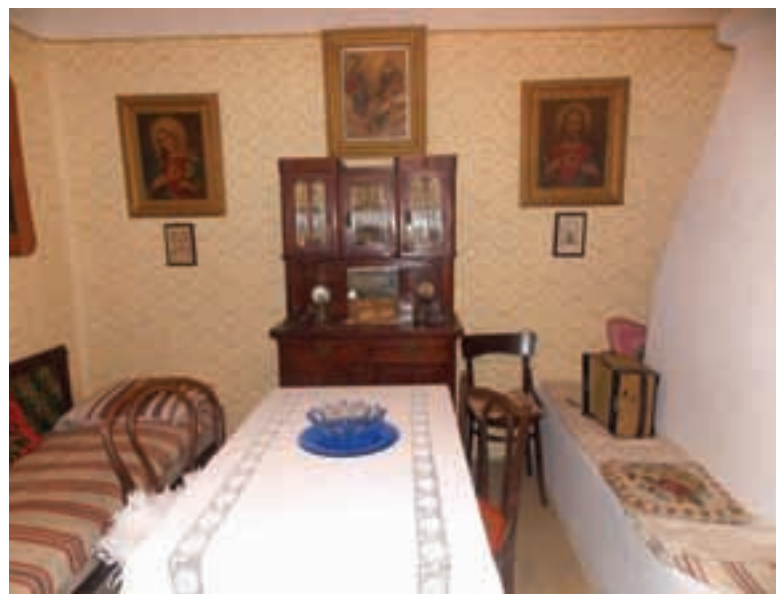
namještaj, nošnju, pokućstvo o jednom dijelu šokačke povijesti. Brižljivo namještena i uređena, s mjerom, s ljubavlju za svoju obitelj i svoj narod. A iza svega je **Stanka Čoban** koja je prije desetak godina između mogućnosti da obiteljsko naslijeđe proda i mogućnosti da kuću i sve što ide uz nju sačuva, pa i pokaže drugima odabrala ovo drugo. Na sreću.

## OBITELJI I SVOM NARODU

Dočekuje nas Stanka jednog kišnog dana u kolovozu. Toliko kišnog da bi prije pomislili da je u najmanju ruku jesenski listopad, a ne ljeto. Ali joj ne smeta ni kiša, ni to što smo joj *banili* (doduše najavljeno) baš u vrijeme kada je u etno kući desetak arhitekata, baš u vrijeme kada se kraju privode završne pripreme za manifestaciju *Žensko tra-*

*dicijsko češljanje*, baš u vrijeme kada novinari i nisu baš poželjni gosti. Ne žali se, a i vidim i drago joj zbog našeg susreta i razgovora.

A priča počinje prije desetak godina kada su Stanka i njezin suprug **Stjepan** bili na jednoj vrsti prekretnice. Prodati obiteljsku kuću Stankinih roditelja, podijeliti u obitelji ono što se prodajom dobije i tako zatvoriti jednu stranicu svoga života



Svaka soba ima svoju priču



ili pak dati si malo truda, uložiti i malo novaca i od nekađasnje obiteljske kuće napraviti pravi šokački etnološki muzej. Odlučili su se za ovo drugo. Poklopilo se to s osnutkom hrvatske udruge u Baču *Mostonga*, pa je ova kuća bila i mjestom okupljanja i proba članova ove udruge, koju je vodio Stjepan. Malo po malo opremali su kuću starim namještajem i pokućstvom koje je desetljećima skupljalo prašinu na tavanu, restaurirali namještaj, sazidali paorsku peć, šporet... S ponosom Stanka ističe da je skoro sve u etno kući obiteljsko naslijeđe, da je sve od grubih građevinskih radova, do najsitnijeg detalja prošlo kroz ruke njenog supruga i nje. Strahovala je i da nije negdje pretjerala, ali je potvrda da je sve urađeno s pravom mjerom stigla s pravog mjesta, od stručnjaka Pokrajinskog zavoda za zaštitu spomenika kulture. S ponosom će reći i da je sve što se u kući vidi iz perioda oko Prvog svjetskog rata pa do konca 50-tih godina prošlog stoljeća. Sama kuća, točnije njeni temelji datiraju iz polovice XIX. stoljeća, a današnji izgled kuće je iz 20-tih godina prošlog stoljeća. »Kada dođu posjetitelji i običu etno kuću obično kažu – svaka vam čast što ste to sačuvali. Moj odgovor je uvijek – nismo to sačuvali mi već naši roditelji, mi smo samo to iznijeli i pokazali.

Sastavni dio etno kuće je i kovačka radionica, koja je opremljena zahvaljujući projektu koji su podržali Pokrajinsko tajništvo za gospodartstvo, Hrvatsko nacionalno vijeće i općina Bač. Opremljena je kovačkim alatom koji je nekad postojao u svakoj kovačkoj radionici koje je u Baču u okolici bilo na desetke. Danas ih više nema, ali se zato u Etno kući *Didina kuća* može vidjeti kako su i što su to nekada radili majstori kovači.

Mislila sam prvo bit će to jedan muzej koji će ljudi moći pogledati, usput popiti neki domaći sok, pojesti neki starinski kolač, ali se pokazalo da to nije dovoljno. Zato smo napravili veliki gang i dobili prostor koji može primiti 50 gostiju i još toliko vani tako da možemo primiti i ugostiti ekskurzije, organizirati razne radionice, kampove i naše goste ponuditi tipičnim šokačkim jelima koja se i danas spremaju u našim šokačkim kućama«, priča Stanka i dodaje da kuća nije uređena kao muzej, već kao kuća u kojoj se i sada može živjeti. »Kada smo krenuli u sve ovo nije nam motiv bila zarada već ljubav, ljubav prema onom što je bilo, žal za onim što je prošlo. Motiv je bila ljubav prema tradiciji, prema našem šokačkom narodu. U ovoj kući uvijek smo bili Hrvati, moja majka (baba) je imala člansku kartu Hrvatske seljačke stranke broj dva i ona nas je uvijek učila

tko smo i što smo. Znali smo tko smo i voljeli smo to svoje, ali smo poštovali naše susjede Nijemce, Mađare, Srbe...«, kaže u razgovoru naša kućanica.

## DOĆI I VIDJETI

Prvi gosti stižu već s proljeća i to su uglavnom đačke ekskurzije, prije svega nižih razreda, kojima je etno kuća prilika da i praktički odrade dio gradiva iz predmeta narodna tradicija i običaji. Stalni gosti su i umirovljenici, ali najčešći gostu su studenti koji u Etno kući *Didina kuća* drže kampove, radionice, predavanja... »Sjećam se prve organizirane posjete etno kući. Bili su to gosti iz Beograda koje je doveo novinar **Ivan Krivec**. Prvi puta sam tada u ulozi domaćice ove etno kuće govorila o Baču, njegovoj povijesti, šokačkoj tradiciji, ovoj etno kući. Bilo je malo i treme, ali i pohvala jer je ravnatelj Turističke orga-

nizacije poslije toga rekao da je to bilo prvi puta da se da jedna kompletna slika povijesti Bača i šokačkog naroda i slika kako se nekada živjelo u šokačkoj kući«, kaže Stanka koja posjetitelje prvo uvodi u predsoblje, gdje centralno mjesto ima slika Radosne Gospe, koja je neraskidivo vezana za Šokce i njihov dolazak u Bač. »Prvo ispričam tko smo i što smo. Onda idemo dalje kroz sobe, a svaka soba ima svoju priču. Od *pridnje* sobe gdje su kreveti, dunje i jastuci. Tu su dunje i jastuci koje je u miraz donijela moja majka, a ona se udala 1914. godine. To perje nije ni za što korišteno već samo za prikazivanje i uvijek je stajalo tako na krevetima. S druge strane, na drugom krevetu, je perje koje je u miraz donijela moja mama koja se udala 1948. godine. U pridnoj sobi su i šokačke nošnje iz perioda prije Prvog svjetskog rata, a da tako kažem najmlađa je iz 40-tih godina prošlog stoljeća, sašivena za maminu pričest«, priča Stanka dok nas vodi kroz etno kuću. I tako redom. Nećemo vam otkriti baš sve što se krije u ovoj etno kući. Jednostavno treba doći i vidjeti. A nadamo se da je ovo što smo mi napisali, a vi pročitali dovoljno razloga da vam Bač, ma gdje bili, ne bude daleko.

Zlata Vasiljević



## Bač iz vizure arhitekture

**BAČ** – U Baču je u tijeku Ljetna škola arhitekture, a arhitekta i studenti arhitekture šestu godinu borave i rade u Etno kući *Didina kuća*. Za sedam godina kroz ovu Ljetnu školu prošlo je pedesetak studenata arhitekture i arhitekata iz skoro svih zemalja jugoistočne i centralne Europe. Ovu ljetnu školu u Baču podupire i Udruga *Rese arch* (Piestany, Slovačka), Fond za potporu Slovačke i Austrijski kulturni forum iz Beograda.

Z. V.

## Izložba Stevana Kojića

**SUBOTICA** – Izložba multimedijalnog umjetnika **Stevana Kojića** naziva *Samoodrživi sistemi apsurd* otvorit će se u petak, 26. kolovoza, u 19 sati u *Galeriji dr. Vinko Perčić*, Maksima Gorkog 22. Izložba je otvorena do 23. rujna i može se pogledati svaki radni dan od 10 do 18 sati.



Stevan Kojić (1973., Kikinda) je diplomirao i magistrirao na vajarskom odsjeku Fakulteta likovnih umjetnosti u Beogradu. Izvanredni je profesor na katedri za Nove likovne medije Akademije umjetnosti u Novom Sadu i na Akademiji likovnih umjetnosti u Trebinju. Njegova osnovna interesiranja se kreću u polju istraživanja relacija između umjetnosti, društva, znanosti i tehnologije kroz odnose: analogno/digitalno, biologija/tehnologija, ekologija/ekonomija, *low-tech/hi-tech*, otvoreni/zatvoreni sustavi, vrijeme/prostor, virtualno/realno i dr.

## Žensko tradicijsko češljanje u Baču

**BAČ** – Manifestacija *Žensko tradicijsko češljanje i izrada ogjavlja Hrvatica u regiji* održat će se 3. rujna u Baču, u organizaciji UG



*Tragovi Šokaca*. Tema ovogodišnje manifestacije je žetva. Češljat će se i odijevati onako kako su se nekada odijevale, češljale i povezivale cure i žene kada su išle u žetvu. Sudjelovat će žene iz Berega, Monoštora, Sonte, Bača, Plavne, Vajske, Šida, Tuzle – Breške (Bosna i Hercegovina), te Topolja, Vrbanje i Donje Bebrine (Republika Hrvatska). Predavanja na temu češljanja i ogjavlja održat će etnolozi **Sonja Periškić** i **Tomislav Augustinčić**, a u kulturno-umjetničkom programu sudjeluju KUD *Osiyek 1862*, te pjevačke skupine KUD-a *Mladost Tramošnjanke* i UG *Tragovi Šokaca* iz Bača. Predavanja i radionice počinju u 13.30 sati u etno kući *Didina kuća*, a kulturno-umjetnički program u 17 sati u domu kulture u Baču.

I. A.

## Kolonija Stipan Šabić

**SUBOTICA** – Šesti saziv Umjetničke kolonije *Stipan Šabić* održava se od 23. do 26. kolovoza u Subotici, u organizaciji Hrvatske likovne udruge *Cro Art* iz Subotice. Kolonija djeluje na salašu *Đorđević*



na Paliću (Aleksandrovi salaši br. 11), a okupila je će 14 slikara iz Srbije, Hrvatske, Rumunjske, Mađarske, Njemačke, Makedonije i Australije. Svečano otvorenje upriličeno je u utorak, 23. kolovoza, u 19 sati, dok je zatvaranje, s prigodnom izložbom nastalih djela, zakazano je za petak, 26. kolovoza, u 18 sati u sjedištu kolonije, na salašu *Đorđević* na Paliću.

## Međunarodni festival kazališta za djecu

**SUBOTICA** – Međunarodni festival kazališta za djecu u Subotici – jedan od najznačajnijih kazališnih festivala za djecu do 18 godina u svijetu, čije će se dvadeset i treće izdanje održati od 25. do 30. rujna, predstaviti će i ove godine u natjecateljskom programu najrelevantnije lutkarske i dramske predstave za djecu iz cijelog svijeta. Selektor **Slobodan Marković** u užu izbor za službenu selekciju uvrstio je 26 predstava, od kojih će 15 biti prikazano na Festivalu. Predstave u natjecateljskom programu igrat će se od ponedjeljka, 26. rujna do petka, 30. rujna u Dječjem kazalištu Subotica, Kazalištu *Dezső Kosztolányi* i Narodnom kazalištu – scena *Jadran*. Svaka od predstava biće izvedena na izvornom jeziku.

U užem izboru za zvaničnu selekciju nalaze se predstave iz Argentine, Indonezije, Italije, Kenije, Kolumbije, Izraela, Rusije, Bosne i Hercegovine, Češke, Hrvatske, Kanade, Poljske, Rumunjske, Španije, Mađarske, Slovenije, Crne Gore i Srbije.



## FILM BRANKA IŠTVANČIĆA U GRČKOJ

# Sve je bio dobar san ide preko granica

Dokumentarni film *Sve je bio dobar san* redatelja **Branka Ištvančića** uvršten je u selekciju 1. Međunarodnog festivala dokumentarnog filma *Beyond the Borders* (Preko granica) koji će se održati od 28. kolovoza do 3. rujna na grčkom otoku Castellorizo. Film će natjecati za jednu od nagrada za najbolji povijesni i najbolji socio-politički dokumentarac u konkurenciji od 15 filmova. Organizator i pokretač ovog međunarodnog festivala dokumentarnog filma je Zaklada helenističke povijesti (The Hellenic History Foundation) koja je osnovana 2008. godine od strane tima mladih povjesničara i znanstvenika (bivših suradnika Helenskih književnih i povijesnih arhiva) s ciljem očuvanja, dokumentiranja i šire-



nja suvremene povijesti. Ovaj festival ima za cilj postati mjesto okupljanja grčkih i stranih dokumentarnih filmskih autora kako bi mogli promovirati svoje radove i stvoriti nove mogućnosti za suradnju u međunarodnim koprodukcijama.

Potresan, intiman i dirljiv dokumentarac *Sve je bio dobar san* proučava događaje iz vremena početka rata u Hrvatskoj, dolazak mladog francuskog dragovoljca **Jean-Michela Nicoliera** u Hrvatsku, njegovu borbu, tragiku obrane grada Vukovara kao i mučeničku smrt na Ovčari, a sve kroz vizuru njegove majke **Lyliane Fournier**. Ona u filmu traga za informacijama kako bi došla do posmrtnih ostataka svojeg sina.

Pokretači ovog značajnog projekta su autor filma Branko Ištvančić i producent **Antun Ivanković**. Tijekom ove godine film je prikazivan u digitaliziranim kino dvoranama diljem Hrvatske, izazvao je veliki interes, a pogledalo ga je preko 8000 gledatelja. Na snimanju filma koje je trajalo nekoliko godina sudjelovala je brojna profesionalna filmska ekipa i suradnici.

Film je premijerno prikazan u veljači 2016. godine u dvorani kina *Europa* u Zagrebu, a nakon toga je izazvao veliki interes u javnosti i kod publike.

Nakon što je uvršten u deset finalista u konkurenciji za uglednu nagradu URTI *Grand Prix for Author's Documentary* u Francuskoj, film je nagrađen na ovogodišnjem festivalu hrvatskog katoličkog filma Trsat u Rijeci nagradom *Grand Prix* za najbolji film festivala, Nagradom za najbolju režiju i Nagradom za najbolju glazbu.

HR

## KULTURAMA

## Slikarstvo

Slikanje je postupak gdje se nečim (četkom, špahtlom, pastelom itd.) nanosi boja (mješavina pigmenta i veziva) na podlogu. Tako nastaje slika. Čovjek koji se ozbiljno bavi slikanjem je slikar. Slikar koristi kombinaciju, crteža, kompozicije, svjetla i boje da iskaže koncepte ili opiše svijet oko sebe... Tako glasi definicija slikarstva koja se može pronaći na Wikipediji, najčešćem internetskom mjestu gdje se danas traže mnoge informacije.

Najstarija živuća slikarica ovdašnjih prostora **Cilika Dulić Kasiba** i dalje je u svojoj 84 godini aktivna, sudjelovala je na nedavno održanoj koloniji *Bunarić 2016* u organizaciji HKC *Bunjevačko kolo* iz Subotice, a o počecima svog bavljenja slikarstvom kaže:

»Slikanjem sam se počela baviti sama. Još kao mala sam voljela slikati i sjećam se da sam pored pruge nalazila piljke različitih boja i njima slikala po šinama.«

Nakon ovih iskrenih riječi definicija slikarstva dobija jedan potpuno drugačiji smisao, jer je gospođa Cilika nekada davno slikala na pružnim šinama koristeći kamenje i željezo za prostor svog umjetničkog izričaja. Danas je, zahvaljujući tehnološkom razvoju suvremenog društva sve to mnogo jednostavnije i dostupnije apsolutno svima koji se požele baviti slikanjem. Naravno, s većim ili manjim uspjehom što već ovisi isključivo od njihovog talenta i naravno, akademske naobrazbe. Brojne slikarske kolonije koje se gotovo svakoga tjedna negdje održavaju (prošlog i ovoga tjedna Subotica je bila domaćin dvije – *Bunarić 2016* i *Stipan Šabić*) na svojim platnima umjetnika amatera iznjedruju nove i nove slike na kojima poslanici likovne umjetnosti na svojim platnima nastoje izraziti svoje viđenje svijeta oko sebe. Lijepo je vidjeti kada se na takvim događanjima, organiziranim zahvaljujući ogromnom entuzijazmu njihovih organizatora i svih sudionika, susreću i druže u zajedničkom stvaranju ljudi iz raznih država bliže ili dalje okolice. Jer umjetnost nikada nije poznavala granice. Ni u svom izričaju, ni u svom praktičnom djelovanju. Boja, kistova i platna ima dovoljno za svakoga tko se želi upustiti u avanturu slikarskog stvaranja kroz druženje na umjetničkoj koloniji. Ima i puno ljubavi prema umjetnosti kojoj su mnogi posvetili gotovo cijeli svoj život, bez obzira na životnu dob u kojoj se trenutačno nalaze, i nastavljaju dalje. Novonastale slike s posljednje dvije kolonije održane na našim prostorima vidjet ćemo za par mjeseci na prigodnim izložbama, a u međuvremenu bit će još drugih, novih umjetničkih kolonija i tako sve dok bude volje, želje i mogućnosti za slikanjem i slikarstvom.

Bez obzira na bilo koju definiciju.

D. P.



## BLAGOSLOV I OTVARANJE HRVATSKE ČITAONICE FISHER

# Poseban događaj za surčinske Hrvate

*Za predsjednika čitaonice Fisher imenovan je Josip Volarić i kako navodi, već sada čitaonica u Surčinu ima preko 150 članova*

Srijem je od nedjelje, 21. kolovoza, bogatiji za još jednu hrvatsku kulturnu udrugu. U župi Surčin, uz prisustvo mnogobrojnih posjetitelja i visokih dužnosnika, sve-

se skupa sa svojim sumještanima družiti i organizirati kulturne programe:

»Odlučili smo se da čitaonica nosi naziv *Fisher*, u spomen na prvog surčinskog

»To je poseban događaj za Hrvate u Surčinu, ali isto tako i za naše ostale sumještane s kojima živimo i dijelimo svakidašnjicu. U okviru čitaonice, mi ćemo se družiti kroz knjigu, priređivati programe, predstavljanje knjiga, susrete, pozivati sve naše ostale udruge iz Srijema i mislim da nema ništa ljepše od toga«.

Za predsjednika čitaonice *Fisher* imenovan je **Josip Volarić** i kako navodi, već sada čitaonica u Surčinu ima preko 150 člano-

zadovoljstvo zbog osnivanja još jedne hrvatske kulturne udruge u Srijemu:

»Još od 1999. godine kada sam došao u Srijem kao generalni vikar za Srijemsku biskupiju, nastojao sam dati i pomoći pojedine župe gdje su se osnivale kulturne udruge. Posebno se radujem što uspješno djeluju, što nisu zastali i nisu se izgubili, nego sve više rastu i po broju članova i po broju nastupa. Evo danas i u Surčinu počinje s radom jedna hrvatska udruga,



Blagoslov

čano je blagosiljana i otvorena čitaonica *Fisher*, u čijem književnom fondu se već sada nalazi oko 2.000 književnih djela. Nova hrvatska kulturna udruga za Surčince kako kažu, značit će mnogo radi očuvanja hrvatskog identiteta i neprocjenjivog značaja promocije hrvatske kulture.

## U SPOMEN NA PRVOG SURČINSKOG ŽUPNIKA

Inicijativa za osnivanjem hrvatske čitaonice u Surčinu potekla je od župnika župe Surčin vlč. **Marka Kljajića**, koji je uz pomoć svojih Surčinaca pokrenuo ideju da i ovo mjesto nadomak Beograda dobije hrvatsku udrugu, mjesto gdje će

župnika **Petra Fishera**. 1938. godine ova župa je dobila svog prvog župnika. Do tada je ta župa bila zemunska filijala i budući da su vremenom bili ispunjeni uvjeti, sagrađen je ovaj župni ured nakon čega je tadašnji biskup poslao prvog župnika u Surčin. Petar Fisher je rođen u Ljubi, a kao dijete je prešao živjeti u Kukujeve gdje je odrastao. On je udario temelje ovoj župi, a još i ostao je u neizbrisivoj uspomeni naših starih župljana, koji prenose priču o svom prvom župniku Fisheru. To je i bio motiv i razlog da i ova naša čitaonica nosi njegovo ime», navodi župnik Kljajić.

O važnosti postojanja čitaonice u Surčinu vlč Kljajić kaže:



Predstavljanje knjige

va, što je za svaku pohvalu:

»Surčinci su u samom početku ideju o osnutku čitaonice prihvatili s rezervom, ali su kasnije postali veoma aktivni. Ja sam kao predsjednik prezadovoljan, jer već sad imamo toliki broj članova što je veliki broj u odnosu na našu malobrojnu zajednicu ovdje«, ističe Volarić.

## POTPORA BISKUPIJE

Blagoslovom Čitaonice biskupa Srijemske biskupije **Đure Gašparovića** otpočela je svečanost. On je izrazio

koja će, siguran sam, biti od velikog značaja ne samo za Surčince nego i za cijelu Srijemsku biskupiju. Zato sam ja ovdje da na poseban način blagosiljam taj prostor i Čitaonicu i da im poželim da uspješno nastave raditi, da ne posustanu jer su itekako potrebni za naše društvo i pripadnike hrvatske zajednice koji žive na ovim prostorima«.

Potporu novosnovanoj čitaonici obećali su i predstavnici Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu:

»Razvijanje i njegovanje kulturnih navika, te promoviranje

pisane riječi, kao važnog kulturnog sadržaja u ljudskom životu, izuzetno su važni za očuvanje sustava vrijednosti nacionalnog te kulturnog identiteta Hrvata u Srbiji. Osobito je važno da se mladim naraštajima omogućujući doticaj s hrvatskim stvaraocima i stoga Veleposlanstvo čvrsto podupire ovu vrstu dje-

imamo i u HNV-u i drugim hrvatskim institucijama, donirati Čitaonici određeni broj knjiga koje bi ovdje mogle biti na raspolaganju posjetiteljima i članovima čitaonice Fisher«, istaknuo je predsjednik IO HNV-a **Darko Sarić Lukendić**.

Zadovoljstvo zbog osnivanja još jedne kulturne udruge u

rala je Čitaonici sliku koja će krasiti prostorije. Ali nije izostala pomoć od drugih udruga:

»Surčin je blizak Zemunu. Ovdje živi ne tako veliki broj pripadnika hrvatske zajednice, koji su smogli snage uz pomoć svog župnika da dobiju prostor za kulturno djelovanje. Mi ćemo učiniti sve što god budemo mogli

da im pomognemo, jer vrlo dobro znamo kako je kad počinje 'od nule'. Zato smo odlučili da im doniramo 80-ak knjiga iz našeg književnog fonda«, izjavio je predsjednik Knjižnice i čitaonice **Ilija Okrugić** iz Zemuna **Zvonimir Rajković**.

Potporu su pružili i Golubičani:

»Nama je drago da se osnovala još jedna hrvatska udruga. Sa Surčincima se uvijek rado družimo, često smo im svirali i pjevali i uvijek ćemo im rado pomoći s našim iskustvom«, rekao je predsjednik HKPD-a **Tomislav Vlatko Čačić**.

Svečanost na otvaranju čitaonice Fisher u Surčinu uveličali su svojim skladbama muzička sekcija hrvatske čitaonice Fisher Momci sa Orešca, petrovaradinski tamburaši HKPD-a **Jelačić** i ženska klapa HKPD-a **Stanislav Preprek** iz Novog Sada. U pauzama muzičkih skladbi, pjesme **Pavla Pavlovskog** Surčinca recitirale su njegova unuka i prau-nuka **Marija** i **Lela Stošić**.

**Suzana Darabašić**



lovanja hrvatskih udruga, gdje će im u okviru svojih ovlasti i mogućnosti, pružati odgovarajuću potporu i pomoć«, izjavio je opunomoćeni ministar u Veleposlanstvu Republike Hrvatske **Stjepan Glas**.

## ČUVANJE KULTURNE BAŠTINE

Svakako da je osnutak nove udruge na području grada Beograda izniman događaj za hrvatsku zajednicu, s obzirom na to da na teritoriju Beograda živi gotovo 8.000 Hrvata. U tom smislu svaka nova udruga znači da će jednom broju mjesnih i lokalnih Hrvata biti dostupnija mogućnost očuvanja i njegovanja kulturne baštine:

»Osim toga kulturna društva su i točke okupljanja u kojima se njeguje i razvija osjećaj pripadnosti hrvatskome narodu. I u tom smislu je osnivanje udruge dvostruko značajan. Uskoro ćemo iz naklade knjiga koje

Srijemu, iznijeli su i predstavnici Zavoda za kulturu Vojvođanskih Hrvata:

»Još jedna hrvatska kulturna udruga znači jako veliki doprinos uopće očuvanju hrvatskog identiteta na ovim prostorima. To je jedna od 50-ak udruga koje se bave širim područjem kulture, očuvanjem nacionalnog identiteta ali i promocijom hrvatske kulture. Mislim da svi mi možemo biti presretni, samim tim što se okupio ovako veliki broj volontera, ljudi koji s velikim entuzijazmom sve ovo rade. Zavod za kulturu Vojvođanskih Hrvata podupire ovakva nastojanja da se sačuva riječ i da se širi uopće osjećaj pripadnosti svome narodu«, istaknula je **Katarina Čeliković**.

## POMOĆ UDRUGA

Prijatelji i predsjednici pojedinih hrvatskih kulturnih udruga već na samom početku rada su nagovijestili pomoć. Likovna udruga **CroArt** iz Subotice doni-

Iste večeri po otvaranju Hrvatske čitaonice u Surčinu održano je predstavljanje knjige pjesama **Pavla Pavlovskog** Srijemski bokal, upokojenog pjesnika iz Surčina:

»Pavlovski, kao čovjek koji je doživio 80-ak godina, stvarao je upravo nadahnut svojim zavičajem, prirodom, svojom vjerom i pripadnosti svome narodu. U ovoj knjizi on govori o prirodi, o vjeri da čovjek ima smisla živjeti i daje jedan poseban ton. Rekla bih da je to čovjek kontinuiteta hrvatske lirike na ovim prostorima. Ja sam danas podsjetila prisutne da poezija ne samo što spaja ljude i da ta riječ s velikim 'R' ljudima daje hrabrost u trenucima kada nije lako živjeti i upravo tu svakodnevnicu u kontinuitetu hrvatske lirike popunjava Pavle Pavlovski. Rekla bih da je on jedno zрно krunice u nizu koja traje stoljećima. Lirika koju Pavle piše je jedna jednostavna lira koja ima svoju rimu, koja tim jednostavnim riječima privlači čovjeka i ona mu poručuje da bez obzira na teškoće u životu vrijedi živjeti i da vrijedi zapisati. On piše i poeziju koja ima religioznu tematiku, ali piše i o svojim prijateljima, svojoj župi i ljudima s kojima se sreće. To je poezija koja može dirnuti svakoga čovjeka«, istaknula je **Katarina Čeliković**.



## ODRŽANA 20. JUBILARNA SLIKARSKA KOLONIJA BUNARIĆ 2016

# U društvu dobrih prijatelja

*Ovogodišnja kolonija okupila je četrdesetak slikara kako iz Srbije, tako i iz Hrvatske BiH i Mađarske*

U prostorijama HKC *Bunjevačko kolo* je od 18. do 20. kolovoza održana dvadeseta po redu likovna kolonija *Bunarić 2016*. Prema riječima **Ivane Vuković**, voditeljice likovnog odjela HKC *Bunjevačko kolo*, ovogodišnja kolonija okupila je četrdesetak slikara kako iz Srbije, tako i iz Hrvatske BiH i Mađarske što je koloniji dalo međunarodni karakter.

## TEMA: ŽITO

»Iako su slikari većinom amateri, među četrdeset sudionika kolonije bilo je i nekoliko akademskih slikara. Tema ovogodišnje kolonije bila je žito, tako

da su motivi slika vezani za sve što ima veze sa žitom, Suboticom i salašima. Kako kolonija traje tri dana, većina slikara je izradila po tri slike, jednu na zadanu temu, a ostale prema vlastitom afinitetu, naime slikarima smo prepustili da nam se predstave s temom i stilom koji im najviše odgovara. Iako smo imali namjeru jedan dan provesti na salašu, zbog poteškoća oko transporta materijala i slikarskih platna, odlučili smo da se ove godine cjelokupan rad kolonije održi u prostorijama društva. Sudionici kolonije naši su dugogodišnji prijatelji i suradnici, tako da se rad odvijao u opuštenoj i srdačnom ozračju. Također, dvije sudionice kolonije, **Divna Lulić Jovčić** i **Ljiljana**

**Crnić** su i pjesnikinje, tako da smo drugoga dana u sklopu kolonije održali pjesničku večer. Kao i svake godine, slike s ovogodišnje kolonije će se sušiti do sljedeće godine kada će biti uramljene, fotografirane i popisane u katalog te će biti predstavljene na izložbi.«

## NAJSTARIJA SUDIONICA

Najstarija sudionica kolonije bila je naša poznata slikarica, naivka **Cilika Dulić Kasiba**. Iako ima 84 godine, rado se odaziva na kolonije jer joj je to prigoda za slikanje u kojem uživa i koje je opušta. »Slikanjem sam se počela baviti sama. Još kao mala sam voljela

slikati i sjećam se da sam pored pruge nalazila piljke različitih boja i njime slikala po šinama. Jednom sam se toliko zaradila da me je skoro vlak pogazio. Kasnije sam motive preslikavala s razglednica, a kada mi je to dosadilo slikala sam prema sjećanju. Najprije sam oslikavala hodnike, što se dopalo ljudima, među ostalima i **Naci Zeliću** koji je došao vidjeti moje slike. Otac nije volio da se bavim slikanjem jer je smatrao da ima puno posla kod kuće. Kada je otac umro, potražili su me iz HKUD-a **Matija Gubec** u Tavankutu i počela sam slikati. Od 1962. godine bila sam članica HKUD **Matija Gubec** u Tavankutu, a od 1970. godine







Cilika Dulić Kasiba



Ivana Vuković

članica sam HKC *Bunjevačko kolo*. Volim slikati i odlazim gdje god me zovu. Skoro ne propustim niti jednu koloniju. Volim putovati i slikati, a kolonije su prigoda za slikanje jer kod kuće nemam puno vremena za to. Na kolonijama se opuštim, a kod kuće, kao domaćica i stara majka nema puno kada. Slika koju sada radim predstavlja salaš moga pradjede, koliko sam upamtila. Kada sam bila mala često sam odlazila tamo.

Na slici će biti salaš i moja obitelj koja plete užad.«

#### GOSTI IZ HRVATSKE

Među sudionicima kolonije bilo je troje slikara iz Republike Hrvatske, **Mato Pisac** iz Orahovice i **Vesna Grundler** i **Slavica Jalovičar** iz Osijeka. Mato Pisac o svom dugogodišnjem slikarskom radu naveo je sljedeće: »Slikarstvom se bavim četrdesetak godina i iza sebe

imam osam samostalnih i veliki broj grupnih izložbi. Izlagao sam i u Americi i diljem Europe. Moja preokupacija je voda i motivi vezani uz vodu, bare, riječni rukavci i slične teme, ali kada dođem na koloniju u Suboticu pokušavam odraditi ravničarski krajolik, Panonsku nizinu sa salašima. Tako i slike koje su nastale na koloniji predstavljaju salaše u poljima. Slikarstvom sam se počeo baviti sedamdesetih godina. Kao i svi

najprije sam crtao, a kasnije uz puno vježbe i rada počeo sam slikati. Želja za slikanjem je u samom čovjeku i vremenom, iz rad i slikare kako akademske, tako i samouke, čovjek razvije svoj stil po kojem je prepoznatljiv.«

Slike nastale na 20. sazivu slikarske kolonije *Bunarić 2016* očima javnosti biti će predstavljene sljedeće godine na izložbi slika.

Aleksandra Prčić

## KUD MLADOST IZ SAMOBORA NA ŠIDSKOM KULTURNOM LETU

# Uspješna suradnja

U okviru manifestacije *Šidsko kulturno leto*, tijekom proteklog tjedna Šidanima su se predstavili i članovi Kulturno umjetničkog društva *Mladost*, folklorna skupina iz Samobora. Koncert je priredilo Slovačko kulturno umjetničko društvo *Jednota* iz Šida, a osim gostiju iz Hrvatske, predstavili su se i članovi Slovačkog kulturno umjetničkog društva iz Luga kao i folklorna skupina Srpsko kulturno umjetničko društvo *Sveti Sava* iz Šida.

Prijateljstvo između SKUD-a *Jednota* iz Šida i samoborskog kulturno umjetničkog društva počela je prije deset godina, na gastronomskoj manifestaciji

*Salamijadi* u Samoboru, gdje su se svojim srijemačkim proizvodima predstavili članovi Udruženja *Sremskog svinjokolja i kobasicijade* iz Šida. »Mi redovito odlazimo kod njih, oni dolaze kod nas, natječu se u pravljenju kobasice, a i mi odlazimo u Samobor i pravimo njihovu salamu. To je bila prigoda da sastavimo kulturu i gastronomiju i tako smo došli na ideju da napravimo jedan zajednički koncert u Šidu i razmijenimo iskustva i na kulturnom polju«, istaknuo je **Stanislav Đerčan** predsjednik Udruženja *Sremski svinjokolj i kobasicijade* iz Šida. A kako gosti iz Hrvatske navode, povod za suradnju je bio

jako dobar i lijep – hrana. Jer u Samoboru se svake godine održava proljetni sajam hrane kada se predstavljaju lokalni proizvođači hrane, pića i rukotvorina. U sklopu te manifestacije koju organizira Udruga *Zlatna šajba*, sudjeluju i gosti iz drugih krajeva zemlje i iz inozemstva, a sa slovačkim društvom iz Šida, došlo je tom prigodom do sklapanja prijateljstva. »SKUD *Jednota* iz Šida, izrazilo je želju da surađuju s nama i iste godine po prvi puta smo im bili gosti. Već iduće godine oni će biti naši gosti i mogu reći da nam je suradnja s njima prekrasna«, istakla je voditeljica folklornog ansambla *Mladost* iz Samobora **Ivančica**

**Pogrmilović**. Gosti iz Hrvatske Šidanima su se predstavili s tri točke, četiri različite plesne zone: Jadranske, plesovima iz Like i slavonskim plesovima. Kako navode, upoznati su s djelovanjem hrvatskih kulturnih udruga u Srijemu koji čuvaju kulturnu baštinu Hrvata: »Ovo je multikulturalna sredina i drago mi je što ovdje djeluju i hrvatske udruge. Nadam se da ćemo ostvariti i suradnju s njima, jer što se više ljudi trudi sačuvati tradiciju, time ćemo više obogatiti i naš društveni život. Nadam se uspješnoj suradnji s njima u bliskoj budućnosti«, istakla je gošća iz Hrvatske.

S. Darabašić

## OBITELJ PAJE I ANGELE DULIĆ IZ ĐURĐINA

# Više djece, više darova!

»Dobro je što još ima obitelji s više djece. Uvjeren sam da ni jedna obitelj nema previše djece. I Isus je rekao da tko god primi jedno dijete u njegovo ime, njega prima«, rekao je mons. **Stjepan Beretić**, predsjednik Katoličkog društva za kulturu povijest i duhovnost *Ivan Antunović* prilikom uručivanja nagrade Društva osmočlanjoj obitelji **Paje i Angele Dulić**.

Bračni par Dulić je iz Đurđina, župa sv. Josipa Radnika, ima šestero djece: **Marijana** (16), **Josip** (13), **Ružica** (10), **Petar** (8), **Martin** (5) i **Tereza** (2). Najstarija Marijana pohađa kemijsko-tehnološku srednju školu u Subotici, a osnovnoškolsku naobrazbu stekla je u Đurđinu na hrvatskome jeziku. Na hrvatskome jeziku u OŠ *Vladimir Nazor* u Đurđinu uče i Josip i Ružica, dok je Petar bio jedini upisani đak za hrvatski odjel u svojoj generaciji, te stoga uči na srpskom jeziku. Djeca su aktivna u Hrvatskom kulturno-prosvjetnom društvu *Đurđin*, sudjeluju na natjecanju recitatora, *Festivalu bunjevački pisama*, a Ružica je i ovogodišnja mala bandašica *Dužijance* u Đurđinu. Obitelj živi od zemlje.

»Priznanje koje smo dobili od Društva *Ivan Antunović* je najveća pohvala koju smo do sada dobili od nekoga, jer je ono pohvala od jedne institucije, kršćanske institucije, i to nam je dokaz da smo na dobrom putu i poticaj da i ostanemo na njemu«, kažu Pajo i Angela.

Pajo i Angela vjenčali su se 30. listopada 1999. godine u katedrali-bazilici sv. Terezije Avilske. Vjenčao ih je mons. Stjepan Beretić.

»Bila sam jako mlada kad smo se vjenčali, imala sam 20 godina, a Pajo 30. Iako nije mala

razlika u godinama, mislim da tad brak funkcionira. Žene osjećaju stabilnost kod muškarca i lakše prihvaćaju djecu. Mi smo nakon godinu dana dobili prvo dijete – nema ništa ljepše od toga kad ti Bog daruje stvorenje o kome se trebaš brinuti. Planirali smo ih imati troje. Dvoje sigurno, a treće malo



kasnije. Međutim,« uz smijeh nastavlja Angela, »dogodilo se da imamo šestero djece! Kad primiš treće i četvrto dijete, onda je svako sljedeće sve lakše i lakše jer ulaziš u život posvećen potpuno djeci. Ne strahuješ toliko za njih, opušteniji si i istina je kad kažu da je svako dijete dar. Što više djece – više darova! To sam shvatila kad smo dobili Terezu, šesto dijete. Vidim da ona nije naše dijete, već Božje! Nama je ona kao roditeljima samo povjerena da je odgojimo i prenesemo vjeru, a ona poslije ide dalje svojim putem.«

Angela je završila ekonomsku srednju školu, ali nije nigdje radila.

»U početku, kad sam imala samo dvoje djece imala sam viška vremena, željela sam raditi, ali kad dobiješ još djece onda se ispuniš maksimalno. To je pravi smisao, da se mama ispuni

djecom. Hvala Bogu na djeci i da nemam ni vremena sad razmišljati o poslu i karijeri. Svaki period odrastanja djece nosi svoju težinu. Naravno da je teško kad rodiš i nemaš iskustva, a teško je i kad imaš jednog adolescenta pa ga moraš razumjeti, ali opet mislim da se u velikoj obitelji sve lakše rješava. Gužva

ju se naučiti tome. Negdje sam pročitala da kad napraviš djetetu sobu, napravio si mu njegovo carstvo, tamo je njegov kutak. Zatvori se u sobu, ne vidiš ga, ne čuješ ga, nitko ti ne odaje što radi u sobi...«, kaže Angela. U kući obitelji Dulić neobično je i to što im računalo stoji u dnevnoj sobi. Kažu da svatko ima na dan sat vremena da provede na njemu, ističući da je i to jedna od prednosti velike obitelji – nema vremena da se dijete previše razmazi i da dobije sve što poželi. Zanimljivo je i na koji način Angela govori o multimedijalnim sredstvima u kući:

»Moji najveći neprijatelji u kući su računar, televizija i mobilni! S njima se najviše svađam, to su tri đavola! Napasti preko njih ulaze u našu kuću i serviraju pogrešne poruke i na taj način ugrožavaju obitelj.«

Pitanje koje ljudi često postavljaju ženama s šestero djece: »Gdje nađete vremena za sve to?!«, morali smo i mi.

»Obitelj **Huska** mi je jako uzorna, prvo njih čitam u *Zvoniku*, i ona je kazala da uvijek radiš ono što je najbitnije. Naravno, ne može se sve stići nisi svemoćan, ali baš u tome je bit! U životu izbaciš ono što je nebitno. Velika pomoć mi je bilo i svjedočanstvo obitelji **Vukašinović** iz Hrvatske koju je mons. Beretić doveo kod nas. Kad mi je teško, uvijek se sjetim te žene koja ima šesnaestero djece. Dolazi mi jedna žena pomagati po potrebi, a tu je i moj muž koji mi i pored njegovog posla uskače i pomaže. Vodimo se mislimo koje nam je rekao na našem vjenčanju mons. Beretić: 'Uvijek ću raditi ono da njemu bude dobro.' E tad će brak funkcionirati!« zaključuje Angela.

J. Dulić Bako

## PROGRAM PROŠTENJA NA BUNARIĆU

25. kolovoza, četvrtak

19 sati – klanjanje

26. kolovoza, petak

19 sati – križni put (dvojezično)

27. kolovoza, subota

19 sati – bdijenje, služba pokore, pojedinačno ispovijedanje, služba svjetla, misa: predslavi i ima homiliju mons. **Stjepan Beretić**, biskupski vikar i župnik

28. kolovoza, nedjelja

7 sati misa za hodočasnike pješake (dvojezično)

8 sati misa na mađarskom jeziku  
Predslavi i propovijeda mons. **Spanyi Antal**, biskup iz Székesfehérvára

10 sati misa na hrvatskom jeziku  
Predslavi i propovijeda mons. **Mijo Gorski**, pomoćni zagrebački biskup

16 sati misa za bolesnike (predslavi i ima homiliju preč. **István Palatinuš**) direktor Karitasa Subotičke biskupije. Misa je dvojezična (hrvatski-mađarski)

# RADIO MARIJA



NOVI SAD  
SUBOTICA  
SOMBOR  
VRDNIK  
NIŠ  
LESKOVAC

90,0 MHz  
90,7 MHz  
95,7 MHz  
88,4 MHz  
102,7 MHz  
107,4 MHz



Piše: dipl. theol. **Ana Hodak**

**L**judi često imaju potrebu isticati se pred drugima, pokazati se važnijima i boljima. Na taj način upadaju u zamku oholosti. Nitko takve ljude ne voli, a s druge strane svatko se ponekad tako ponaša. Isus je u svojoj prispodobi o pozivu na svadbu kritizira upravo takvo ponašanje i napominje kako se njime ne može doći do Božjeg kraljevstva. Istom zгодom on kritizira i čovjekovu sklonost da djeluje s računicom i uvijek očekuje da će mu se vratiti istom mjerom (usp. Lk 14, 7-14). Tako nas navodi na razmišljanje o tome živimo li na način koji vodi u kraljevstvo Božje.

### PRVA MJESTA PONIZNIMA

Čovjek se uvijek želi istaknuti, želi se osjećati važnim i poštovanim. Da bi to postigao ponekad ne bira ni način. Tako je bilo i u Isusovo vrijeme te on prispodobom želi ljude odvratiti od takvog ponašanja jer ono ne vodi do Božjeg kraljevstva. U Svetom pismu kraljevstvo Božje često se uspoređuje sa svadbenom gozбом, te Isus upravo prispodobom o borbi za mjesto na ovoj gozbi ilustrira put prema Kraljevstvu. On savjetuje: »Kada te tko pozove na svadbu, ne sjedaj na prvo mjesto da ne bi možda bio pozvan koji časniji od tebe, te ne dođe onaj koji je pozvao tebe i njega i ne rekne ti: 'Ustupi mjesto ovome.'« (Lk 14,8-9).

## Vrline za Božje kraljevstvo

Inače na židovskoj svadbi mjesta su gostima dodjeljivana po rangu njihove časti, tako da je domaćin pravio raspodjelu mjesta, ali je uvijek ostajalo prostora za raspravu tko li će dobiti veću čast i bolje mjesto. A prije početka svadbe samo je domaćin znao kome pripada veća čast.

Zaodjenuto u ruho ove prispodobe Isus svojim učenicima poručuje da se Božje kraljevstvo može baštiniti samo u duhu poniznosti, jer je, kako kaže na drugom mjestu, Bog njegove tajne sakrio mudrima i umnima, a objavio malenima (usp. Lk 10, 21). Poniznost je stav koji nam je potreban. Iako to znamo, čim je prilika da se istaknemo i prikažemo u boljem svjetlu na to zaboravljamo. A uspjesi, časti i postignuća na ovom svijetu u kraljevstvu Božjem nemaju cijenu. Bog cijeni poniznost, koju svijet odbacuje. Onu poniznost kakvu je imala Marija, a koja znači predati se volji Božjoj, jer on bolje zna što je za nas dobro i što nam treba, jer on zna kako ćemo doći u njegovo kraljevstvo.

Veličati se ne treba ni u jednom području svoga života, jer sve što imamo, što jesmo i što smo postigli Božji je dar. Isto tako ne smijemo se smatrati većim i boljim vjernicima od drugih, kako je to učinio farizej pred carinikom u jednoj od Isusovih prispodoba (usp. Lk 18,9-14). Bog je domaćin svadbe, tj. svoga kraljevstva. On zna gdje je svakom čovjeku mjesto, a ono što je na čovjeku jest nadati se da mu pripada što bolje, te u poniznosti i povjerenju u svog Stvoritelja i Spasitelja činiti sve što je poučen kako bi što bolje mjesto zaslužio.

### BEZ RAČUNICE

Pored oholosti, Isus želi od svojih učenika da odbace pogled na stvari kroz prizmu dobiti i uzvraćene usluge. U svemu nekako vrijedi pravilo da se svima treba uzvratiti istom mjerom, u poslu, u darivanju, u uslugama... Ljudi čine usluge jedni drugima, ako znaju da će im ovi moći uslugu jednom uzvratiti. Sve što se čini drugima i za druge promatra se kroz prizmu materijalizma. Svatko želi korist i stalno se boji da ne bude na gubitku. U svemu mora biti neke računice. Biraju se prijatelji iz računice, sklapaju brakovi, organiziraju druženja i proslave. U materijalističkom svijetu računice odzvanja Isusova poruka: »Kad priređuješ gozbu, pozovi siromahe, sakate, hrome, slijepce. Blago tebi jer oni ti nemaju čime uzvratiti. Uzvratit će ti se doista o uskrsnuću pravednih« (Lk 14,13-14).

Ljudima koje je obuzeo duh materijalizma nagrada koju Isus obećava zvuči smiješno i neprihvatljivo, jer zaboravljaju da je prije svega njihov život nezasluzen dar od Boga. Isto tako nezasluzen dar bit će život u Božjem kraljevstvu. Njemu samom čovjek u svojoj malenosti nikada ne može uzvratiti onako kako bi trebalo, ali zato, svjestan svog položaja pred Stvoriteljem, može darivati druge i činiti nešto za njih bez da očekuje da mu bude uzvraćeno istom mjerom. »Što god učiniste jednom od ove moje najmanje brance, meni učiniste!« (Mt 25,45), kaže Isus. Dakle, svaka pomoć, svaki dar ili iskazana čast drugom čovjeku, iskazana je Isusu. Za to ne trebaju nam uzvraćati ljudi, jer će nam uistinu sam Bog uzvratiti u vječnosti.



Republika Srbija  
Autonomna Pokrajina Vojvodina  
Grad Subotica  
POVJERENSTVO ZA IZRADU GODIŠNJEG PROGRAMA  
ZAŠTITE, UREĐENJA I KORIŠTENJA  
POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Broj: I-320-2/2016-1

Datum: 24. 08. 2016. godine

## IZMJENA JAVNOG POZIVA ZA DOKAZIVANJE PRAVA PRVENSTVA NAJMA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U DRŽAVNOM VLASNIŠTVU NA PODRUČJU GRADA SUBOTICE ZA 2017. GODINU

Sukladno zakonu o poljoprivrednom zemljištu (Službeni glasnik RS, br. 62/06, 65/08 – dr. zakon, 41/09 i 112/2015), Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta/nadležno tijelo jedinice lokalne samouprave grada Subotice, raspisuje **javni poziv** svim fizičkim i pravnim osobama, kojim obavještava:

vlasnike sustava za navodnjavanje, odvodnjavanje, ribnjaka, poljoprivrednog objekta, staklenika, plastenika i višegodišnjih zasada (voćnjaka i vinograda koji su u rodu) na poljoprivrednom zemljištu u državnom vlasništvu i koji su upisani u Registar poljoprivrednih gospodarstava i nalaze se u aktivnom statusu najmanje tri godine (u daljnjem tekstu: infrastruktura) i

vlasnike domaćih životinja, koji su i vlasnici, odnosno zakupnici objekata za uzgoj tih životinja na području jedinice lokalne samouprave na kojoj se pravo prvenstva najma ostvaruje, koji su upisani u Registar poljoprivrednih gospodarstava i nalaze se u aktivnom statutu najmanje jednu godinu (u daljnjem tekstu: stočarstvo),

da dostave potrebnu dokumentaciju radi dokazivanja prava prvenstva najma na poljoprivrednom zemljištu u državnom vlasništvu na području grada Subotice za 2017. godinu, **do dana 31. listopada 2016. godine.**

### DOKUMENTACIJA O DOKAZIVANJU PRAVA PRVENSTVA NAJMA

I. Potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju vlasništva nad infrastrukturom je:

1. Zahtjev za priznavanje prava prvenstva najma na temelju vlasništva nad infrastrukturom potpisan od strane fizičke osobe, odnosno odgovorne osobe u pravnoj osobi (**dostavlja podnositelj zahtjeva**);

2. Dokaz o vlasništvu nad infrastrukturom:

a) Izvadak iz javne evidencije o nekretnini za infrastrukturu koja je uknjižena u javnoj evidenciji o nekretnini (**pribavlja jedinica lokalne samouprave**) i/ili

b) Popisna lista i knjigovodstvena dokumentacija potpisana i ovjerena sukladno Zakonu o računovodstvu za pravnu osobu, za infrastrukturu koja nije uknjižena u javnoj evidenciji o nekretnini (**dostavlja podnositelj zahtjeva**) i/ili

c) Suglasnost/odobrenje Ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede na investicijska ulaganja za infrastrukturu koja je podignuta nakon srpnja 2006. godine, odnosno kupoprodajni ugovor fizičke osobe (**podnositelja zahtjeva**) s pravnom osobom koja je podigla infrastrukturu sukladno tada važećim propisima (**dostavlja podnositelj zahtjeva**).

3. Zapisnik Republičke poljoprivredne inspekcije (**dostavlja podnositelj zahtjeva**); (Napomena: Sve osobe koje su zainteresirane za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju infrastrukture dužne su pravodobno, a najkasnije do 1. rujna 2016. godine, podnijeti Zahtjev za izlazak Republičke poljoprivredne inspekcije radi utvrđivanja faktičkog stanja na terenu. Zapisnik je sastavni dio dokumentacije koja se dostavlja do 31. listopada 2016. godine i obvezno sadržava točno navedene sve katastarske čestice, ili dijelove čestica, na kojima je utvrđena funkcionalnost sustava za navodnjavanje, odvodnjavanje, ribnjaka, poljoprivrednog

objekta, staklenika, plastenika, kao i roda voćnjaka i vinograda.);

4. Dokaz da je podnositelj zahtjeva nositelj ili član Registriranog poljoprivrednog gospodarstva u aktivnom statusu najmanje tri godine (pribavlja jedinica lokalne samouprave);

II. Potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju stočarstva je:

1. Zahtjev za priznavanje prava prvenstva najma na temelju stočarstva potpisan od strane fizičke osobe, odnosno odgovorne osobe u pravnoj osobi (dostavlja podnositelj zahtjeva);

2. Dokaz da je podnositelj zahtjeva nositelj ili član Registriranog poljoprivrednog gospodarstva u aktivnom statusu najmanje jednu godinu (pribavlja jedinica lokalne samouprave);

3. Dokaz da je pravna ili fizička osoba vlasnik domaćih životinja i vlasnik, odnosno zakupnik objekta za uzgoj tih životinja s utvrđenim brojem uvjetnih grla:

a) Potvrdu o broju uvjetnih grla koju izdaje Institut za stočarstvo Beograd-Zemun (izuzev za konje koju izdaje Poljoprivredni fakultet Beograd-Zemun), odnosno za područje AP Vojvodine Poljoprivredni fakultet Novi Sad - Departman za stočarstvo – za Registrirano poljoprivredno gospodarstvo u sustavu umatičenja (**dostavlja podnositelj zahtjeva**);

b) Zapisnik Republičkog veterinarskog inspektora - za Registrirano poljoprivredno gospodarstvo koje nije u sustavu umatičenja (**dostavlja podnositelj zahtjeva**).

(Napomena: Republički veterinarski inspektor zapisnikom utvrđuje broj uvjetnih grla koja obračunava na temelju zatečenog stanja, odnosno isprave osobe o prodaji, predaji na klanje i izvozu životinja.)

4. Ugovore o najmu poljoprivrednog zemljišta zaključene s drugim osobama za zemljište koje se nalazi na području jedinice lokalne samouprave na kojoj se podnosi zahtjev, a koji su ovjereni od strane nadležnog tijela (**dostavlja podnositelj zahtjeva**).

5. Izjava podnositelja zahtjeva kojom daje suglasnost da se izvrši provjera podataka kod nadležnih tijela koji su neophodni za realiziranje javnog poziva.

6. Izjava podnositelja zahtjeva, potpisana od strane fizičke osobe, odnosno odgovorne osobe u pravnoj osobi, dana pod kaznom i materijalnom odgovornošću, koja sadržava:

izjavu da je dostavio sve dokaze koji se odnose na najam poljoprivrednog zemljišta na području lokalne samouprave na kojoj je podnio zahtjev,

izjavu koliku površinu poljoprivrednog zemljišta posjeduje u svom vlasništvu na području jedinice lokalne samouprave na kojoj se podnosi zahtjev;

popis povezanih osoba i površinu poljoprivrednog zemljišta koju te osobe posjeduju u vlasništvu na području jedinice lokalne samouprave na kojoj je podnio zahtjev.

(Napomena: kod fizičkih osoba povezanim osobama smatra se: djed, baka, majka, otac, djeca, supružnik, posvojenik, izvanbračni partner ukoliko imaju prebivalište na istoj adresi; kod pravnih osoba povezanim osobama smatra se: pravna osoba i/ili fizička osoba koja ima najmanje 25 % udjela u kapitalu (dionica, udjela ili glasova).

7. Uvjerenje (potvrda) iz javne evidencije o nekretnini kojim se dokazuje ukupna površina poljoprivrednog zemljišta koje podnositelj zahtjeva ima u svom vlasništvu na području jedinice lokalne samouprave na kojoj se podnosi zahtjev (pribavlja jedinica lokalne samouprave);

8. Uvjerenje (potvrda) iz javne evidencije o nekretnini, kojim se dokazuje ukupna površina poljoprivrednog zemljišta koje je u vlasništvu povezanih osoba s podnositeljem zahtjeva. (Pribavlja jedinica lokalne samouprave nakon uvida u popis tih osoba iz izjave iz točke 6. koji dostavlja podnositelj zahtjeva.)



Sva ograničenja iz članka 64a stavak 17. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (ugovor s drugim osobama, vlasništvo poljoprivrednog zemljišta, vlasništvo poljoprivrednog zemljišta povezanih osoba, najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu) odnose se na područje jedinice lokalne samouprave gdje se nalazi objekt, odnosno životinje.

Dokumentaciju iz dijela I. točke 2a i 4, odnosno iz dijela II. točke 2, 7 i 8 jedinica lokalne samouprave pribavlja najkasnije **do 30. studenog 2016. godine.**

Napominjemo da se kod osoba koje ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju stočarstva, sukladno ovom Javnom pozivu, opredjeljivanje površine poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu u Godišnjem programu zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta vrši na način da se površina koja im je utvrđena po broju uvjetnih grla, umanjuje za površinu poljoprivrednog zemljišta, sukladno članku 64a stavak 17. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Službeni glasnik RS, broj 62/06,65/08-dr. zakon, 41/09 i 112/2015).

Sva dokumentacija koja se dostavlja sukladno ovom Javnom pozivu mora glasiti na istu pravnu ili fizičku osobu, koja može biti nositelj ili član Registriranog poljoprivrednog gospodarstva i mora biti ovjerena i potpisana od strane nadležnog tijela koje izdaje ispravu.

Ukoliko je pravna ili fizička osoba vlasnik više vrsta životinja, za svaku vrstu životinja dostavlja posebnu potvrdu, odnosno zapisnik iz dijela II. točke 3.

Za razdoblje najma koje je dulje od jedne godine, osim uplate najamnine za prvu godinu najma, radi zaključivanja Ugovora o najmu potrebno je dostaviti sredstvo osiguranja plaćanja, koje može biti: garancija poslovne banke u visini godišnje najamnine poljoprivrednog zemljišta ili ugovor o jamstvu između Ministarstva kao vjerovnika i pravne osobe kao jamca ili dokaz o uplati pologa u visini jedne godišnje najamnine kao sredstvo osiguranja plaćanja najamnine, a koji će se u slučaju redovitog plaćanja računati kao plaćena najamnina za posljednju godinu najma.

Ukoliko za katastarske čestice koje su opredijeljene osobama na temelju prava prvenstva najma, dođe do promjena površine po bilo kojoj zakonskoj osnovi, daljnji postupak davanja poljoprivrednog zemljišta u najam po pravu prvenstva najma će se provesti samo za tako utvrđenu površinu zemljišta.

Obrazac zahtjeva može se preuzeti svakog radnog dana od 7.30 do 14.30 sati, u Uslužnom centru Grada Subotice (pult broj 16 i 17) ili s internetske stranice: [www.subotica.rs](http://www.subotica.rs).

Rok za dostavljanje zahtjeva i potrebne dokumentacije iz ovog javnog poziva je **31. listopada 2016.** godine. Zahtjev prispio po isteku datuma određenog u ovom javnom pozivu smatrat će se nepravodobnim i Povjerenstvo će ga vratiti podnositelju neotvoren.

Zahtjev s potrebnom dokumentacijom se podnosi neposredno na pisarnici ili poštom, u zatvorenoj kuverti s naznakom na prednjoj strani: »Zahtjev za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju vlasništva infrastrukture za 2017. godinu« ili »Zahtjev za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju stočarstva za 2017. godinu«, za Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta/ nadležnom tijelu jedinice lokalne samouprave Subotica za područje grada Subotice, na adresu: Gradska uprava grada Subotica, Odsjek za poljoprivredu i poljoprivredno zemljište, Trg slobode 1. Na poledini kuverte navodi se naziv/ime i prezime i adresa podnositelja zahtjeva.

Sve informacije u svezi s ovim javnim pozivom mogu se dobiti osobno u **Odsjeku za poljoprivredu i poljoprivredno zemljište** (Gradska kuća, ured 200/II) ili na telefon 024/626-871.

**Zamjenik predsjednika Povjerenstva,  
Simon Osztrógónac**

## IDEMO LI VEČERAS U KAZALIŠTE? (22.)

Piše: Milovan Miković

# I dalje bez vlastita ansambla

Nakon konačne obnove zgrade subotičkog kazališta, od posljedica požara koji ju je poharao u zoru 11. ožujka 1915. godine i počevši od 10. siječnja 1927. godine kada je ono predstavom *Carska nevjest* **Rimskog-Korsakova**, vraćena gledateljstvu i glumištu, među ostalima ovdje, zamjetno najčešće gostuju operni i baletni ansambli, odnosno glumci Narodnoga pozorišta iz Beograda, te se ova praksa posve ustalila i u narednim sezonama. Povodeći se za ovim trendom, a rukovođeno oportunističkim razlozima i mogućim rješenjima, gradsko čelništvo ni ne skriva svoju spremnost da se posve podredi i takvom tretmanu u kojem bi beogradsko Narodno pozorište prihvatilo subotičko gradsko kazalište za »svog posinka« – kako je doslovce sugerirao gradonačelnik, nutkajući ovdašnju teatarsku scenu putem resornog ministarstva, ne pokazujući spremnost da se sam, uz pomoć upućenih suradnika, detaljnije pozabavi pitanjem postojanja kazališta i svrhe njegova djelovanja, pa tako i probitaka koje ono može donijeti.

## IZOSTANAK SUBVENCIJE

I premda su tijekom gostovanja na repertoaru bila mahom dobro odabrana i raznovrsna djela scenske literature, izostankom od države zatražene, a posebno među stvaraocima, s razlogom, očekivane subvencije, nije se ni mogao začeti proces pokretanja i uspostave subotičkog kazališnog ansambla koji bi imao zadaću progovoriti navlastitim scenskim jezikom, te repertoarskim izborom sukladnim kulturnoj tradiciji i uljudbenim vrijednostima prije svega

većinskoga hrvatskoga i mađarskoga, ali u svakom pogledu i cjelokupnoga stanovništva ovoga podneblja.

U tom kontekstu, malo koga je mogao začuditi stav gradskih vlasti koje su priklanjajući se očitoj pragmatičkoj prinudi žurno usvojile odluku prema kojoj teatarsko zdanje, samo dva puta na tjedan može biti poprištem kazališnih postavki i njihova



Kazališna dvorana prije požara 1915. godine

scenskoga propitivanja svakodnevice, a da se u ostale dane dvorana ima koristiti za kino projekcije, što gradu donosi sigurnu zaradu potrebnu za otplatu kredita utrošenih tijekom obnove zgrade. Ovakvo je stajalište zauzeo peteročlani Upravni odbor Gradskog kazališta, jamačno ne na svoj brk, budući da su mu mandat i zadaća bili rukovoditi: »celokupnim preduzećem, gradskim pozorištem, bioskopom i svečanom koncertnom salom«.

Razumije se, ni uprava se beogradskog Narodnog pozorišta, baš nije zaletjela, a ni prihvatila proglašenje subotičkog Gradskog kazališta za »svoga posinka«, ali se obvezala ubuduće otvoriti svaku kazališnu sezo-

nu biranim djelima, izvedeći po nekoliko predstava. Dočim godinu dana nakon ponovnog otvorenja subotičkog teatra *Književni sever* **Milivoja Kneževića**, ističe zapažena gostovanja iz više kulturnih središta i ocjenjuje ovo važnim napretkom u razvoju kazališnog života u gradu – kada je prikazano devetnaest dramskih, deset opernih, šest operetnih i tri baletne predsta-

centralnim svojim mjestima« [M. Čekić, 1928.].

Ne zadugo ovo je na neki način djelomice i ostvareno, naime, odlukom ministra prosvjete spojeni su novosadsko SNP i osječko HNK u Narodno pozorište severne oblasti, ali ne sa sjedištem u Subotici, kako je traženo i očekivano, već u Novom Sadu. Na taj način su vlastodršci još jednom grubo i neupitno demonstrirali svoju aroganciju i moć pokazuju na koji način kultura treba biti podređena politici, kako bi joj bila u službi.

Ovaj, očito je »ambulantni« teatar, gostovao je u Subotici od 7. svibnja do 18. lipnja 1928. dajući dva puta tjedno večernje predstave, a jednom tjedno u popodnevnom satima i dačke predstave. I u ovoj »novoj etapi razvoja pozorišta«, neskriveno grubim političkim zaobilaznjem, Subotica je ponovno ostala bez svoga kazališnoga ansambla.

Godišnjica ponovnog otvorenja kazališne zgrade obilježena je izvedbom opere *Boris Godunov* **Modesta Musorgskog** (10. siječnja 1928.), a Baletni ansambl se predstavio *Začaranom ljepoticom*. Inače, tijekom ove sezone (12. i 13. ožujka 1928.), po prvi put je u Subotici gostovalo Hrvatsko narodno kazalište iz Zagreba s dvjema predstavama: *Ibzenovim Avetima* i komedijom **Paula Géraldyja** *Kad bih htjela*. Potom se subotičkoj publici predstavila i Ljubljanska opera. Izvedena su djela (27. i 28. ožujka 1928.) *Marta* od **Flotena** i **Beethovenov Fidelio**. U povodu obilježavanja godišnjice obnove kazališne zgrade izdana je prigodna knjižica u kojoj je dana i kratka povijest kazališnog života u Subotici.

ve – što zorno ukazuje kako se mogu postići uspjesi »kulturnim radom pozorišta na kritičnoj severnoj tački naše otadžbine u našoj Subotici«.

## NASTANAK »AMBULANTNIH« KAZALIŠTA

Unatoč ove i drugih pohvala, u tisku se ipak, sve češće spominje pitanje osnutka stalnoga kazališnoga ansambla u Subotici, te se čak poimence ukazuje na one protagoniste iz novosadskoga i osječčkoga kazališta od kojih bi trebala biti sastavljena ova trupa koja bi mogla biti »dovoljno velik i dobar ansambl, koji bi davao predstave u Novom Sadu, Subotici i Osijeku, kao



# Danas se završava IX. Etno kamp



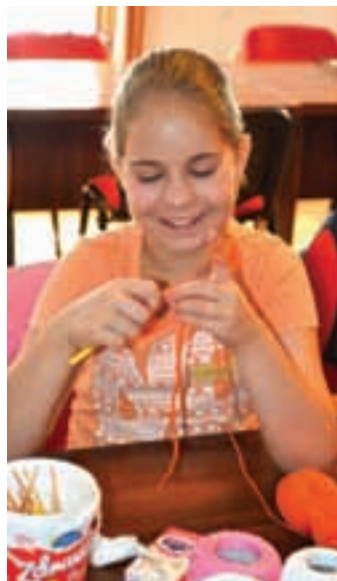
Pjesma, ples, radionice, druženje, sviranje, gluma, kuhanje, molitva, igra... obilježja su i ovogodišnjeg devetog po redu Etno kampa Hrvatske čitaonice koji se danas završava. Kamp je započeo u ponedjeljak, 22. kolovoza, za 85 djece osnovnoškolske dobi i da se oni pitaju trajao bi bar još par tjedana. Ali nažalost ne može. No, tu su uspomene koje ostaju, nova i stara prijateljstva ali i uratci koji će ih podsjećati na pet prekrasnih dana.

Etno kamp je organizirala Hrvatska čitaonica u suradnji i logističku potporu Gradske knjižnice Subotica, a ove godine je ugostila i desetak djece iz drugih gradova (Novi Sad, Beograd, Zagreb, Hvar), jer dobar glas daleko se čuje. Nema dovoljno mjesta da se napišu svi dojmovi ali i aktivnosti koje su imali sudionici IX. Etno kampa te smo se odlučili za fotografije koje svakako mnogo govore.

Detaljnije izvješće očekujte u podlistku *Hrcko* koji će od rujna ponovno biti na vašim stolovima.







Djeca iz Etno kampa Vas pozivaju da dođete danas u 18 sati na završnu priredbu u Dom DSHV-a gdje će pokazati što su sve naučila u kampu, a moći ćete pogledati i kupiti poneki njihov uradak.



**PETAK  
26.8.2016.**


06:40 TV kalendar  
06:55 Dobro jutro, Hrvatska  
09:00 Vijesti  
09:08 Heartland  
09:56 Dvorci Loire  
10:53 Orangutani  
11:44 TV kalendar  
12:00 Dnevnik 1  
12:25 Talijanska mlada  
13:13 Dr. Oz  
14:00 McLeodove kćeri  
14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Smuđ - slatkovodni vuk  
15:10 Viktorijanska farma, dokumentarna serija  
16:12 Roditelji i djeca, serija  
17:00 Vijesti u 17  
17:15 TV kalendar  
17:32 Hrvatska uživo  
18:14 HAK - promet info  
18:15 Odmori se, zaslužio si  
19:00 Dnevnik 2  
20:00 Kulturni Kolodvor  
20:35 Barski pjevač, američki film  
22:35 Evanđelje po Klovicu  
22:50 Eurojackpot  
23:00 Dnevnik 3  
23:15 Vijesti iz kulture  
23:35 Kuća od karata  
00:30 8. kat: Tri muškarca na večeri  
01:15 Šušur  
02:00 Barski pjevač, film  
04:00 Jelovnici izgubljenog vremena: Smuđ  
04:20 Evanđelje po Klovicu  
04:35 Skica za portret  
04:55 Hrvatska uživo  
05:37 Kulturni Kolodvor  
06:07 Talijanska mlada



05:55 Sadie J.  
06:31 Pjesmice i brojalice: Maca  
06:33 Hej Dag, crtana serija  
06:41 Pjesmice i brojalice: Šubi dubi dubi  
06:45 U vrtu pod zvijezdama, crtana serija  
07:05 Simfolije, animirana serija  
07:13 Danica i koale  
07:19 Pjesmice i brojalice: Bratec Martin  
08:30 Juhuhu  
09:45 H2O: Uz malo vode!  
10:10 Svaki dan dobar dan: Roditi uz doulu  
10:40 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine  
11:25 Capri, telenovela  
12:20 Velečasni Brown, serija

13:05 Boje Maroka: Zeleno  
13:50 Izljev bijesa, film  
15:20 Oko svijeta, kratki dokumentarni film  
15:30 Junak u kuhinji  
16:00 Regionalni dnevnik  
16:35 Velikani sporta  
17:00 Bitange i princeze  
17:35 Milostiva prije svega  
18:05 Brodovi hranitelji  
18:35 Dubine: Ponori, dokumentarna serija  
19:05 Kultovi životinja  
19:20 Luda kuća  
20:00 Puck i zagonetka kodova  
21:03 Osumnjičeni  
00:10 Magazin Noć velikih borbi  
00:35 Noć velikih borbi  
02:05 Velečasni Brown, serija  
02:50 Velikani sporta, dokumentarna serija  
03:15 Noćni glazbeni program - Spotovi



06:25 RTL Danas, informativna emisija  
07:05 Sve u šest, magazin  
07:35 Lego Ninjago, animirana serija  
08:35 Ruža vjetrova, dramska serija  
09:20 Pet na pet, kviz  
10:25 Shopping kraljica, lifestyle emisija  
11:40 Bibin svijet, humoristična serija  
12:50 Ruža vjetrova, dramska serija  
13:45 Budva na pjenu od mora, humoristična dramska serija  
14:50 Kriza  
15:20 Andrija i Anđelka - nove epizode  
16:30 RTL Vijesti  
17:00 Wipeout, game show  
18:00 Sve u šest, magazin  
18:30 RTL Danas  
19:10 RTL Vrijeme  
19:15 Pet na pet, kviz  
20:00 Shopping kraljica, lifestyle emisija  
21:00 Prometej, igrani film  
23:20 Turisti, igrani film, horor  
01:10 Dva vraga iz Chicaga, igrani film, akcijska komedija  
03:00 RTL Danas

**SUBOTA  
27.8.2016.**


06:58 TV kalendar  
07:10 Klasika mundi

07:59 Posljednji iz plemena Komanča, film  
09:24 Mijenjaj dom, dokumentarna serija  
10:14 Kućni ljubimci  
10:49 More endema, dokumentarna serija  
11:43 TV kalendar  
12:00 Dnevnik 1  
12:21 HAK - promet info  
12:25 Prizma  
13:15 Gracien izbor - priča o ljubavi, američki film  
14:45 Volonteri, dokumentarni film  
15:12 Jelovnici izgubljenog vremena  
15:32 Otok bira ljude, dokumentarni film  
16:03 Emma, serija  
17:00 Vijesti u 17  
17:10 TV kalendar  
17:22 HAK - promet info  
17:23 Skica za portret  
17:32 Loza, serija  
18:25 Prvi, s glazbom - Tomislav Bralić i Klapa Intrada  
19:00 Dnevnik 2  
20:05 Casino, američko-francuski film  
23:00 Dnevnik  
23:15 Vijesti iz kulture  
23:35 Pad, serija  
00:25 Kuća od karata, serija  
01:15 Posljednji iz plemena Komanča  
02:40 8. kat: Život prije slave  
03:25 Šlep šou  
04:10 Šušur  
04:55 Gracien izbor - priča o ljubavi, američki film  
06:25 Prizma



05:55 Sadie J., serija za djecu  
06:31 Dvorac igračkica  
06:53 Pjesmice i brojalice  
06:55 Hej Dag, crtana serija  
07:03 Tobijin putujući cirkus  
07:13 Pjesmice i brojalice: Okoš bokoš  
07:34 Tuc Muc, crtana serija  
07:38 Juhuhu  
08:08 Moj mali poni  
08:50 Kućni ljubimci Marca Morronea  
09:15 Umorstva u Midsomeru  
11:00 Udbina: Dan hrvatskih mučenika - misa  
13:05 Vrtlarica  
13:30 Požega: Aurea Fest 2015. - večer hitova  
14:45 I to je Hrvatska  
15:05 Najbolje vrtne kućice  
16:00 Regionalni dnevnik  
16:35 Velikani sporta  
17:00 Bitange i princeze  
17:35 Milostiva prije svega  
18:05 Alan i tajne vrtova: 17. stoljeće

19:05 I to je Hrvatska: Tulove grede  
19:20 Luda kuća  
20:00 Ribar ribi grize rep  
20:35 Jazz apartman  
21:20 Vrijeme na Drugom  
21:28 Gradovi budućnosti: Okomite farme  
22:20 Graham Norton i gosti  
23:15 Neznanka s mojim licem, kanadski film  
00:45 Velikani sporta, dokumentarna serija  
01:10 Noćni glazbeni program - Spotovi



06:05 RTL Danas  
06:45 Jezikova juha  
07:45 Legenda o Tarzanu, animirana serija  
08:10 Lego Ninjago, animirana serija  
09:20 Babybonus  
10:05 10 najpoznatijih haljina Hrvatske  
11:20 Mađioničar  
13:10 Dva vraga iz Chicaga, igrani film, akcijska komedija  
15:20 Živjeti uspravno, igrani film, drama  
16:30 RTL Vijesti, informativna emisija  
16:40 Živjeti uspravno, igrani film, drama  
17:25 10 najvećih preobrazbi Hrvatske, zabavna emisija  
18:30 RTL Danas, informativna emisija  
19:10 RTL Vrijeme, informativna emisija  
19:15 Galileo, zabavno-obrazovna emisija  
20:00 Shrek uvijek i zauvijek, film  
21:45 Šangajski vitezovi, film  
00:00 Prometej, film  
02:05 Astro show  
03:05 RTL Danas

**NEDJELJA  
28.8.2016.**


07:04 TV kalendar  
07:19 Prvi, s glazbom - Tomislav Bralić i klapa Intrada  
07:50 Mirni Amerikanac, film  
09:50 Biblija  
10:00 Ogulin: Misa, prijenos  
11:04 Pozitivno  
11:38 TV kalendar  
12:00 Dnevnik 1  
12:21 HAK - promet info  
12:30 Plodovi zemlje  
13:25 Split: More

14:00 Mir i dobro  
14:30 Čovjek i njegova sjena  
15:25 Jelovnici izgubljenog vremena  
15:47 Bajkovita Hrvatska  
16:02 Emma, serija  
17:00 Vijesti u 17  
17:10 TV kalendar  
17:22 HAK - promet info  
17:23 Skica za portret  
17:37 Lijepom našom  
19:00 Dnevnik 2  
20:05 5 poslije 12  
20:55 Prosjaci i sinovi, serija  
21:55 Dnevnik 3  
22:10 Vijesti iz kulture  
22:28 Kuća od karata  
23:25 Totalno super Alice Cooper  
00:28 8. kat: Imenjaci  
01:13 Damin gambit  
01:58 Mirni Amerikanac  
03:55 Otok bira ljude  
04:22 Jelovnici izgubljenog vremena  
04:42 Skica za portret  
04:47 Plodovi zemlje



05:55 Sadie J., serija za djecu  
06:31 Dvorac igračkica  
06:53 Pjesmice i brojalice  
06:56 Hej Dag, crtana serija  
07:04 Tobijin putujući cirkus  
07:15 Pjesmice i brojalice  
07:29 Pjesmice i brojalice  
07:35 Pjesmice i brojalice  
07:38 Tuc Muc, crtana serija  
08:24 Simfolije  
08:29 TV vrtić: Most  
08:39 Ninin kutak za malene: Što su serpentine  
08:45 Brlog: Kormorani  
08:53 Tonko Bonko  
08:59 Laboratorij na kraju svemira  
09:06 Čarobna ploča - 7 kontinenta: Kontinent Hrvatska  
09:23 Andyjeve divlje pustolovine  
09:56 Umorstva u Midsomeru  
11:36 Vrtlarica  
12:04 Nećemo reći mladenki  
13:05 Dobar, bolji, najbolji..  
14:07 U pravi čas  
15:27 Milostiva prije svega  
16:00 Vjetar u kosi  
16:52 40 nam je godina tek!  
17:23 Endeavour - Mladi Morse, serija  
18:55 Festival dalmatinske šansone Šibenik 2016.  
20:10 Michael Clayton,  
22:20 Remek-djelo ili zlodjelo  
23:20 Sestra Jackie  
23:50 Kalifornikacija  
00:20 Kuća laži





U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"  
Szabadkaí Piacok KKV  
JKP "Subotičke tržnice"



[www.supijace.co.rs](http://www.supijace.co.rs)

## Pretplatite se!

**Uz popust od 20%**

### TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1300 dinara

☐ 1 godina = 2600 dinara

### \* INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 75 eura

☐ 1 godina = 150 eura

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

### HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: \_\_\_\_\_

Ulica i broj: \_\_\_\_\_

Mjesto i zemlja: \_\_\_\_\_

Telefon i e-mail: \_\_\_\_\_

### Hrvatska riječ u PDF-u

**Pretplata na internetsko izdanje tjednika**

\* Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje

\* Inozemstvo: 10 eura godišnje

**Nalog otvorite na: [www.hrvatskarijec.rs/pretplata](http://www.hrvatskarijec.rs/pretplata)**

SWIFT: VBUHRS 22  
VOJVOĐANSKA BANKA  
AD MS FIL. SUBOTICA  
IBAN: RS35355000000200292421  
NIU Hrvatska riječ,  
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:  
NIU »Hrvatska riječ«,  
Trg cara Jovana Nenada 15/II,  
24000 Subotica  
Uplatu izvršiti na broj žiro računa  
355-1023208-69

\*Zbog povećanja troškova dostave novina primorani smo povišiti cijenu pretplate.  
Hvala na razumijevanju.

## SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE



## JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

[WWW.POGREBNO.RS](http://WWW.POGREBNO.RS)

KONTAKT TELEFON  
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE  
**+381(24) 66 55 44**  
DEŽURSTVO 0-24 SATA



05.20 RTL Danas, informativna emisija  
 06.00 Jezikova juha  
 06.50 Jezikova juha  
 07.50 Lego Ninjago, animirana serija  
 08.45 Sportske igre mladih, emisija za mlade  
 09.15 10 najvećih preobrazbi Hrvatske  
 10.30 Za dolar više, film  
 13.20 Šangajski vitezovi, film  
 15.35 Shrek uvijek i zauvijek, komedija  
 16.30 RTL Vijesti, informativna emisija  
 16.40 Shrek uvijek i zauvijek, igrani film, animirana komedija  
 17.25 10 najpoznatijih parova Hrvatske, zabavna emisija  
 18.30 RTL Danas  
 19.10 RTL Vrijeme  
 19.15 Galileo, zabavno-obrazovna emisija  
 20.00 Tisuću riječi - TV premijera, igrani film, humorna drama  
 21.50 Opet ti, igrani film, romantična komedija  
 23.45 Uljezi - TV premijera, igrani film, horor  
 01.30 Astro show, emisija uživo  
 02.30 RTL Danas, informativna emisija

## PONEDJELJAK 29.8.2016.



06:40 TV kalendar  
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska  
 08:00 Vijesti  
 09:10 Heartland  
 10:00 Plodovi zemlje  
 10:52 Divlja Aljaska: Proljeće, dokumentarna serija  
 11:44 TV kalendar  
 12:00 Dnevnik 1  
 12:25 Talijanska mlada, telenovela  
 14:00 McLeodove kćeri, serija  
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Kako je zvijezda skuhala juhu  
 15:10 Viktorijanska farma  
 16:12 5 poslije 12  
 17:00 Vijesti u 17  
 17:15 TV kalendar  
 17:32 Hrvatska uživo  
 18:14 HAK - promet info  
 18:15 Odmori se, zaslužio si - serija  
 19:00 Dnevnik 2  
 20:00 Tv Bingo  
 20:45 Roditelji i djeca, serija  
 21:35 Turistička klasa  
 22:10 Otvoreno

22:45 Dnevnik 3  
 23:00 Vijesti iz kultura  
 23:20 Kuća od karata, serija  
 00:15 8. kat: Naj Hrvatska  
 01:00 Zabavna emisija  
 02:10 Satirikon  
 02:55 Dr. Oz, talk-show  
 03:40 Skica za portret  
 04:08 Turistička klasa  
 04:38 Hrvatska uživo  
 05:20 Otvoreno  
 05:50 Talijanska mlada



05:55 Sadie J., serija za djecu  
 06:31 Pjesmice i brojalice  
 06:33 Hej Dagi, crtana serija  
 06:41 Pjesmice i brojalice: Nije lako bubamaru  
 06:45 U vrtu pod zvijezdama  
 07:05 Simfolije  
 07:19 Pjesmice i brojalice  
 07:47 Moj mali poni  
 08:03 Žak i Kvak, crtana serija  
 08:15 Tajni dnevnik Patke Matilde: Alojzova selidba  
 08:32 Pssst... priča! Noćna pitanja  
 08:40 Vedranovi velikani  
 08:50 Sara i Patka  
 08:58 Ubojice između polova  
 09:26 Juhuhu junior  
 09:27 Prvi koraci  
 09:45 H2O: Uz malo vode!  
 10:10 Riječ i život: Životni križni put  
 10:40 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine

11:25 Capri, telenovela  
 12:20 Velečasni Brown, serija  
 13:05 Novi Zeland iz zraka  
 13:50 Prst providnosti, film  
 15:14 Reprizni program  
 15:30 Junak u kuhinji  
 16:00 Regionalni dnevnik  
 16:35 Velikani sporta  
 17:00 Bitange i princeze  
 17:35 Milostiva prije svega  
 18:05 Brodovi hranitelji  
 18:35 Dubine: Troglobionti  
 19:05 Kultovi životinja  
 19:20 Luda kuća  
 20:00 Špijun među pingvinima: Putovanje  
 20:51 Vrijeme na Drugom  
 21:00 Graham Norton i gosti  
 21:50 Vikinzi, serija  
 22:40 Viši inspektor Banks  
 00:10 Špijun među pingvinima  
 01:00 Velečasni Brown, serija  
 01:45 Velikani sporta  
 05:00 Noćni program



07:45 RTL Danas  
 08:25 Sve u šest, magazin

08:55 Legenda o Tarzanu  
 09:35 Ruža vjetrova  
 10:55 Pet na pet, kviz  
 12:05 Bibin svijet  
 12:35 Bibin svijet  
 13:10 Ruža vjetrova  
 14:15 Tisuću riječi  
 16:00 Andrija i Anđelka  
 16:30 RTL Vijesti, informativna emisija  
 17:00 Wipeout, game show  
 18:00 Sve u šest, magazin  
 18:30 RTL Danas  
 19:15 Pet na pet, kviz  
 20:00 Wipeout, game show  
 21:00 Wipeout, game show  
 21:50 Andrija i Anđelka, humoristična serija  
 22:15 RTL Direkt, informativna emisija  
 22:50 Andrija i Anđelka, humoristična serija  
 23:30 Kriza, humoristična serija  
 00:35 CSI, kriminalistička serija  
 02:20 Astro show  
 03:20 RTL Danas

## UTORAK 30.8.2016.



06:40 TV kalendar  
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska  
 07:00 Vijesti  
 08:05 Dobro jutro, Hrvatska  
 09:08 Heartland  
 09:56 Dvorci Loire: Dvorac Chaumont - dvorac koji budi osjećaje  
 10:52 Divlja Aljaska: Ljeto, dokumentarna serija  
 11:44 TV kalendar  
 12:00 Dnevnik 1  
 12:25 Talijanska mlada, telenovela  
 13:13 Dr. Oz, talk-show  
 14:00 McLeodove kćeri, serija  
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena: Igre od soli i ribe  
 15:10 Viktorijanska farma, dokumentarna serija  
 16:12 Roditelji i djeca  
 17:00 Vijesti u 17  
 17:15 TV kalendar  
 17:32 Hrvatska uživo  
 18:14 HAK - promet info  
 18:15 Odmori se, zaslužio si  
 19:00 Dnevnik 2  
 20:00 Roditelji i djeca, serija  
 20:50 Lice ljubavi, film  
 22:25 Otvoreno  
 23:00 Dnevnik 3  
 23:15 Vijesti iz kulture  
 23:33 Kuća od karata, serija  
 00:28 Osveta, američki film  
 01:53 8. kat: Inozemne nevjestice

02:38 Lice ljubavi, američki film  
 04:34 Hrvatska uživo  
 05:16 Otvoreno  
 05:46 Talijanska mlada, telenovela



05:55 Sadie J., serija za djecu  
 06:31 Pjesmice i brojalice  
 07:05 Simfolije  
 07:36 TV vrtić: Vješalica  
 07:46 Juhuhu  
 07:47 Moj mali poni  
 08:15 Tajni dnevnik Patke Matilde: Ljubomora  
 08:32 Pssst... priča! Klesar  
 08:57 Juhuhu junior  
 08:58 Ubojice između polova, dokumentarna serija  
 09:26 Juhuhu junior  
 09:27 Prvi koraci, dokumentarna serija  
 09:45 H2O: Uz malo vode!, serija za mlade  
 10:10 Svaki dan dobar dan: Ja deda!  
 10:40 Phil Spencer: Tajni agent za nekretnine  
 11:25 Capri, telenovela  
 12:20 Velečasni Brown, serija  
 13:05 Novi Zeland iz zraka: Središnji dio Južnog otoka  
 13:50 Boja kiše, američki film  
 15:30 Junak u kuhinji  
 16:00 Regionalni dnevnik  
 16:35 Velikani sporta  
 17:00 Bitange i princeze  
 17:35 Milostiva prije svega  
 18:05 Godine za pamćenje, dokumentarna serija  
 18:35 Dubine  
 19:05 Kultovi životinja  
 19:20 Luda kuća  
 20:00 Planet prirodnih čuda  
 21:00 Graham Norton i gosti  
 21:50 Vikinzi  
 22:40 Lewis, serija  
 00:10 Planet prirodnih čuda  
 01:00 Velečasni Brown



06:25 RTL Danas  
 07:05 Sve u šest, magazin  
 07:35 Lego Ninjago, animirana serija  
 08:15 Ruža vjetrova  
 09:20 Pet na pet, kviz  
 10:25 Wipeout, game show  
 11:40 Bibin svijet  
 12:15 Bibin svijet  
 12:50 Ruža vjetrova  
 13:45 Budva na pjenu od mora  
 14:50 Kriza  
 15:20 Andrija i Anđelka  
 15:55 Andrija i Anđelka

16:30 RTL Vijesti  
 17:00 Wipeout, game show  
 18:00 Sve u šest, magazin  
 18:30 RTL Danas  
 19:10 RTL Vrijeme  
 19:15 Pet na pet, kviz  
 20:00 Wipeout, game show  
 21:00 Wipeout, game show  
 21:50 Andrija i Anđelka  
 22:15 RTL Direkt  
 22:50 Andrija i Anđelka  
 23:30 Kriza, humoristična serija  
 00:00 Kriza  
 00:35 CSI  
 01:30 CSI  
 02:20 Astro show  
 03:20 RTL Danas

## SRIJEDA 31.8.2016.



06:40 TV kalendar  
 06:55 Dobro jutro, Hrvatska  
 07:00 Vijesti  
 09:08 Heartland, serija  
 09:56 Dvorci Loire: Dvorac Cheverny - Obiteljski dvorac  
 10:52 Divlja Aljaska: Zima, dokumentarna serija  
 11:44 TV kalendar  
 12:00 Dnevnik 1  
 12:25 Talijanska mlada, telenovela  
 13:13 Dr. Oz, talk-show  
 14:00 McLeodove kćeri, serija  
 14:48 Jelovnici izgubljenog vremena  
 15:10 Viktorijanska farma, dokumentarna serija  
 16:12 Roditelji i djeca  
 17:00 Vijesti u 17  
 17:15 TV kalendar  
 17:32 Hrvatska uživo  
 18:14 HAK - promet info  
 18:15 Odmori se, zaslužio si  
 19:00 Dnevnik 2  
 20:00 Roditelji i djeca  
 20:50 Najljepša je zemlja moja  
 22:25 Otvoreno  
 23:00 Dnevnik 3  
 23:15 Vijesti iz kulture  
 23:33 Kuća od karata  
 00:28 8. kat: Dalmatinci ne plaću  
 01:43 Šušur  
 02:28 Najljepša je zemlja moja  
 03:55 Reprizni program  
 04:43 Hrvatska uživo  
 05:25 Otvoreno  
 05:55 Talijanska mlada



06:45 U vrtu pod zvijezdama  
07:05 Simfolije  
07:13 Danica i skočimiš  
07:19 Pjesmice i brojalice  
07:23 Vrtuljci, crtana serija  
08:32 Pssst... priča! Princeza  
08:40 Vedranovi velikani:  
Leon Knežević  
08:50 Sara i Patka  
08:58 Ubojice između polova  
09:27 Prvi koraci  
09:45 H2O: Uz malo vode!  
10:10 Svaki dan dobar dan  
10:40 Phil Spencer  
11:25 Capri, telenovela  
12:20 Velečasni Brown, serija  
13:05 Novi Zeland iz zraka  
13:50 Garage Sale Mystery  
15:14 Reprizni program  
15:30 Junak u kuhinji  
16:00 Regionalni dnevnik  
16:35 Velikani sporta  
17:00 Bitange i princeze  
17:35 Milostiva prije svega  
18:05 Godine za pamćenje  
18:35 Dubine: Put pod more  
19:05 Kultovi životinja  
19:20 Luda kuća  
20:00 Top Gear  
21:00 Graham Norton i gosti  
21:50 Vikinzi, serija  
22:40 Lewis, serija  
00:10 Top Gear  
01:00 Velečasni Brown, serija  
01:45 Velikani sporta, serija  
02:10 Noćni program



06.25 RTL Danas  
07.05 Sve u šest, magazin  
07.35 Lego Ninjago

08.15 Ruža vjetrova  
09.20 Pet na pet, kviz  
10.25 Wipeout, game show  
11.40 Bibin svijet  
12.15 Bibin svijet  
12.50 Ruža vjetrova,  
dramska serija  
13.45 Budva na pjenu od  
mora, humoristična  
dramska serija  
14.50 Kriza, humoristična  
serija  
15.20 Andrija i Anđelka,  
humoristična serija  
16.30 RTL Vijesti,  
informativna emisija  
17.00 Wipeout, game show  
18.00 Sve u šest, magazin  
18.30 RTL Danas,  
informativna emisija  
19.15 Pet na pet  
20.00 Wipeout, game show  
21.50 Andrija i Anđelka,  
humoristična serija  
22.15 RTL Direkt,  
informativna emisija  
22.50 Andrija i Anđelka,  
humoristična serija  
23.30 Kriza,  
humoristična serija  
00.35 CSI, kriminalistička  
serija  
02.20 Astro show,  
emisija uživo  
03.20 RTL Danas,  
informativna emisija

**ČETVRTAK  
1.9.2016.**



06:40 TV kalendar  
06:55 Dobro jutro, Hrvatska  
07:00 Vijesti  
08:05 Dobro jutro, Hrvatska  
09:08 Heartland, serija  
09:56 Dvorci Loire: Dvorac i  
tvrđava: Chinon i  
okolica  
10:54 Čudesne žabe  
11:44 TV kalendar  
12:00 Dnevnik 1  
12:25 Talijanska mlada  
13:13 talk-show  
14:00 McLeodove kćeri, serija  
14:48 Jelovnici izgubljenog  
vremena: Okusi  
gusarske komune  
15:10 Viktorijanska ljekarna  
16:12 Roditelji i djeca  
17:00 Vijesti u 17  
17:15 TV kalendar  
17:32 Hrvatska uživo  
18:14 HAK - promet info  
18:15 Odmori se, zaslužio si  
19:00 Dnevnik 2  
20:00 Roditelji i djeca, serija  
20:45 I to je Hrvatska  
21:05 Ljubav je u zraku,  
francuski film  
22:45 Otvoreno  
23:20 Dnevnik 3  
23:35 Vijesti iz kulture  
23:53 Kuća od karata  
00:48 8. kat: Žene izvan  
konvencije  
02:03 Šušur  
02:48 Ljubav je u zraku, film  
04:14 Reprizni program  
04:48 Hrvatska uživo  
05:30 Otvoreno



05:55 Sadie J.  
06:30 Juhuhu  
09:45 H2O: Uz malo vode! ,  
serija za mlade  
10:10 Svaki dan dobar dan:  
Preživjeti prometnu  
nesreću  
10:40 Phil Spencer:  
Tajni agent za nekretnine  
11:25 Capri, telenovela  
12:20 Velečasni Brown, serija  
13:05 Novi Zeland iz zraka:  
Južni dio Sjevernog  
otoka i vulkanska  
visoravan,  
dokumentarna serija  
13:50 Ondje gdje raste crvena  
paprat, američki film  
15:13 Kratki dokumentarni  
film  
15:30 Junak u kuhinji,  
dokumentarna serija  
16:00 Regionalni dnevnik  
16:35 Velikani sporta,  
dokumentarna serija  
17:00 Bitange i princeze,  
humoristična serija  
17:35 Milostiva prije svega  
18:05 Godine za pamćenje,  
dokumentarna serija  
18:35 Dubine: Potopljeno  
blago, dokumentarna  
serija  
19:05 Kultovi životinja, kratki  
dokumentarni film  
19:20 Luda kuća  
20:00 Gradnja antičkog grada:  
Rim, dokumentarni film  
21:01 Vrijeme na Drugom  
21:10 Graham Norton i gosti  
- talk-show  
22:00 Vikinzi  
22:50 Lewis, serija

00:20 Gradnja antičkog grada:  
Rim, dokumentarni  
film  
01:20 Velečasni Brown  
02:05 Velikani sporta,  
dokumentarna serija  
02:30 Noćni glazbeni  
program - Spotovi



06.25 RTL Danas,  
07.05 Sve u šest, magazin  
07.35 Lego Ninjago  
08.15 Ruža vjetrova  
09.20 Pet na pet, kviz  
10.25 Wipeout, game show  
11.40 Bibin svijet  
12.15 Bibin svijet  
12.50 Ruža vjetrova  
13.45 Budva na pjenu od  
mora  
14.50 Krizadrija i Anđelka  
16.30 RTL Vijesti  
17.00 Wipeout, game show  
18.00 Sve u šest, magazin  
18.30 RTL Danas  
19.10 RTL Vrijeme,  
informativna emisija  
19.15 Pet na pet, kviz  
20.00 Wipeout, game show  
21.50 Andrija i Anđelka,  
humoristična serija  
22.15 RTL Direkt,  
informativna emisija  
22.50 Andrija i Anđelka,  
humoristična serija  
23.30 Kriza  
00.35 CSI  
02.20 Astro show  
03.20 RTL Danas  
04.00 Kraj programa

## HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 minuta na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati a emisija iz kulture *Svjetionik* nedjeljom od 16.30 sati.

Polusatna emisija na hrvatskom jeziku emitira se subotom s početkom u 21 sat na Radio Novom Sadu.

## GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

## ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 Mhz).

## HRVATSKA PANORAMA NA TELEVIZIJI YU ECO

Program obuhvaća informativnu petominutnu emisiju *Cro info vijesti*, koja se prikazuje radnim danima nakon Info bloka ove televizije u premijernom i tri reprizna termina (15.30, 19.15, 22.15, 00.15 sati). Polusatna društveno-politička emisija *Motrišta* emitira se četvrtkom od 22.30 sati, a reprizira ponedjeljkom od 9 sati. Kolaž emisija s pregledom tjedna iza nas pod nazivom *Hrvatska panorama* emitira se subotom od 11 sati.

## PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

### HEMA ZA RADNE DANE:

**18.00 - 19.00**

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov prilog *Bolja Srbija* • Agencijske vijesti iz RH • Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični savjetnik *Govorimo hrvatski*

**19.00 - 19.30**

• Poetski predah • *Popularne melodije* - zabavna glazba (ponedjeljkom) • *Na valovima hrvatske glazbene tradicije* - narodna glazba (utorkom) • *Veliki majstori glazbe* - ozbiljna glazba (srijedom) • *Rock vremeplov* (četvrtkom) • *Minute za jazz* (petkom)

**19.30 - 20.00**

• *Europski magazin* - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom) • *Kulturna povijest* (utorkom) • *Znanjem do zdravlja* (srijedom) • *Razmišljanje dopušteno* (četvrtkom) • *Tjedni vodič* (petkom)

**20.00 - 20.30**

• *U pauzi o poslu* (ponedjeljkom) • *Aktualije* (utorkom) • *Otvoreni studio* (srijedom) • *Kultur café* - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom) • *Vodič za moderna vremena* - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

**20.30 - 21.00**

• Narodna glazba • Blic vijesti i odjava programa

**HEMA ZA DANE VIKENDA:  
Subota**

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba  
• 18.15 *Vojvođanski tjedan*  
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan  
• 19.00 *Vjerska emisija*, duhovna glazba  
• 20.00 Divni novi svijet  
• 20.55 Odjava programa

### Nedjelja

• 18.00 Najava programa, Vijesti dana  
• 18.10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)  
• 18.30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan  
• 19.30 *Putnici kroz vrijeme* emisija za djecu Hrvatskoga radija  
• 20.00 *Hrvatska izvan domovine* - emisija Pitomog radija iz Pitomače (RH)  
20.55 Odjava programa



104,4 Mhz



## U NEKO LIKO SLIKA

## Dječji uradci



## IZ IVKOVIĆ ŠORA

## Litovanje



Piše: Branko Ivković

Faljnīs čeljadi, jevo da vam isripovidam, nisam mogo dočekat da svane kad sam čuo da se na Paliću opet otvorijo onaj velik badeg s vrućom vodom – znate onom što liči sve bole. Sićam se još kad se to prvi put otvorilo, bilo svita nisi mogo dat odvida. A veli mi Joso da je to već koji

misec, još prid vršidbu otvorito. Kaže mi da zato kasnim s vistima što čitam stare novine. Pa nek, nemam novaca za nove pa pokupim kojidi, kod berbera, u čekaoni kod doktora, al sam informisan, što bi kazli.

E baš zato što mi se izrugivadu ja rešijo da prvi iz Ivković šora dospijem tamo. Lipo podmazo lanac da ne škripi, napakovali mi malo ila, jedno po pučke, samun kruva, kojikake salate, tog sad imade puna bašča i ajd na put. Sad je doduše fajn dobro tirat kroz varoš, imade staza za bicigle skroz do Palića, al kad smo najišli tamo posli na oni veliki dućana što prodajedu sve moguće iz bilog svita, a većinom boflu, vidili smo lip velik komad voćnjaka. Čeljadi moja, moro sam stat da me ne priguši, tako me stislo u prsima, imo sam šta vidit. Lip velik voćnjak sav siroma u parlogu, pun trave do vrata i to fajim dugačkom čeljadetu. A one vočke kugod da su žive sirote, pune roda, jabuka do jabuke, pa kugod da kažedu, smilujte se čeljadi nemojte nas napuštiti. Kaki smo postali to je bogu plakat, mandravi i aljkavi i ništa nam nije sveto, samo gledamo niki kapitel. Izim ti ovaj nov način življenja, ta mi idemo skroz u trvalo, valjdar kaka družba lako ćemo bacila oko na tu njivu pa će je kupit i privatizovat, dabome zabadavad.

Tiram dalje ovu moju biciglu i mudrujem... Ta zašto se to tako vrime okrenilo, pa majkuša mu njegovog i druge države su se privrnile iz socijalize u kapitalizu al nisu borme dale da njim se sve staro uništi. Ovo samo kod nas imade! Nimi se niko više ni išlo banjat, al očo sam, bar sam malo vratijo volju. Baš sam se niki razgalijo kad sam vidijo da su se čeljad baš dosta paštrila i fajn dotirala tu banju. Radidu sve slavine i tušovi, još i klizaljka za dicu je metnita nova, a na tri mista imade i oni što se zovedu vođeni masažeri. Doduše, ja nisam znao šta je to, vidim da čeljad iđedu pod to i voda ji zaliva, a i ja očo probat. Kad me onda onaj mlaz oplevo po leđima čeljadi moja, ta kugod da me kogod opalijo dračovom tačkom po leđi. Da sam mogo od vode što je do vrata skoro odskočit, skočijo bi čak napolje priko ogrede. Al me ova mija ismijala: »Tako ti i triba kad svudank moraš strpat nos«, veli mi, »vidla žaba di se konj potkiva pa i ona digla nogu«. Ja sam vam taki, za kog andraka sam i išo, pribiciglovo taki put ako neću sve probat hasnirat, pa makar i nagajso. Eto baš smo se lipo proveli, niko nije pcovo cinu žita i cincokreta, stari kuruza, niko nije raspravljo o pulitiki i sijanju žita s tavana, mitrađu i josagu. E borme ću svake nedlje nač vrimenta pa otić, baš sam se lipo provađo. Jedino ću morat stisnit oči pokraj onog voćnjaka... Ajd zbogom.



BAČ IVIN ŠTODIR

# Ne mož' uvijek ni žmurit

Bač Iva već omatorijo, al još mu u srcu varoš u koju išo na veću škulu. Malo, malo, pa se siti ti dana. Ni stojo u varoši, u škulu svaki dan išo na ajzibanu. Ka se siti ti dana, ne može a da se ne naškobi. Nisu to bili ajzibani ko vi danas. Išlo nikoliko drveni vagona, a vukla ji Mariška. Izdaleka se moglo vidit kako je se puši iz odžaka i čut kako fička ka prolazi nuz bok-ternicu. I uvijek bila gužva, samo što nisu jedno na drugomu stojali. Mala, crna, sva nikaka, ka se krene ko da stenje a vagone bi škripale ko da će se raspast.



Piše: Ivan Andrašić

Taman ka bi se zauftala kako triba, već se morala počēt sustavljat, ide komšijcko selo. I štacija bila drugača neg danas. Uviek bila friško okrečana, čekaonica zimi ugrijana, nužnik se redovno ribo. Cvita na sve strane, štreke čiste o skretnice do skretnice, ni traga o kake travčice. A štrekari, o rampadžija do noga u crvene šepe lipo navučeni, košulje ispeglane, kravacle zategnite, cipele naviksane i oglan-cane. I svi friško obrijani. Ka unideš u ajziban i sidneš, kondukteri bi se krenili, svakomu nazvali dobro jutro, jal dobar dan, jal dobro večē, koje već doba bilo, pa bi istom onda iskali kartu za probušit. Ako kogod ne bi imo kartu, ni jim bilo ni napameti uzet novce i ne dat mu ništa. Iz torbice bi izvadili nikaku pisanku, pa bi ispisali što triba, cidulju dali nomu što nema kartu i istom onda uzeli novce. I uredno bi vraćali koliko je tribalo, za se nisu smili uzet ni dinar radaša. Za tako štogoda bi se uredno letilo s posla. Vima danas veći radaš neg nadnica. A ritko koji i obrijan. Bač Iva oduviek voljijo sidit nuz pendžer, još otkad ga ko dite pokojna baka ka ide u varoš znala š njom povest. Voljijo se zagledat, pa se samo čudi kako to, ko da ajziban stoji, a bandere i sve okolo prolazi nuž nji, a no u daljine, ope, ide tamo kud bi oni tribali it. Potli, ka već išo u varoš na škole, ritko bi sidijo. Mater i dada ga odmalena učili da se, ako u ajzibanu kako starije čeljade stoji, triba dignit i pripušćat mu misto. A zno da se ne bi najlipše provejo ako bi dada čo da on sidijo, a kakaogod starije čeljade nuž njega stojalo. Danas dica drugača. Zaboravila na ajzibana, više idu na avtobusa. Već na štacije se uviek samo gurku i gledu kako uvatit mista za sist. Kršteno čeljade ne može ni unit, uviek ga izgurku dalje od vrati. Povatu mista za sidit, a ni napamet jim ne spada da se dignu kake bake jal dide, još znadu i nevaljano odvratit ako jim kogod štogod kaže. A divan, Bože sačuvaj. Cuju. Tako ji vada naučili njevi dade i matere. Bač Iva vada brog toga ni dan danas ne volji avtobuse. A i komotniji u ajzibanu. Prvač ope išo u varoš. Ko doktorice brzo svršijo, pa ošo na štaciju. Sijo na klupu, gleda okolo, pa ga uvatila i nikaka tuga. Prid očima mu na lipa štacija, puna cvita, čisti nužnik, naškobiti i uredni štrekari, al samo ka zažmuri. Šćim otvori oči, vidi korov na štreka, koikako navučene, izgužvane i namrgodite štrekare. Svi samo landru vamo namo, ko da bižu jedno o drugoga. Baš se vidi da nemu nikaka posla. A ka se digo i ošo rad sebe, nužnik zaključan.

26. kolovoza 2016.

## MISLI POZNATIH

- **Bjelinski:** Ima istina u koje nije dobro vjerovati.
- **Molliere:** Što više volimo prijatelje, manje im laskamo.
- **Tagora:** Najbolja uporaba riječi je šutnja.

## KVIZ

Anka Krizmanić

Koje godine i gdje je rođena hrvatska slikarica **Anka Krizmanić**?

Tko ju je prvi podučavao umjetnosti?

Kada su nastali njezini prvi značajniji radovi?

Kojim je portretom skrenula pozornost znalaca umjetnosti?

Koju je slikarsku školu pohađala?

Što je još pored slika vješto izrađivala?

Gdje se nastavila umjetnički usavršavati?

Koliko je radova zabilježila u svom katalogu?

Kada i gdje je umrla Anka Krizmanić?

Rođena je 10. ožujka 1896. godine u Omilju.  
Hans Schmitzer, restaurator porculana  
Iz njezinih srednjoškolskih dana  
Portretom bake Cecilije  
Krizmanovu slikarsku školu  
Dvoreze  
U Dresdenu  
5761  
Umrla je 2. studenoga 1987. godine u Zagrebu.

## FOTO KUTAK



samo što ne polete

## VICEVI

Žena traži nešto po kući:

- Što tražiš – upita je muž
- Knjigu *Kako doživjeti stotu*?
- Bacio sam je u smeće – odgovara muž.
- Zašto?
- Jučer ju je tvoja mater počela čitati!

## POGLED S TRIBINA

## Dvojac

Na nedavno završenim Olimpijskim igrama u Rio de Janeiru u disciplini dvojac na pariće dominirala su braća **Sinković**, opravdala status prvih favorita i osvojila zlatnu medalju. U Prvoj hrvatskoj nogometnoj ligi već godinama dominira dvojac *Dinamo* i *Rijeka*, s time što na kraju prvenstvo uvijek uzima zagrebačka momčad. Toj svojevrsnoj mrtvoj utrci, kako stvari stoje na početku novoga prvenstva, ponovno ćemo svjedočiti u sezoni 2016./17. Jer,



nakon šest odigranih kola jedine dvije neporažene momčadi su *modri* i *bijeli*, pravdati na vrhu tablice s 16 osvojenih bodova. Svoju superiornost u odnosu na »vječitog trećeg« *Hajduka* dokazali su već u prvom ogledu sa splitskim rivalom za najviše pozicije, uvjerljivim pobjedama (4:0 i 4:2) i to još na gostujućem Poljudu.

Sve viđeno, u svezi *Dinama* i *Rijeke*, polazi ponajprije od dubine klupske kase i mogućnosti stvaranja jake momčadi s kvalitetnim pričuvcama. Sezona dugo traje i duga klupa je osnovna pretpostavka za mogućnost kontinuiranog bilježenja pozitivnih rezultata bez kojih, opet, nema ni visokog plasmana. Još pogotovo ako se (*Dinamo*) mora igrati na dvije domaće fronte (prvenstvo i kup) te na velikoj europskoj sceni (Liga prvaka ili Liga Europe).

Zanimljivo je kako su na početku nove sezone dva glavna rivala za naslov prvaka gotovo posve izjednačeni (broj bodova i gol razlika +10), što dodatno potvrđuje kako nam predstoji zanimljiva prvenstvena jesen. Naravno, »oslobođena« europskih obveza *Rijeka* će vrebati svaki *Dinamov* potencijalni kiks uvjetovan zamorom od teških euro ispita (sve ovisi u kojem će se natjecanju nadmetati) i nastojati ga bodovno materijalizirati.

Nogometna jesen pred nama će u svakom slučaju biti izuzetno zanimljiva, jer pored domaćeg prvenstva i europskih susreta, počinje i kvalifikacijski ciklus za sljedeće Svjetsko prvenstvo u Rusiji 2018. godine. Petog rujna u Zagreb stiže Turska, nažalost pred praznim tribinama stadiona u Maksimiru.

No, to je već neka druga priča...

D. P.

## NOGOMET

## Rijeka nadvisila Hajduk

Vodeća momčad 1. HNL *Rijeka* je na gostovanju pobijedila *Hajduk* (4:2) i zadržala bodovnu izjednačenost s *Dinamom* koji je svladao *Split* (1:0) u šestom prvenstvenom kolu.

Ostali rezultati: Inter – Lokomotiva 2:1, Slaven – Osijek 2:3, Cibalia – Inter 1:1.

Tablica 1. HNL: Rijeka, Dinamo 16, Osijek 13, Hajduk 10, Slaven 9, Inter 5, Cibalia, Split, Istra 1961 3, Lokomotiva 2.

## Popis za susret protiv Turske



Izbornik hrvatske nogometne reprezentacije **Ante Čačić** objavio je popis nogometaša na koje računa za prvi susret kvalifikacija za plasman na SP u Rusiji 2018. godine koji se 5. rujna u Zagrebu igra protiv Turske.

Vratari: **Danijel Subašić** (*Monaco*), **Lovre Kalinić** (*Hajduk*), **Ivan Vargić** (*Lazio*).

Branici: **Šime Vrsaljko** (*Atletico Madrid*), **Vedran Ćorluka** (*Lokomotiv*), **Domagoj Vida** (*Dynamo Kijev*), **Dejan Lovren** (*Liverpool*), **Ivan Strinić** (*Napoli*), **Josip Pivarić** (*Dinamo*), **Tin Jedvaj** (*Bayer Leverkusen*).

Vezni: **Luka Modrić** (*Real Madrid*), **Ivan Rakitić** (*Barcelona*), **Ivan Perišić** (*Inter*), **Milan Badelj** (*Fiorentina*), **Mateo Kovačić** (*Real Madrid*), **Marcelo Brozović** (*Inter*), **Marko Rog** (*Dinamo*), **Ante Ćorić** (*Dinamo*).

Napadači: **Marko Pjaca** (*Juventus*), **Duje Ćop** (*Sporting Gijon*), **Mario Mandžukić** (*Juventus*), **Nikola Kalinić** (*Fiorentina*), **Andrej Kramarić** (*Hoffenheim*).

## TENIS

## Čilić osvojio Cincinnati

Pobjedom u finalnom susretu protiv Britanca **Murraya** (6:4, 7:5) najbolji hrvatski tenisač **Marin Čilić** je osvojio svoj prvi turnir iz Masters serije 1000. Nakon **Gorana Ivaniševića** i **Ivana**



**Ljubičića**, Čilić je treći hrvatski tenisač koji je uspio osvojiti naslov na ovim turnirima koji su po snazi odmah iza Grand Slamova. Uspjeh hrvatskog tenisa u Cincinnatiju upotpunio je **Ivan Dodig** koji je u paru s Brazilcem **Melom** osvojio naslov pobjedom protiv kombinacije **Rojer/Tecau** (7:6, 6:7, 10:6).



**Izdajem** apartmane u Novom Vinodolskom.  
www.apartmani-karasic.com

**Prodaje** se trosoban stan od 73 m<sup>2</sup>, dvije terase, renoviran, prijeko od Hrvatskog konzulata u nase-lju Tokio. Ima kablovsku, CG,... Cijena 46.000 eura. Tel.: 069 2052608.

**Prodajem** kuću u Subotici, Beogradski put 30. Visoka prizemnica sa suhim ulazom. Građena početkom XX. stoljeća za veleposjednike. 4 sobe 114 m<sup>2</sup>, dvorište 5 ari, pomoćne zgrade. Kišni i kopani bunar, štala za konje, podrum, tavan. Za tvrtke, atelje, umjetničke radionice i drugo. Cijena 80 tisuća eura. Tel.: 063 8765 071.

**Mijenjam ili prodajem** veće leandere u boji i limun, koturaljke, muške čačšire s prslukom, kožne čizme, koš, šešire, šubare, kaput i žensko bunjevačko ruvo (i sefiri), razne marame, sto i stolice, tepisi i ekskluzivna italijanska vjenčanica od čipke, muške košulje, sanduk za postelji-nu, mesnate svinje 100-150 kg i 5,5 t soje (upotrebljiva i za sjeme). Tel.: 024 532570 ili 060 0532570.

**Prodaju** se koturaljke, stolovi i stolci, bunjevačka ruva – svila i sefiri, marama, pregače, ponjave, čaršavi, muške čačšire i prsluk, čizme, šeširi, nova el. kosilica, tepisi i staze. Tel.: 024 528 682.

**Prodaje** se dvosoban stan (51 m<sup>2</sup> + terasa) s odličnim rasporedom prostora na Prozivci. Stan se redovito održava i sačuvan je. Ima klimu, kablovsku i daljinsko grijanje. Cijena 28.000 eura (nije fiksno). Tel.: 064 2498244.

**Izdajem** (od 1. 9.) 2-soban namješten stan (3 kreveta+pomoćni ležaj, plinsko grijanje, blizina tramva-ja) u Zagrebu, Folnegovićevo naselje. Cijena: 250 eura. Tel.: 063 8820654, 065 6081194. +385 92 1770196.

**Hitno prodajem** mali moto-kultivator, marke VALPADANO s frezerom, 10 KS. Tel.: 062 86 87964.

**Potrebni radnici** za rad u novoj tvornici u Slovačkoj. Tel.: 064 4109369

**Prodajem** veći 1 S, integralova zgrada, parketiran, s malim barom, IV. kat, 2 lifta, podrum, cg, adsl, kds tv i interfon. Tel.: 062 8900458.

**Prodaje** se apartman od 36 m<sup>2</sup> u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.

**Prodaje** se muška kožna jakna vel: 56 braon boje, nova. Tel.: 064 4618006.

**Prodajem** perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetkom krevetninom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.

**Prodajem** trodijelni orman – mahagonij, regal iz četiri dijela, dva garderobna i dvije vitrine, kauč, fotelju i dva taburea. Tel.: 024 4561752, 064 3051513.

**Prodajem** stroj šivanje marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.

**Prodajem** ručno štrikači stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.

**Prodajem** poslovni prostor u centru grada cca, 350 m<sup>2</sup> na tri nivoa. Inf. 069 2887213.

**Izdajem** garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva đaka ili studenta. Lokacija Zemun Tel.: 011 3077036.

**Prodaje** se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.

Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.

**U Somboru prodajem** kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za Zagreb (stan ili kuća) – centar. Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

**Izdajem** stan na Srednjacima, Zagreb, 25m<sup>2</sup>, topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

**Izdajem** apartman Silver u Zadru za 2 (+1) osobe s opremljenom kuhinjom i kupaonicom, klimatiziran, TV, Wi-fi. Na raspolaganju je vrt sa sjedećom garniturom i roštiljem. Osiguran parking. Mogućnost dodatnog ležaja ili kunice. Udaljeno 5 min autom od plaže (Borik) te 10 min od centra grada. U neposrednoj blizini nalazi se nekoliko većih shopping centara. Cijena apartmana iznosi 40 eura/dan. Kontakt HR: Juraj 00385955110573, e-mail: phohnjec.ph@gmail.com, Kontakt SRB: Andrej 0641583637

**Uzimam** zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 meteri po jutru. Tel.: 064 305 14 88

MAKARSKA: Iznajmljujem sobe s balkonom, kupaonom, hladnjakom, kao i upotreba kuhinje za ljeto 2016. god. Cijena povoljna. Tel.: 060 6331910.

**Potrebno** udomljavanje 3 mace na jednu godinu – sterilizirane, cijepjene. Potreban ambijent kuća s dvorištem, može i u Zemunu. Želim biti u kontaktu s osobama koje mi žele pomoći u ovome. Tel.: 065 2672086 Rupić.

**Prodaje** se kuća u Bačkom Bregu na 11 ari placa, održavana s nusprostorijama, uknjižena, bez tere-ta. Tel.: 064 1535064, 025 809156.

## Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi

### VAŽI DO 2. 9. 2016.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo



Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com



HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, vrši prodaju slika svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, ul. Preradovićeve 4. radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

# AKCIJA!

# SG

# internat

već od  
**649** din



TIPPNET  
SUBOTICA KARAOORDEV PUT 2 TEL: 024/555785  
WWW.TIPPNET.RS

## NOGOMET

## POBJEDA BAČKE 1901

**SUBOTICA** – Nogometaši *Bačke 1901* osvojili su, pobjedom protiv *Sloge* iz Temerina (2:1) prve bodove u novoj sezoni prvenstva Srpske lige skupina Vojvodina. U sljedećem kolu, u subotu 27. kolovoza, crveno-bijeli gostuju kod *Cementa* u Beočinu.

## PORAZ TAVANKUTA

**ODŽACI** – Nakon pobjede u prvom kolu u derbiju protiv *Subotice* (2:1), *Tavankut* je na gostovanju kod *Tekstilca* pretrpio prvi poraz (1:2) u prvenstvu Vojvođanske lige skupina Sjever. U nedjelju, 28. kolovoza, od 16.30 sati u Tavankutu gostuje *Budućnost* iz Gložana.

U NOVO PRVENSTVO  
S NOVIM TRENEROM

**SONTA** – Sončanski *Dinamo* će i naredno prvenstvo odigrati u najnižoj, Međuopćinskoj nogometnoj ligi Sombor – Apatin – Kula – Odžaci, 2. razred. U prvom kolu, 28. kolovoza, ugostit će povratnika u ligu, *Panoniju* iz Lalića, koja se zbog financijske krize nije natjecala dvije sezone. Kako je **Vinko Đanić** dao neopozivu ostavku, Sončani u novo prvenstvo ulaze s novim trenerom **Željkom Tadijanom**.

I. A.

## AMBICIOZNI MONOŠTORCI

**MONOŠTOR** – Natjecanje u Međuopćinskoj ligi Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 1. razred nogometaši *Dunava* iz Monoštora započet će u nedjelju, 28. kolovoza, gostovanjem u Kuli, kod NK *Kula*. Po pokazanom u pripremnim utakmicama Monoštorci su blagi favoriti.

I. A.

## KUGLANJE

## BEOGRAĐANIMA JUNAKOVIĆ KUP

**APATIN** – U danima proteklog vikenda, od 19. do 21. kolovoza, u Banji Junaković je održan V. međunarodni Junaković Kup u kuglanju. Na ovogodišnjem turniru sudjelovale su ekipe iz Republike Srbije, BiH i Republike Hrvatske. Prvo mjesto osvojila je ekipa KK *Crvena zvezda* iz Beograda, drugoplasirana je ekipa KK *Kordun* iz Kljajićeve, a trećeplasirana ekipa KK *Kandit* iz Osijeka.

I. A.

## RUKOMET

POMLAĐENE SONĆANKE  
S NOVIM TRENEROM

**SONTA** – Pripreme za novu natjecateljsku sezonu u TRLS – skupina Srijem – Južna Bačka, rukometašice ŽRK *Sonta* započele su s novim trenerom, **Stevanom Mihaljevim**. U sezonu 2016/17. taj-



funke ulaze drastično pomlađene. Najstarije i najiskusnije igralice u ekipi bit će kapetan, osamnaestgodišnja **Monika Čonka** i njezina zamjenica, godinu dana mlađa **Jovana Tančik**.

I. A.

## TENIS

## POBJEDNIK TOMISLAV BRKIĆ

**SUBOTICA** – Trinaesto izdanje ITF Futures turnira *Subotica Open*, igrano na terenima TK *Spartak* u Dudovoj šumi, završeno je u nedjelju, 21. kolovoza, finalnim susretom u kome je **Tomislav Brkić** (BiH) pobijedio **Ljubomira Čelebića** (CG) s 6:4, 6:2.

## HRVANJE

## DOČEK DAVORA ŠTEFANEKA

**SUBOTICA** – Osvajaču jedine pojedinačne zlatne medalje za Srbiju na Olimpijadi u Rio de Janeiru, hrvaču **Davoru Štefaneku** upriličen je svečani doček u subotu, 21. kolovoza, na balkonu Gradske kuće u Subotici. Obraćajući se brojnim sugrađanima



koji su ga došli pozdraviti olimpijski šampion je rekao sljedeće: »Pred vama imam veću tremu nego što sam je imao na Olimpijadi. Subotica ima najbolje sportaše na svijetu i to ne samo među hrvačima. Hvala vam svima na beskrajnoj podršci i moram da se zahvalim Hrvачkom klubu *Spartak* koji me je ponovno primio«, poručio je Davor Štefanek, dodajući još: »Obećao sam ovu medalju i ispunio sam obećanje, a nadam se da ste svi vi uživali. Ovo je nešto posebno, ovo je san svakog sportaša!«



MONIKA ČONKA, RUKOMETAŠICA, SONTA

# Ključna igračica

*Ljubimica navijača ŽRK Sonta nesporni je lider i kapetan nove generacije djevojaka poniklih u rukometnoj sekciji OŠ Ivan Goran Kovačić*

U natjecateljskoj sezoni 2016./17. ekipa Ženskog rukometnog kluba *Sonta*, član TRLS-a, skupina Srijem-Južna Bačka, igrat će u pomlađenoj postavi, s novim trenerom **Stevanom Mihaljev** i s novim kapetanom, osamnaestogodišnjom **Monikom Čonkom**. Ova kršna djevojka za svega nekoliko godina prošla je put od najmlađe cure u prvoj ekipi, do najstarije i novog kapetana.

## BORAC BEZ MANE I STRAHA

Monika se s rukometnom loptom druži 6 godina, od toga posljednje četiri u klubu. »Znate kako je to s djevojčicama u ludim godinama. Škola mi je išla dobro, bila sam i učenik generacije. Voljela sam knjigu, ali i sport. Bila sam u više sekcija, karate sam trenirala odmalena, tek kasnije je prevladala ljubav prema rukometu. Nakon dvije godine nastupanja za reprezentaciju škole, pozvana sam i priključila sam se treninzima ŽRK *Sonta*. To mi je dalo neku

dodatnu energiju. Bila sam vrlo ponosna što sam najmlađa u ekipi i što treniram i igram s djevojkama starijim od sebe. Njihovu igru pomno sam pratila s klupe, upijala svaki potez. Tadašnjem treneru, **Goranu Matiću**, bila sam zahvalna za svaku minutu provedenu u igri«, priča o svojim rukometnim počecima Monika. Povećanjem minutaže u utakmicama Monika postaje i ljubimica navijača ŽRK *Sonta*. Borac bez mane i straha, nikada nije štedjela ni sebe ni protivnice. Vrlo darovita, ali i sklona upornom radu, odnosno redovitom treniranju, Monika je iz dana u dan vidno napredovala. »Mislim da mi je sve ovo urođeno. Jedino mi je žao što zbog školskih obveza nisam bila u prilici odraditi sve treninge. Da jesam, lopta bi me bolje slušala. Istina, darovitost je vrlo bitna u razvoju svakog sportaša, ali za visoke domete uporan rad je još bitniji. Bez rada, bez stege u igri, bez kolektivnoga duha, nema uigranosti i nema uspjeha u ekipnim sportovima. Najbolja potvrda ove teze je ta što smo u sezoni u kojoj smo postigle najviše uspjeha, najre-



dovitije i trenirale. Ovoga ljeta smo na nekom novom početku, **Jovana Tančik** i ja ostajemo najstarije prvotimke i predvodnice mladoga vala. Osjećam se malo neobično što sam najstarija u ekipi, a s druge strane, drago mi je što mogu prenijeti neko svoje znanje i iskustvo na mlađe suigračice. Eto, za svega nekoliko godina ponavlja se situacija iz vremena kad sam ja bila početnik, odnosno kad je došlo do prethodne smjene generacija«, kaže Monika.

## ŠKOLA I SPORT

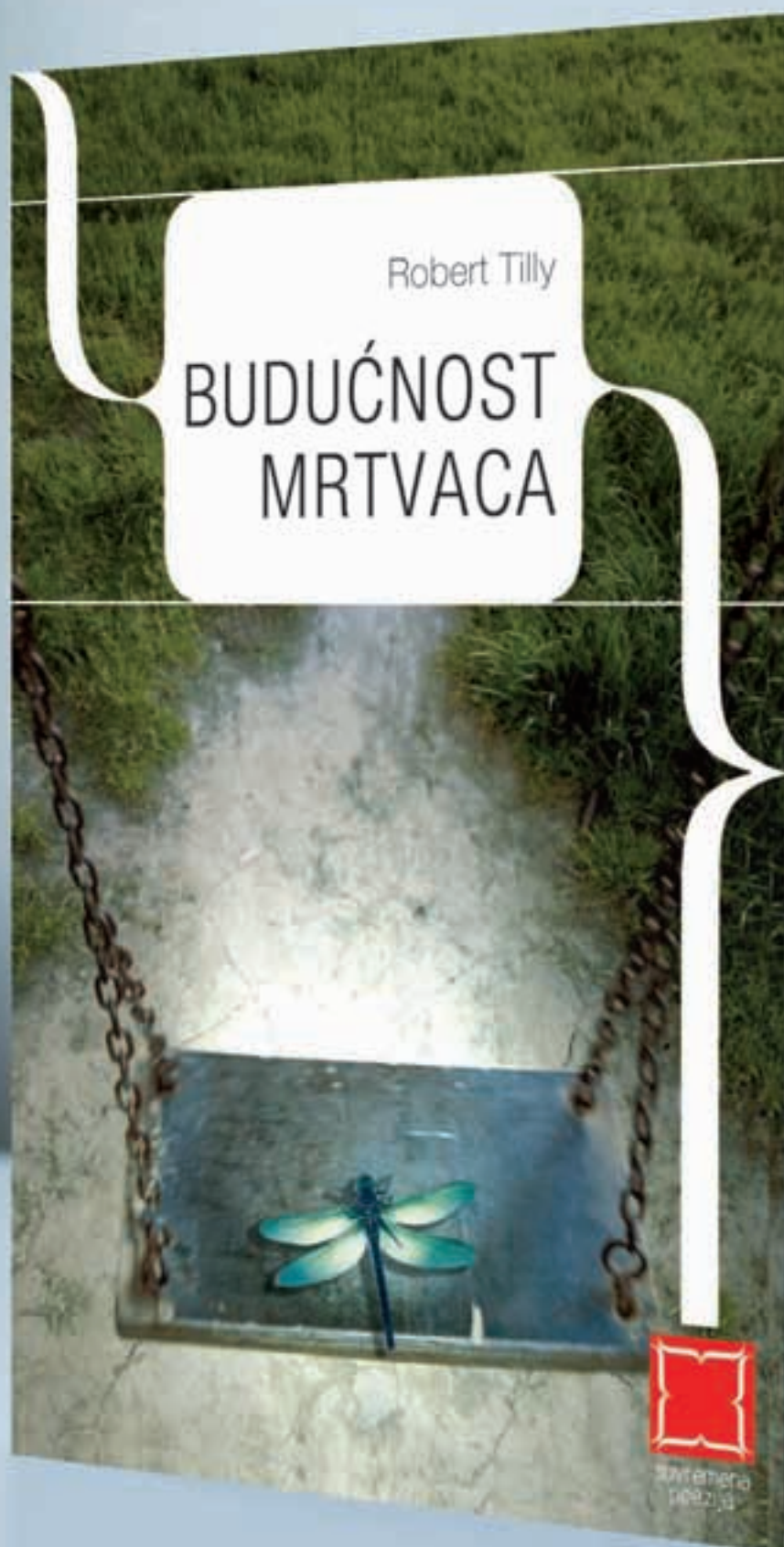
Od rujna će Monika biti maturantica srednje medicinske škole u Somboru. U osnovnoj školi je bila učenik generacije, a s petica je nastavila i u srednjoj školi. Govori nekoliko jezika, ali nije zanemarila ni povijest, uspješno rješava i najteže zadatke

iz matematike, dobro joj idu i kemija, fizika i biologija. Na školskim natjecanjima redovito je sudjelovala pa je kroz ove godine vitrinu dobro popunila priznanjima. O izboru budućeg zanimanja ne dvojiti, u srednjoj medicinskoj školi uspješno privodi kraju školovanje na smjeru farmacije. »Namjeravam nastaviti školovanje na farmaciji. Volim to zanimanje, uostalom i odrasla sam među medikamentima, jer mi je majka Marika diplomirani farmaceut i vlasnik privatne ljekarne u našem mjestu. Nadam se da ću je jednoga dana naslijediti na tom poslu. Rukomet ću trenirati još ove sezone, a onda ću u Novi Sad na studij. Nadam se da ću se kroz pet godina vratiti rukometu i to nigdje dalje, nego u mojem ŽRK *Sonta*. Za sada mi je prioritet obrazovanje«, za kraj nam kaže Monika.

Ivan Andrašić

Novi trener ŽRK *Sonta* Stevan Mihaljev za Moniku ima samo riječi hvale. »Već u ovih nekoliko održanih treninga ostavila je na mene vrlo snažan dojam. Prije svega, svojim ponašanjem. Vrlo pristojna, smirena, fino odgojena djevojka, poštuje i starije i mlađe. Na parketu se pretvara u pravu lavicu, bori se bez mane i straha. Zbog svoje korpulencije u obrani je ključna igračica, a u napadu je nezaustavljiva. Iskreno, očekujem da u ovoj natjecateljskoj sezoni pokaže najviše, jer mislim da su se sada u njoj potpuno spojili mladost i iskustvo. Na treningu je prava spona između mene i svojih puno mlađih suigračica, pa se nekako sama nametnula za kapetana momčadi.

***Lijepa lica dobre književnosti!  
Nova knjiga u nakladi NIU »Hrvatska riječ«.***



***Knjiga se može nabaviti u NIU »Hrvatska riječ« po cijeni od 400 dinara.***